Št. 13 (836) Leto XVII.
NOVO MESTO, četrtek, 31. marca 1966

DOLENJSKI LIST

Izobraževanje je temelj napredka

Odkar smo začeli z reformo, govorimo veliko več in bolj poglobljeno o produktivnosti, rentabilnosti, izkoriščanju zmogljivosti, intenzifikaciji proizvodnje itd. Ti pojmi so nam bili znani že prej. Razlika je samo v tem, da so nam pomenili prej nekaj podobnega kot je človeškemu ušesu zelo oddaljena godba. Sliši jo — in nič več.

Naštete pojme pa smo zdaj sprejeli kot stvarnost. Vemo in zavedamo se, da sta od njih odvisna procvit gospodarstva in naša bodočnost. Brez dvoma je takšna sprememba v miselnosti napredek, dovolj pa kljub temu le še ni. Ne bo preveč, če priznamo, da nimamo zadostne osnove storiti kaj več, kot pa sprejeti produktivnost, rentabilnost, intenzivnost itd. kot stvarnost in zahtevo časa. Oglejmo si dokaze, da je to res.

V novomeški občini bi po kadrovski monografiji, izdelani za industrijo, gradbeništvo, promet in proizvodno obrt, potrebovali precej boljši kvalifikacijski sestav zaposlenih kot pa je dejanski. Tako bi smelo biti med zaposlenimi v omenjenih štirih panogah 4.103 delavcev za priučitev (52,4 odst. vseh), dejansko pa jih je 5.397 (68,8 odst. od vseh); moralo bi biti 2.659 delavcev z nižjo strokovno izobrazbo (33,9 odst.), dejansko pa jih je samo 1.919 (24,4 odst. od vseh); srednjo strokovno izobrazbo bi moralo imeti 746 zaposlenih (9,5 odst. vseh), dejansko pa jo ima samo 397 delavcev (5,1 odst. od vseh); visoko in višjo strokovno izobrazbo bi moralo imeti 330 delavcev (4,2 odst.), čeprav je v omenjenih štirih strokah le 130 takšnih strokovnjakov ali 1,7 odst. od vseh!

Naštete številke povedo, da imamo v industriji, gradbeništvu in proizvodni obrti 1.289 nekvalificiranih delavcev več kot bi jih smelo biti (to je 16,4 odst.), da imamo hkrati 740 kvalificiranih delavcev premalo (24,9 odst.), da imamo 349 srednje strokovnih delavcev premalo (46,8 odst.) in da imamo končno 200 višje in visoko izobraženih strokovnjakov (60,8 odst.) premalo.

Kvalifikacijski sestav zaposlenih je torej naravnost zaskrbljujoče pomanjkljiv. Večja produktivnost, rentabilnost, intenzivnejša proizvodnja itd. so ob tem res samo prazne besede in nič več! Rešitev je samo v kar se da pospešenem izobraževanju in v resnejši štipendijski politiki. Nezainteresiranost, ki jo kažejo delovne organizacije do obojega, pa je več kot nerazumljiva.

MILOŠ JAKOPEC

Vreme

OD 31. MARCA DO 10. APRILA

Ves čas nestalno s pogostnimi padavinami in ohladitvami. Sneg skoraj do nižin. Okrog 5. aprila prehodno izboljšanje.

Dr. V. M.

PRED VI. KONGRESOM SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

Razjasnjeni pogledi

Mnogo stvari se je zadnja leta nabralo pred nami. Na različnih področjih smo hitro napredovali in včasih nismo niti imeli dovolj časa, da bi do dna premislili, kje so vzroki in zakaj smo se morali tu in tam zadovoljiti s polovičnimi uspehi ali pa smo celo doživljali poraze. Občani so dostikrat terjali odgovore na vprašanja, ki si jih sami niso znali pojasniti. Takih odgovorov vedno niso dobili, čeprav so v različnih oblikah zbiranja skušali izmenjati misli in priti stvarem do dna.

V takih pogojih so na številnih razgovorih Socialistične zveze marsikje spraševali, ali bo o teh stvareh spregovoril tudi VI. kongres SZDL Slovenije, ki je zdaj tik pred durmi. Z velikim zaupanjem so se občani na predkongresnih razgovorih obračali na svoje delegate in jim posredovali svoja mnenja o našem dosedanjem razvoju, o uspehih in težavah, ki bi o njih spregovorili na kongresu.

Prav gotovo kongres ne bo mogel odgovoriti na vse, kar bi radi vedeli naši delovni ljudje, ko se sre-

(Nadaljevanje na 2. str.)

Pred VI. kongresom SZDL

V torek, 5. aprila, se bo v Ljubljani začel VI. kongres SZDL Slovenije in bo predvidoma zasedal tri dni. Prvi dan bo v veliki dvorani Gospodarskega razstavišča plenarna seja (začela se bo ob 10. uri dopoldne), ko bodo razen uvodnega poročila prebrali tudi uvodne referate za delo posameznih komisij. — Delo kongresa se bo nato v pretežni meri odvijalo v osmih komisijah:

Za organizacijsko-politični razvoj SZDL, za vprašanja komune, za vprašanja kulture, za izobraževanje in vzgojo, za znanost in znanstveno raziskovalno delo, za zdravstveno-socialna vprašanja, za gospodarsko-politična vprašanja in za zunanjepolitična vprašanja. Polemične razprave v teh komisijah, v katerih bodo delali tudi delegati iz 9 občin našega področja, naj bi omogočile, da bi s široko izmenjavo mnenj našli stališča o posameznih odprtih vprašanjih.

Kongresu in našim delegatom na njem želimo plodno in ustvarjalno delo, ki naj izoblikuje konkretne sklepe za nadaljnje delo SZDL.

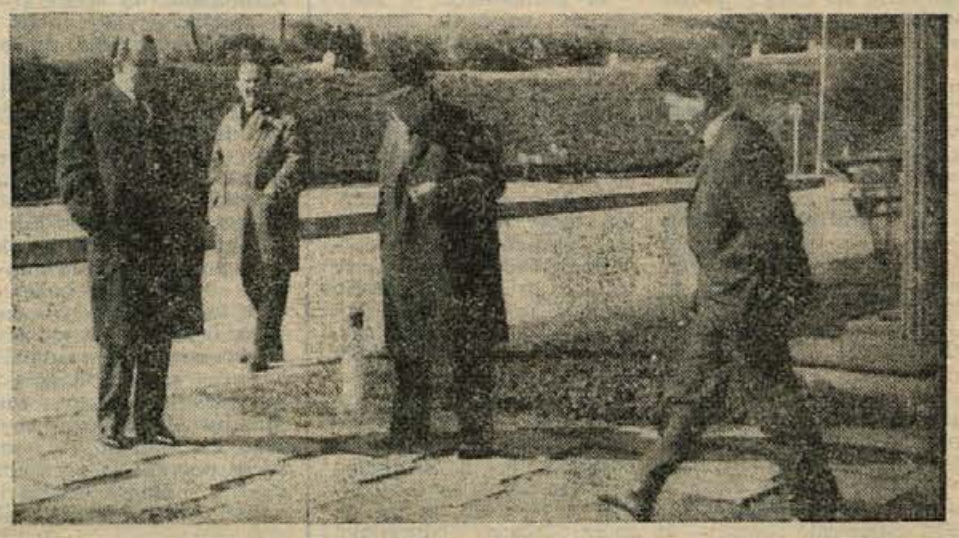

Tovariša Ivan Maček in Miha Marinko pričakujeta prihod predsednika Tita na Čatež, od koder sta ga 26. marca pospremila na poti proti Gorenjski (Foto: Jožica Teppey)

Ivan Maček in Miha Marinko na Čatežu

V soboto, 26. marca dopoldne, sta se v restavraciji »Na griču« ustavila predsednik skupščine SRS tov. Ivan Maček in politični sekretar centralnega komiteja ZKS tov. Miha Marinko. Prišla sta nasproti predsedniku Titu, ki je malo pred deseto uro prispel v Slovenijo. Pridružila sta se mu in ga spremila na poti proti Ljubljani. Predsednik republike je bil namenjen v Planico, kjer si je v nedeljo ogledal smučarske polete.

Na motelu se je predsednik Tito ustavil le za nekaj minut. V imenu občanov brežiške občine sta ga pozdravila predsednik skupščine tov. Milan Šepetavc in sekretar občinskega komiteja ZKS tov. Vinko Jurkas.

Pred prihodom predsednika republike sta se Ivan Maček in Miha Marinko zadržala v kratkem pomenku z brežiškima predstavnikoma. Zanimala sta se za gospodarski razvoj Brežic, za načrte v turizmu in perspektive občine nasploh. Srečanje je minilo v prijetnem vzdušju.

J. TEPEY

Ugledni gostje v restavraciji na Bregu

Pretekli teden v četrtek je večerjal v novomeški restavraciji »Na Bregu« podpredsednik republike Aleksandar Ranković z ženo Slavko in sinom. Tovariš Ranković je bil na zasebnem obisku na Dolenjskem.

V petek dopoldne se je ustavil za kosilo tudi nemški konzul iz Zagreba Wilhem Kuwitz z ženo in s prijatelji.

Danes seja ObS v Krškem

Danes ob 7.30 se je v Krškem začela 10. redna seja občinske skupščine, na kateri bodo razpravljali o lanskem razvoju gospodarstva v občini te ocenili možnosti za letošnji razvoj. Sklepali bodo o proračunu ObS za 1966, o predlogu odloka o upravljanju s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini in o določitvi vplivnih območij v krški občini. Zanimiva bo tudi razprava o predlogu oddelka za spl. zadeve in družbene službe ObS o začasnem zadržanju sklepa o potrditvi zaključnega računa sklada za zdravstveno zavarovanje komunal. skupnosti »Posavje« za lansko leto.

Kostanjevičani gredo z »Zalo« na Koroško

Zvedeli smo, da je upravni odbor Dolenjskega kulturnega festivala iz Kostanjevice na Krki sklenil dogovor za gostovanje članov PD Lojze Košak v deželi Miklove Zale. Kostanjeviški igralci, ki so pred meseci navduševali z odlično izvedbo te znane ljudske igre gledalce v raznih krajih Spod. Posavja, v Ljubljani in Zagrebu, bodo odpotovali na Koroško, v soboto, 23. aprila, in zvečer istega dneva že igrali ob 19.30 v Ločah pri Baškem jezeru. Naslednji dan si bodo ogledali več znamenitosti na Koroškem in popoldne spet nastopili z Zalo, v ponedeljek, 15. aprila, pa bodo odpotovali na Dunaj, kjer si bodo ogledali mesto in več njegovih zgodovinskih kot kulturnih posebnosti. V torek popoldne, 26. aprila, se bodo čez avstrijski Gradec in Maribor vračali domov.

Nedvomno pomeni obisk kostanjeviških amaterjev v rojstni deželi Miklove Zale veliko priznanje za dolgoletno, požrtvovalno delo igralcev pod Gorjanci na kulturnoprosvetnem področju. Prizadevnim Kostanjevičanom iskreno želimo kar največji uspeh, ko bodo ponesli lepoto naše pisane in igrane besede med koroške brate. S svojim delom so zgradili še en most prijateljstva in sodelovanja med sosednima državama.

Danica Močnik, 14, (levo), članica AK Novo mesto, je v nedeljo v Mariboru osvojila svoj prvi naslov — prvakinja Slovenije med mlajšimi mladinkami v teku na 800 m. Njeno sestro Katjo pa vidimo na desni sliki v trenutku, ko je v nedeljo na istem tekmovanju pretrgala ciljni trak in v krosu na 1000 m zmagala z velikim naskokom pred 25 tekmovalkami (Foto: F. Mikec)

PREDKONGRESNI OBISK PRI KOOPERANTIH

»NOČEM DELATI KOT MOJ OČE!«

Tudi pomočnik zveznega sekretarja za kmetijstvo in gozdarstvo Ljubo Petković meni, da bo kmetijstvo v novomeški občini bolj napredovalo le ob zagotovitvi boljših delovnih pogojev in z okrepljeno kooperacijo

22. marca sta novomeško občino obiskala in se zanimala za odmev na teze o razvoju kmetijstva pomočnik zveznega sekretarja za kmetijstvo in gozdarstvo Ljubo Petković in član izvršnega odbora GO SZDL Makedonije Vasil Hadžar. Na sestanku s političnim aktivom in kmetijskimi strokovnjaki sta tudi povedala svoje vtise z obiska v kmetijskih organizacijah in nekaterih kooperantih na škocjanskem območju in ugodno ocenila prizadevanje za napredek v kmetijstvu.

Gosta Petković in Hadžar sta pri obhodu družbenih kmetijskih obratov in med obiskom pri zasebnih kmetovalcih videla in zvedela marsikaj, kar je značilno za razvoj kmetijstva v novomeški občini. Spoznala sta dobre in slabe strani tega razvoja ter ugotavljala, da je kmetijstvo novomeške občine postavljeno v poseben položaj glede na pogoje, ki jih ima. Sicer pa sta spoznala samo to, kar so volivci v predkongresnih razpravah tolikokrat poudarili: **da je treba kmetu zagotoviti boljše delovne pogoje!**

»Ko sem prišel iz vojske, nisem pomislil, da bi delal na kmetiji. Hotel sem se zaposliti v industriji, tako

(Nadaljevanje na 3. str.)

Voznik izdihnil pod cisterno

Pri Podgračenu, na mestu, kjer je 25. marca zaneslo s ceste tovornjak-hladilnik, ki ga je po avtomobilski cesti vozil Stanko Cvijanović iz Novega Sada, je pol ure kasneje zdrsnil s ceste tudi tovornjak-cisterna tolminskega AVTOPREVOZA, ki ga je vozil Franc Žakelj iz Godoviča pri Gorici. Tolminski tovornjak se je skotalil 32 metrov daleč po strmini na travnik. Pod kabino je smrtno ranjen obležal voznik Franc Žakelj. Hudo ranjenega sopotnika Marjana Pirha so odpeljali v brežiško bolnišnico. Škode na tovornjaku je za 150.000 N dinarjev.

PRED VI. KONGRESOM SZDL

ZBORI VOLIVCEV ŠE, MORDA LE BOLJ PESTRI!

Skupina za komunalna vprašanja pri GO SZDL Slovenije je pred dnevi organizirala v sodelovanju z izdajateljskim svetom OBČANA posvetovanje o vplivu občana na urejanje družbenih zadev v občini. Posvetovanje, ki je sodilo med predkongresne razprave Socialistične zveze, naj bi prispevalo k pojasnitvi vprašanj vloge in funkcij zborov volivcev v razvoju komunalne samouprave ter raznih oblik, s pomočjo katerih vplivajo občani na oblikovanje politike v občini. Menja in stališča s posvetovanja so nedvomno bogat prispevek k razpravi, tako da bo tudi kongresu laže oblikovati stališče o nadaljnjem razvoju te institucije neposredne demokracije.

Dosedanja praksa v stikih občinske skupščine z občani kaže, da so imeli občani navzlic določilom ustave, občinskih statutov, statutov delovnih organizacij in krajevnih skupnosti ter drugih zakonitih predpisov majhne možnosti, da so odločilno sodelovali v upravljanju, pri oblikovanju občinske politike ter politike v republiki in zvezi. V kolikšnem obsegu je tako sodelovanje doseženo, je odvisno slej ko prej od materialne osnove občine, od razvitosti družbeno političnih odnosov in vsebine ter delovnih metod političnih organizacij in samoupravnih organov.

Občani so nemalokrat ugotavljali, da so bili v bližnji preteklosti brez obširnejše razprave sprejeti pomembni zakoni, ki močno posegajo v njihovo življenje in dejavnost ter imajo tudi posledice. Ustava, statuti in drugi družbeni akti res ne določajo, da občani sprejemajo zakone — to delajo predstavniški organi, ki so jih občani izvolili iz svoje sredine — tega pa ti tudi ne zahtevajo. Za vzdrževanje demokratičnega vzdušja v občini, republiki in zvezi pa je potrebno, da se predstavniško telo, ki pomembne akte sprejme, prej posvetuje z občani, jim obrazloži pomen in namen novih zakonov in njihove pripombe tudi upošteva.

Na posvetovanju je zlasti izstopalo vprašanje, kako je z zbori volivcev danes in kako bi naj bilo v prihodnje, ali so še potrebni, če so, ali jih je morda potrebno izpopolniti ali nadomestiti z novimi oblikami. Niso bila ravno osamljena mnenja nekaterih, ki so zagovarjali ukinitev zborov volivcev in so se bolj navduševali za sodobnejše oblike, kot so javne tribune, in za kar največjo uporabo sredstev informacij. Naposled je prevladalo mišljenje, naj zbor volivcev, kot ga danes poznamo, le ostane, dati pa mu je treba pravilno mesto v sodobni stvarnosti. Zato bi bilo treba razmišljati o tem, da se možnosti informiranja in soodločanja še povečajo, in ne, da zbore občanov odpravimo! Pri tem tudi organov družbenega upravljanja in delavskega samouprvaljanja, ki že in še kako lahko prenašajo mnenja in sklepe občanov na višje organe, ne bi smeli pozabiti!

Sd

RAZJASNJENI POGLEDI

(Nadaljevanje s 1. str.)

čujejo v vsakdanjem življenju z najrazličnejšimi problemi. V predkongresnih pripravah, ki so trajale več kot pol leta, pa so občani že sami napravili izbor najpomembnejših zadev, o katerih bo moral spregovoriti kongres.

Nekaj posebnega bo že to, da bo kongres delal kar v osmih komisijah. O dosedanjem razvoju ter o bodočih nalogah Socialistične zveze bo razpravljala komisija za organizacijsko-politični razvoj SZDL. Vloga občana pri določanju in uresničevanju politike v komuni bo najbrž temeljni predmet razprav v komisiji za vprašanja komune. Posebne komisije bodo obravnavale kulturo, izobraževanje in vzgojo, znanost in znanstveno-raziskovalno dejavnost, zdravstveno-socialna vprašanja, gospodarsko-politične probleme in zunanje politične odnose.

Zadnje tedne smo v našem časniku obravnavali najrazličnejše zadeve, o katerih so govorili v predkongresnih razpravah. Iz teh sestavkov je bilo videti, da pri tem nikakor ne gre za to, da bi kdo povedal edino pravilno resnico. Na predkongresnih razgovorih so občani navajali različne probleme, pa tudi svoja mnenja, kaj bi bilo treba storiti, da bi hitreje zmagovali različne težave in dosegali boljše uspehe. Skozi vse te razprave pa se je vlekla rdeča nit misli, kaj onemogoča, da bi bili delovni ljudje resnični upravljavci svojega življenja in kaj narediti, da bi to postali.

Ta rdeča nit bo seveda prisotna tudi na kongresu. Že sam delovni naslov kongresa nam priča, da bo njegova osrednja naloga s stališča občana samoupravljavca obrniti pogled na našo preteklo pot in pokazati, kako naprej. Bržčas bo na kongresu prevladovala kritična misel. Saj uspehi govorijo že sami po sebi in jih ni treba še posebej poudarjati, je treba kritično pregledati, kaj je bilo dobro, kaj ne velja in kaj bi moralo biti boljše.

Zakaj občani mnogo pričakujejo od kongresa? Vsak tak zbor predstavnikov z vseh koncev republike ali države, če je šlo za zvezni kongres, je pomenil mejnik v našem razvoju. Bodisi, da je dal smernice ali pa sprejel take sklepe, s katerimi so bili oboroženi delovni ljudje pri svojih vsakdanjih opravilih. Spomnimo se samo VII. kongresa Zveze komunistov, ki je sprejel program, po katerem smo uravnavali in urejali pač pa mo marsikaj v našem življenju. V. kongres Socialistične zveze Jugoslavije leta 1960. je nakazal stvari, ki jih zadnja leta uresničujemo: sprejel je stališče, naj bi sprejeli novo ustavo, ki bi ustrezala dotedanji stopnji razvoja samoupravljanja, opozoril je na nujnost, da se moramo bolj posvetiti večji produktivnosti, boljši organizaciji in takemu gospodarjenju, da bodo delovni ljudje iz dneva v dan bolje živeli. Čeprav smo marsikdaj nezadovoljni s tem ali z onim, čeprav imamo mnogo kritičnih pripomb, da še ni vse tako, kot bi moralo biti in bi včasih tudi lahko bilo, je vendar treba priznati, da so se življenjski pogoji iz leta v leto le zboljševali za veliko večino občanov. VII. kongres Zveze komunistov lani je opozoril, da moramo hitreje in bolj dosledno izpolnjevati določila nove ustave in skrbeti, da bodo njeni členi postali meso in kri odnosov med ljudmi.

Veliko pričakovanje delovnih ljudi, da bo VI. kongres SZDL Slovenije začrtal in jasneje zastavil za območje naše republike marsikaj, kar nas teži in ovira, pa seveda ne bo izpolnjeno, če bi mislili, da lahko že sam kongres vpliva na nadaljnji napredek. Kongres bo sprejel stališča, razjasnil številne poglede, povezal v predkongresnih razpravah izražene misli. Potem pa bo na nas vseh, da se bomo vneto lotili uresničevanja sprejetih zamisli. Te smo pomagali graditi na sestankih in razgovorih o predkongresnem obdobju, kongres pa jih bo prerešetal in dopolnil, potem pa bodo nastopile svojo pot uspešno in življenje spreminjajoče, če bodo občani — v različnih organih samoupravljana in vsak na svojem mestu tudi vztrajno delali po njihovih napotilih.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

PRED ZAPLETI V GVATEMALI

V srednjeameriški državi Gvatemali spet vre. Stvari so se neposredno zapletle ob predsedniških volitvah, na katerih je zmagal opozicijski kandidat Julio Cesar Mendez Montenegro, brat lani umrlega Maria Mendeza Montenegra. Le-ta pa je umrl v nenadnih okoliščinah in je vojaška junta navsezadnje razglasila, da je napravil samomor. Vendar je šlo očitno za političen umor, saj je bil Mario viden sindikalni voditelj in med ljudstvom zelo priljubljen. Julio Cesar dolži vojaško junto, da se je z umorom njegovega brata znebila nevarnega nasprotnika. No, že to osvetljuje razmere v tej latinskoameriški državi.

Julio Cesar se do bratove smrti ni bavil poklicno s politiko, potem pa se je odločil, da bo nadaljeval bratovo delo, kandidiral na predsedniških volitvah in — zmagal. Stranka, katere kandidat je bil — revolucionarna stranka — trdi, da je dobil na volitvah 54 odstotkov glasov, ka pomeni, da je dobil absolutno večino. Vlada pa ni hotela objaviti volilnih izidov in šele po enem tednu razglasila, da je dobil Mendez Montenegro le 44 odstotkov, kar pa je še vedno več kot sta dobila nasprotna kandidata. Vladni kandidat polkovnik Aguilar je dobil po vladnih poročilih 30 odstotkov glasov in kandidat skrajne desnice polkovnik Ponciano 26 odstotkov. Toda vlada noče predati poslov legalno izvoljenemu predsedniku, češ da nima absolutne večine in da mora o tem odločiti kongres. Tega pa so izvolili na isti dan kot predsednika in ima tudi v njem Mendez Montenegro absolutno večino, kar pomeni, da bodo poslanci njega potrdili za predsednika. Toda vladna volilna komisija trdi, da revolucionarna stranka ni dobila v kongresu 29 od 55 članov ampak manj, da volilni izidi še niso čisto jasni, da manjkajo še poročila z nekaterih volišč in tako dalje, torej bi hoteli ponarediti tudi te volilne izide. Dokončno se bo to vedelo 5. maja ko se bo zbral kongres, volilnih izidov za kongres pa vlada še ni objavila. Očitno nekaj kuhajo za kulisami, očitno se dogovarjajo s tistim, ki ima in je imel tudi doslej v Gvatemali poglavitno besedo — Washingtonom.

V bližnji zgodovini Gvatemale je o tem dovolj dokazov in sedaj New York Times to odkrito priznava. — Takole je zapisal te dni: »Gvatemali je žal potreben predsednik, ki bo skušal rešiti težke socialne in gospodarske probleme dežele. Po podatkih medameriške banke za razvoj je Gvatemala v zadnjih dvanajstih letih, odkar so ZDA režirale strmoglavljenje prokomunističnega predsednika Arbenza, močno nazadovala ...« Priznajo torej, kdo je bil režiser gvatemalske drame leta 1954. In prav nič čudno ni tolikšno zanimanje ZDA za to deželo, saj je velikanska večina obdelovalne zemlje v rokah ameriške družbe »United Fruit«, ki ima v Gvatemali velikanske plantaže bananovca in praktično v rokah vse gvatemalsko gospodarstvo.

Leta 1954 so vrgli Arbenza in posadili na prestol polkovnika Castilla Armasa. Tega je tri leta kasneje ubil njegov oicir, za krmilo države pa je prijel general Ydigoras Fuentes, ki je mislil, da se je že dovolj utrdil na oblasti in razpisal volitve. Toda kandidiral je tudi meščanski demokrat in predsednik pred Arbenzom — Juan José Areval, polkovnik Peralta Azurdia ni čakal na volitve, temveč je izvedel državni udar ter se polastil oblasti, ki jo drži še sedaj. Demokratični pritisk je bil tolikšen, da je naposled moral razpisati volitve, na katerih je njegov kandidat pogorel.

To je na kratko zgodovina Gvatemale zadnjih 12 let. V vsem tem času pa niso rešili niti enega izmed perečih problemov dežele, zaradi česar se je razvilo gverilsko gibanje na severovzhodu dežele. Gibanje sicer ni enotno, ker je razcepljeno na prokitajsko strujo, ki jo vodi Marco Antonio Yon Sosa in mu pravijo »Kitajec«, pomembnejša je druga struja, pod vodstvom Luisa Augusta Turciosa Lime. Posebna značilnost odporniškega gibanja je v tem, da ga podpira vse kmečko prebivalstvo in da ima močno zaslombo v nižjem oficirskem kadru. Tako se gverilci lahko pri belem dnevu sprehajajo po mestih ter oskrbujejo iz vladnih skladišč. Med volitvami ni bilo bojev, niti jih zdaj niso obnovili, ker čakajo na to, da bo legalno izvoljeni predsednik prevzel oblast.

Toda če mu jo vojaška junta ne bo dala? Kaj bo potem? Se mar obeta nova Dominikana? Mendez Montenegro pravi, da bi to pomenilo odkrito državljansko vojno, v kateri bi sodelovalo vse ljudstvo. Naposled pa je vse odvisno od tega, kako bodo v Washingtonu ocenili položaj in če se jim splača tvegati novo Dominikano, se pravi, da bi se ameriški vojaki neposredno vmešali v gvatemalske zadeve.

Kocka bo kadla 5. maja, ko bodo v kongresu glasovali o predsedniku.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

ODLOČNO V DUHU REFORME

■ **IV. PLENARNA SEJA CK ZKS.** Prejšnji teden je bila IV. plenarna seja CK ZKS, ki je imela nalogo, da v okviru splošne idejno-politične usmeritve CK ZKJ razčleni posebnosti družbenih razmer v naši republiki in posebnosti idejnih gibanj v Zvezi komunistov Slovenije. Uvodno besedo je imel politični sekretar CK ZKS Miha Marinko, ki je med drugim dejal, da so sklepi III. plenuma CK ZKJ tako konkretni zato, ker bi bila sicer nevarnost, da bi ostali le dokaj neučinkovita deklaracija. Govoril je tudi o tem, da je treba odločno preprečiti prikrite težnje proti uresničevanju temeljnih smotrov reforme.

Referat je imel sekretar CK ZKS Albert Jakopič-Kajtimir. Med drugim je dejal, da bo pritisk proti silam etatizma tem uspešnejši, čim bolj bomo krepili samoupravne odnose v delovnih organizacijah. Problemov reforme ni mogoče obravnavati parcialno in kampanjsko, temveč je treba prihajati k njim sistematično, analitično in organizirano. Idejne in akcijske enotnosti komunistov ni mogoče doseči tako, da bi dušili ustvarjalno pobudo, pogumno iskanje novih ustreznih rešitev na vseh ravneh in v vseh sferah družbenega življenja.

V razpravi so poudarili, da morajo biti komunisti nosilci boja proti stihiji in praktičističnim gledanjem, ki zahtevajo rešitve, ki niso zasnovane na produktivnosti. Od notranje strukture Zveze komunistov in razvoja demokratičnih odnosov v njej je odvisna vloga, ki jo mora imeti ta organizacija kot vodilna sila v sistemu samoupravljanja.

Iz razprav posameznikov povzemamo še tele misli:

Zakaj je sorazmerno največ izstopov iz Zveze komunistov med delavci? Mnogi mladi ljudje menijo, da so odločitve še preveč zunaj samoupravnih organizacij. Hitreje je treba izboljševati kadrovsko strukturo zaposlenih, ker sicer ne bomo mogli modernizirati našega gospodarstva. Do pomanjkljivosti raznih funkcionarjev ZK je treba zavzemati jasnejša stališča. Za naš razvoj je potrebno čimveč ustvarjalne kritike. Nekateri komunisti se sicer zavzemajo za načela samoupravljanja, v praksi pa jih pogosto ne upoštevajo. Itd.

Na plenarni seji so sprejeli komunike, v katerem je med drugim rečeno, da je IV. plenum CK ZKS soglasno potrdil in osvojil temeljna izhodišča idejnopolitičnega delovanja komunistov v duhu sklepov III. plenuma CK ZKJ. Komunisti si bodo prizadevali za nadaljnje razvijanje samoupravnih odnosov in uresničitev reforme. Na plenumu so poudarili nujnost nadaljnjega razvijanja mednacionalnih odnosov v duhu načel VIII. kongresa ZKJ.

■ **TITO V PLANICI.** Poletom na veliki skakalnici je v nedeljo prisostvoval tudi pokrovitelj tekmovanja predsednik republike Tito. Po končanem tekmovanju, na katerem je naš skakalec Zajc izboljšal jugoslovanski planiški rekord na 119 metrov, je Tito izročil prvouvrščenim tekmovalcem priložnostna darila. Predsednik je bil zelo zadovoljen z rezultati tekmovanja.

■ **POPRAVKI MED STARIMI IN NOVIMI POKOJNINAMI?** Predlagani so popravki v zakonu o pokojninah, ki ima, kakor vemo, precej pomanjkljivosti. Vendar menijo, da bodo le delno uredili probleme, ki so se pokazali med uveljavljanjem novega pokojninskega sistema, in da bo treba bržčas vnesti v zakon še nove popravke.

■ **NAJVEČJE SKLADIŠČE V SLOVENIJI.** »Javna skladišča« v Ljubljani grade največje skladišče v republiki. V novih skladiščnih prostorih bo, ko bodo zgrajeni, prostora za 1600 vagonov blaga. Tako veliko skladišče je bilo slovenskemu gospodarstvu že zdavnaj potrebno.

■ **KDAJ ATOMSKA ELEKTRARNA?** Na dvodnevnem posvetovanju jedrskih in drugih strokovnjakov v Novem Sadu so menili, da se atomske elektrarne tehnično in gospodarsko lahko vključijo v naš elektroenergetski sistem že v prihodnjem desetletju.

■ **SREDNJEROČNI PLAN KONEC APRILA V SKUPŠČINI.** Osnutek družbenega plana o razvoju Jugoslavije do leta 1970 bo aprila v javni razpravi, nato pa bodo konec meseca o njem razpravljali skupščinski zbori zvezne skupščine. Zdaj ga proučuje posebna skupščinska komisija.

■ **BORIS KRAIGHER V KOPRU.** Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Boris Kraigher je te dni obiskal Koper, kjer si je ogledal tamkajšnjo luko in se pogovarjal z gospodarstveniki koprskega območja.

Kaznujmo malomarneže!

Na zadnji seji občinske skupščine v Brežicah so se odborniki pritožili nad nedisciplinirano stjo nekaterih lastnikov sadnega drevja. Zahtevali so, naj občinska inšpekcijska služba poostri nadzor nad izvajanjem odloka in brez odloga kaznuje vse, ki se nočejo ravnati po predpisih. S takim ravnanjem povzročajo škodo predvsem tistim, ki redno zatirajo sadne škodljivce.

OB RAZPRAVAH O SISTEMU ZAVAROVANJA

Prostovoljno zavarovanje

Sedaj potekajo razprave o predlogu Jugoslovanske skupnosti zavarovanja glede spremembe v sistemu zavarovanja. Po teh predlogih bi bila najvažnejša sprememba v tem, da bi obvezno zavarovanje preusmerili na prostovoljno. Obvezno zavarovanje naj bi ostalo kot stalna oblika zavarovanja samo še v javnem prometu, da bi bile tretje osebe zavarovane glede škode in posledic v primeru nesreče. Kot začasna oblika pa bi ostalo zavarovanje osnovnih in obratnih sredstev in sredstev skupne porabe delovnih in drugih organizacij, v prehodnem razdobju treh let.

Razprave, ki o teh predlogih potekajo v pristojnih zveznih organih, poudarjajo, da je temeljna zamisel predlaganih sprememb v sistemu zavarovanja v skladu z družbenim in gospodarskim razvojem, posebno pa s sistemom samoupravljanja, kjer je področje zavarovanja kot sistem zaostajalo. S predlaganimi spremembami bi se rešili mnogih administrativnih elementov, ki so doslej onemogočali, da bi zavarovanje postavili na ekonomsko osnovo.

Pokazalo se je tudi, da so predvidene izjeme od osnov prostovoljnega zavarovanja nujne, saj gre pri zavarovanju v javnem prometu predvsem za posredno zavarovanje tretjih oseb in šele potem za zavarovanje samih zavarovancev. V drugem primeru gre za začasni režim na zelo velikem in važnem področju, tako s stališča zavarovancev in zavarovalnih zavodov, kot s stališča družbene skupnosti. Zato je prehodni rok obveznega zavarovanja nujen za uresničenje take preusmeritve. Nekateri tudi menijo, da bi prehodno razdobje bilo lahko tudi nekoliko krajše, kot je predlagano zdaj, na primer samo eno leto.

Precej kritik leti na predlog Jugoslovanske skupnosti zavarovanja glede spodbujanja delovnih in drugih organizacij, da bi svoja osnovna in obratna sredstva zavarovala. Opozarjajo namreč, da bi ne dosegli zaželenega namena — utemeljiti zavarovanje na ekonomski osnovi in na načelu prostovoljnosti—, če bi skušali to spodbujanje doseči z intervencijo sredstev skupnih rezerv družbeno-političnih skupnosti in ukinitvijo oprostitve davkov in dajanja drugih olajšav v zvezi s škodami po tveganjih, s katerimi je moč zaključiti zavarovanje. Taka rešitev je ocenjena kot nadaljnje administrativno vmešavanje v sistem zavarovanja. Mimo tega tudi ni gotovo, če bi s tako rešitvijo dosegli vidnejši uspeh, glede na to, da je dejstvo take rešitve depresivno in ne preventivno. Tudi ne bi tak ukrep prizadel samo delovno organizacijo, temveč tudi družbeno-politično skupnost, saj se dejavnost oškodovane organizacije ali sploh ne bi mogla nadaljevati, ali pa ne v prejšnjem obsegu, kar bi vplivalo na zmanjšanje dohodkov družbeno-politične skupnosti in lahko izzvalo še druge težave.

Namesto tega bi spodbujanje prostovoljnega zavarovanja osnovnih in obratnih sredstev lahko veliko bolj učinkovito vključili v bančni mehanizem. M. KOBRIČ

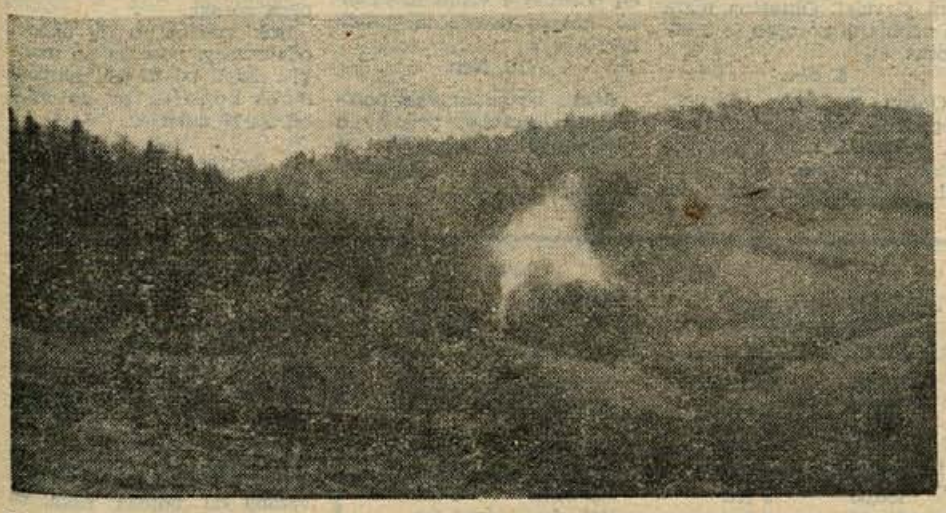

Zaradi požarov v gozdovih trpimo zlasti spomladi veliko, včasih neprecenljivo škodo. Največkrat jih povzročijo otroci, pastirji in izletniki. Na sliki vidimo, kako je nekdo pospravljal njivo v bližini gozda, zakuril ogenj in ga pustil goreti samega (Foto: M. Radenković)

»NOČEM DELATI KOT MOJ OČE!«

(Nadaljevanje s 1. str.)

kot je napravilo že toliko in toliko kmečkih fantov,« je zatrjeval mlad kooperant v Gorenji vasi. »Kasneje sem se premislil,« je nadaljeval, »saj je ob reformi le začelo kazati, da se bo na kmetiji bolje živelo. Zdaj pogodbeno redim pitance za zadrugo. Seveda sem se poprej prepričal, ali se to splača. In splača se. Samo to bi rad povedal: nočem delati tako, kot je moj oče, z zastarelimi orodji! Hočem pridelovati na sodoben način! Vem, da bi to dosegel samo, ko bi imel stroje, skratka vse potrebne pripomočke, ki jih sodobno kmetovanje terja.«

Ta fant ni edini, ki je prišel do spoznanja, da mu lahko samo stroji omogočijo boljše delovne pogoje. Ni edini, ki gospodari, kot pravimo, s svinčnikom v roki. Čedalje večje so zahteve kmetovalcev po boljših pogojih. Kako delo v kmetijstvu opraviti najhitreje, najbolj kvalitetno? O tem razmišljajo vsi napredni gospodarji, teh pa, kakor sta se prepričala tudi tovariša Petković in Hadžar, ni malo. Seveda razmišljajo predvsem, kako bi prišli do tako imenovane drobne kmetijske mehanizacije. Ena pot je kreditiranje. Kmetu je treba omogočiti nakup strojev. Če se lahko dobi kredit za osebno vozilo, bi se moral tudi za kosilnico, sejalnico, traktor. Težava je tudi v tem, ker v domačih trgovinah takih strojev ni dobiti, četudi jih domača industrija izdeluje. Premožnejši bi lahko take stroje dobili iz tujine, ko bi bile carine manjše. Vendar samo v uvozu ni rešitve. Potrebno bi bilo podrezati v domačo industrijo, naj ta pošlje na naš trg, kar zdaj predvsem izvaža.

Člani političnega aktiva in kmetijski strokovnjaki so pomočniku zveznega sekretarja za kmetijstvo in gozdarstvo ter gostu iz Makedonije prikazali pestro sliko težav, zavoljo katerih kmetijstvu ne gre. Povedali so, da zdaj vsi pričakujemo, da bosta rešitev za kmetijstvo nakazala najprej republiški in nato še zvezni kongres Socialistične zveze.

Prašičev dovolj, a malo kupcev v Brežicah

Na tedenskem sejmu prašičev v Brežicah je bilo v soboto, 26. marca, 700 prašičkov v starosti do treh mesecev, in 50 v starosti nad 3 mesece. Mlajših od treh mesecev je bilo prodanih samo 310 s ceno 1000 dinarjev za kg žive teže, starejših pa 15 s ceno do 500 dinarjev za kg žive teže.

Novo mesto: s ceno še navzdol

Rejci prašičev so pripeljali na novomeško sejmišče 28. marca 581 pujskov, prodanih pa je bilo 494. Promet je bil dokaj živahen, kupcev pa ne preveč, zato so morali živinorejci v ceni spet nekoliko popustiti. Manjši prašički so veljali 12.000 do 18.000 din, večji pa 19.000 do 33.000 dinarjev.

Delo rudarjev je premalo pridobitno

Ob lanskem povečanju cen premoga se je ekonomičnost v senovskem premogovniku povečala za 5,7 odst. Žal so hkrati večji tudi proizvodni stroški, rudnik pa bo moral plačevati novo dajatev: dodatni prispevek za pokojninsko zavarovanje rudarjev. Cene premoga kljub dosedanjim povišanjem še vedno niso na ravni mednarodnih cen.

Ekonomičnost proizvodnje zmanjšuje poleg naštetih še nekateri činitelji: vedno več je drobnega premoga, ki ima nižjo ceno in vedno več kopljejo na obzorjih, ki imajo večji jamski pritisk. Slednji delo zelo ovira, zato nastaja vprašanje: kako nakopati dovolj premoga za plan in kako naj bo proizvodnja ekonomična? R. K.

9. aprila bo slavila semiška ISKRA

Kolektiv tovarne kondenzatorjev v Semiču bo 9. aprila slavil 15-letnico obstoja. Ob tej priložnosti bodo priredili krajši kulturni program, zatem pa bodo odlikovani najboljši in najzaslužnejši člani kolektiva.

Popravek oglasa »Uporov« iz Šentjerneja

Popravljamo tiskarsko napako iz oglasa »Iskre« — obrata »Upori«, Šentjernej, ki smo ga objavili prejšnji teden v našem tedniku: ....razpis *velja do 10. aprila 1966* in ne do 10. marca 1966, kakor je bilo po pomoti tiskano.

UREDNIŠTVO

— Ivanček, tale stric pa še pogledal ni plakata!
— Najbrž ne zna brati ali pa je pozabil, da je nekoč tudi on hodil v šolo!

Kmetijski nasveti

MEŠANA GNOJILA

Ker odpade večkratno trosenje in ker je enostavneje gnojiti z mešanimi gnojili, se ta tudi pri nas vse bolj uveljavljajo. Teh je čedalje več, ker imajo v sebi različne količine posameznih hranil. Na vrečah mešanih gnojil so napisi N : P : K, kar pomeni razmerje dušika, fosforja in kalija. Če je to razmerje na primer 4 : 6 : 8 : pomeni, da je v stotih kilogramih gnojila 4 kg čistega dušika, 6 kg fosforja in 8 kg kalija. V Ameriki izdeluje industrija že čez tisoč najrazličnejših mešanic, tako da se niti strokovnjaki več ne spoznajo. Pri nas ta bojazen ni potrebna. Tovarna dušika v Rušah izdeluje:

■ **NITROFOSKAL.** Že ime pove, da vsebuje vse tri sestavine. Če je bolj črne barve, ima v sebi apneni dušik, če je svetlejši pa amonijev nitrat. Kako hitro deluje, je odvisno predvsem od dušika. Zato se temnejši počasneje topi kot svetlejši, ki ga lahko uporabljamo tudi za dognojevanje mladim rastlinam. Trosimo ga lahko do 600 kilogramov na hektar. Nitrofoskala z oznako 4 : 14 : 11 in 4: 18 : 12 uporabljamo največ za gnojenje žit in travnikov in to v jeseni s tem, da spomladi dognojujemo z dušikovimi gnojili. Nitrofoskala 4 : 9 : 18 in 6 : 8 : 16 vsebujeta 18 oziroma 16 kilogramov kalija v 100 kg gnojila in sta gnojili za rastline, ki potrebujejo veliko kalija: krompir in druge okopavine ter za vinsko trto. Nitrofoskal brez dušika z oznako 0 : 20 : 20 je uporaben za gnojenje travnikov in pašnikov na zalogo, ki jim v dobi rasti dodajamo po potrebi dušikova gnojila.

■ **KAS** (kalijev amonijev sulfat) je mešano gnojilo z običajnim razmerjem 4 : 8 : 8. Ni dobro za kisla zemljišča. Trosimo ga lahko do 800 kilogramov na hektar.

Če nimamo na razpolago mešanih gnojil, jih lahko tudi sami zmešamo, vendar ne kar vsevprek. — Osnovno načelo je, da ne smemo mešati gnojil, ki vsebujejo apno — kalcij (na primer Tomaževa žlindra ali apneni dušik) z gnojili, ki vsebujejo amoniakalni dušik (na primer amonijev sulfat, nitromonkal), ker med njimi takoj nastane kemično spajanje, ki iz gnojila izrine dušik v zrak, ki je s tem izgubljen za rastlino.

Kljub pogostni kislosti naših tal ni bilo rečenega kaj več o apnenju tal z zmletim apnencem, živim apnom, sadro ali laporjem zato, ker ta način ni dal takih uspehov kot so bili stroški in se redkokdaj uporablja. Pri vseh gnojilih, ki vsebujejo apno, pa so bili bralci posebej na to opozorjeni. Prav tako ni bilo več besede o tako imenovanih mikrognojilih — (borova, manganova, cinkova, bakrova), ki jih potrebujejo rastline z velikimi donosi, katerih pa pri nas še ne dosegamo. Ničesar ni bilo rečeno o bakterijskih gnojilih (nitragin, azotobakterin, mikorizin), ki so v bistvu drobnoživke, sposobne pretvarjati dušik iz zraka v obliko, dostopno rastlinam.

Na željo nekaterih bralcev bomo prihodnjič še enkrat na kratko pregledali, kako gnojiti posameznim rastlinam.

KLOPOTEC

Kadrovska komisija mreže

Tovarne obutve PEKO, Tržič

razglaša za svojo poslovalnico
PEKO Krško
prosto delovno mesto

TRGOVSKEGA POMOČNIKA
OZ. POMOČNICE

Pogoji za zasedbo delovnega mesta so:
— kvalificiran delavec (delavka) v trgovini
— poln delovni čas
— delo za določen čas.

Nastop dela po dogovoru. Prijave sprejema kadrovski oddelek delovne organizacije do 5. aprila 1966.

Varčujmo za stanovanja!

Objavljamo Pravilnik o zbiranju namenskih sredstev gospodarskih in drugih organizacij ter družbeno političnih skupnosti za kreditiranje stanovanjske izgradnje, kakor tudi Pravilnik o varčevanju in posojilih občanov za nakup in gradnjo stanovanj Dolenjske banke in hranilnice Novo mesto. Oba pravilnika sta bila sprejeta na seji izvršilnega odbora Dolenjske banke in hranilnice v Novem mestu 22. marca 1966.

Pravilnik o zbiranju namenskih sredstev gospodarskih in drugih organizacij ter družbeno političnih skupnosti za kreditiranje stanovanjske izgradnje

1. člen

Dolenjska banka in hranilnica Novo mesto (v nadaljnjem besedilu: banka) zbira sredstva, ki so jih gospodarske in druge organizacije ter družbeno politične skupnosti (v nadaljnjem besedilu: deponent) namenile za stanovanjsko izgradnjo, da se tako z združenimi sredstvi zagotovi kreditiranje stanovanjske izgradnje.

2. člen

Namenska sredstva za stanovanjsko izgradnjo predstavljajo:

— del sredstev sklada skupne porabe, ki je po zvezacija določila za stanovanjsko izgradnjo;

— del sredstev sklada skupne porabe, ki jih je po zveznih in drugih predpisih namenjen za stanovanjsko izgradnjo;

— sredstva, ki se bodo iz drugih virov namensko izločila za stanovanjsko izgradnjo.

3. člen

Organizacija, ki namensko vloži pri banki glede na 1. odstavek 2. člena tega pravilnika našteta sredstva za stanovanjsko izgradnjo in jih veže na določen rok, pridobi pravico do kredita po pogojih tega pravilnika. Najkrajši rok deponiranja sredstev je 13 mesecev.

4. člen

Višina kredita, do katerega je upravičena organizacija po izteku depozitnega roka, je odvisna od dobe in zneska deponiranih sredstev.

5. člen

Banka bo odobravala kredite po naslednji lestvici:

— depozit z rokom najmanj 13 mesecev — odobreni kredit 50 odst. od deponiranih sredstev;

— depozit z rokom najmanj 18 mesecev — odobreni kredit 100 odst. od deponiranih sredstev;

— depozit z rokom najmanj 24 mesecev — odobreni kredit 150 odst. od deponiranih sredstev.

6. člen

Pravice in dolžnosti organizacije ter banke, ki izhajajo iz vloženih in vezanih sredstev, se določijo s pogodbo o deponiranju sredstev.

7. člen

Po izpolnitvi pogojev in pogodb o deponiranju sredstev skleneta deponent in banka pogodbo o kreditu v okviru pogojev, ki jih določa pogodba o deponiranju sredstev.

8. člen

Sredstva, deponirana po tem pravilniku, bo banka obrestovala po 1-odstotni obrestni meri, za odobrene kredite pa zaračunavala 2-odstotno obrestno mero.

9. člen

Doba vračanja odobrenega kredita je dvakratni rok deponiranja sredstev. Odplačilo kredita se prične z dnem izkoriščanja kredita.

10. člen

Od sklenjene pogodbe lahko odstopita pogodbeni stranki le sporazumno.

11. člen

Organizacije, ki razpolagajo z manjšimi sredstvi za stanovanjsko izgradnjo, se namesto oročitve celotnega zneska naenkrat lahko poslužujejo sistema varčevanja z vplačili enakih in zaporednih mesečnih obrokov na način, kot je to predvideno v pravilniku za občane.

12. člen

Podjetju oz. organizaciji, ki vloži v kreditni sklad banke sredstva skupne porabe namensko za stanovanjsko izgradnjo, se takoj odobri 150-odstotni kredit za dobo 20 let po 1-odstotni meri.

13. člen

Krediti za stanovanjsko izgradnjo so namenski in jih je mogoče uporabljati le za nakup, gradnjo in adaptacijo stanovanj za pridobitev nove stanovanjske površine.

14. člen

Zbiranje oročenih sredstev in dajanje kreditov gospodarskim in drugim organizacijam ter družbeno političnim skupnostim izvršuje osrednja poslovna enota ter podružnica.

15. člen

Ta pravilnik je sprejel izvršilni odbor banke 22. marca 1966 in velja od dneva sprejema.

DOLENJSKA BANKA
IN HRANILNICA
NOVO MESTO

Pravilnik o varčevanju in posojilih občanov za nakup in gradnjo stanovanj Dolenjske banke in hranilnice Novo mesto

SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Za pospeševanje stanovanjske izgradnje daje banka občanom kredite po pogojih, ki jih določa ta pravilnik.

2. člen

Stanovanjska izgradnja, ki jo banka kreditira po tem pravilniku obsega nakup novih stanovanj, gradnjo in dograditev novih stanovanjskih hiš ter adaptacijo že obstoječih zgradb in pridobitev novih stanovanjskih površin.

3. člen

Pravico do kredita iz 2. člena tega pravilnika ima vsak občan, ki izpolni enega izmed naslednjih pogojev:

— da sklene z banko pogodbo o namenskem varčevanju za stanovanjsko izgradnjo;

— da oroči pri banki hranilno vlogo za čas, kot ga predvideva ta pravilnik;

— da je v njegovem imenu izvršeno vplačilo v kreditni sklad banke.

NAMENSKO VARČEVANJE

4. člen

Občan, ki se odloči za namensko varčevanje, se s pogodbo zaveže, da bo plačeval banki redno zaporedne mesečne obroke, ki so določeni v pogodbi in tako prihranil določeno vsoto. V pogodbi določena vsota je osnova za izračun pravic, ki si jih občan pridobi z varčevanjem.

Mesečni obrok ne more biti nižji od 100 N dinarjev, varčevalna doba pa ne more biti krajša od 13 mesecev.

Najdaljša doba varčevanja je 10 let.

5. člen

Če občan zamudi s plačilom enega ali več mesečnih obrokov, se mu varčevalna doba podaljša za toliko časa, kolikor je z obroki zaostal.

6. člen

Z višjimi in izrednimi vplačili se pridobi višja osnova za kredit, vendar le od zneskov, ki so bili vplačani najmanj 13 mesecev pred potekom pogodbenega roka in ob pogojih, ki veljajo za dogovorjeno dobo varčevanja. S takimi vplačili se ne more pridobiti skrajšanje pogodbenega roka za pridobitev pravice do kredita iz pogodbenih osnov.

7. člen

Obrestna mera za vlogo občana je 1 odst. in se pripiše ob koncu vsakega leta k vloženi glavnici. Obrestna mera za odobreno posojilo je 2 odstotka.

8. člen

Občan in banka skleneta pogodbo o varčevanju, ki mora vsebovati: višino mesečne vloge, varčevalno dobo, znesek ob koncu varčevalne dobe, višino posojila, na katerega ima varčevalec pravico, obrestno mero za vlogo in obrestno mero za posojilo.

9. člen

Po preteku pogodbeno določene varčevalne dobe in izpolnitvi vseh pogojev po pogodbi odobri banka varčevalcu posojilo v višini in za dobo, kot jo določa ta pravilnik.

10. člen

Banka bo odobravala posojila po izpolnitvi pogojev o varčevanju za dobo 13. mesecev do 6 let po naslednji lestvici:

Mesečni obrok varčevanja	Doba varčevanja	Pripadajoči odstotek kredita	Doba vračanja posojila
100,00	13 mes.	75 odst.	4 leta
200,00	13 mes.	75 odst.	4 leta
300,00	13 mes.	75 odst.	4 leta
400,00	13 mes.	75 odst.	4 leta
500,00	13 mes.	75 odst.	4 leta
100,00	2 leti	100 odst.	6 let
200,00	2 leti	100 odst.	6 let
300,00	2 leti	100 odst.	6 let
400,00	2 leti	100 odst.	6 let
500,00	2 leti	100 odst.	6 let
100,00	3 leta	125 odst.	8 let
200,00	3 leta	125 odst.	8 let
300,00	3 leta	125 odst.	8 let
400,00	3 leta	125 odst.	8 let
500,00	3 leta	125 odst.	8 let
100,00	4 leta	150 odst.	10 let
200,00	4 leta	150 odst.	10 let
300,00	4 leta	150 odst.	10 let
400,00	4 leta	150 odst.	10 let
500,00	4 leta	150 odst.	10 let
100,00	5 let	175 odst.	12 let
200,00	5 let	175 odst.	12 let
300,00	5 let	175 odst	12 let
400,00	5 let	175 odst.	12 let
500,00	5 let	175 odst.	12 let
100,00	6 let	200 odst.	15 let
200,00	6 let	200 odst.	15 let
300,00	6 let	200 odst.	15 let
400,00	6 let	200 odst.	15 let
500,00	6 let	200 odst.	15 let

Varčevalna doba najmanj 7 let — 225 odst. kredita od vloge;

varčevalna doba najmanj 8 let — 250 odst. kredita od vloge;

varčevalna doba najmanj 9 let — 275 odst. kredita od vloge;

varčevalna doba najmanj 10 let — 300 odst. kredita od vloge.

Doba varčevanja od sedem do deset let je urejena po naslednjih načelih:

— del posojila v višini 40 odst. od upravičenega zneska se odplača v dobi, ki je enaka varčevalni dobi;

— ostali del posojila se odplača v dobi 15 let, vendar tako, da mesečni obrok odplačila ne more biti manjši od mesečnega varčevalnega zneska, skupna doba odplačevanja pa ne daljša od 25 let. Ta del posojila se začne odplačevati, ko je odplačan prvi del posojila.

NAMENSKO OROČANJE HRANILNIH VLOG

11. člen

Občan, ki z enkratnim vplačilom naloži pri banki hranilno vlogo za določen čas, ima pravico do posojila za gradnjo stanovanj po določbah tega pravilnika. Najkrajša doba oročitve je 13 mesecev, najdaljša pa 5 let.

12. člen

Sredstva, ki jih na ta način občan vlaga v banko, so lahko njegova lastna sredstva ali pa kombinirana s sredstvi, ki jih je dobil kot kredit od kolektiva.

13. člen

Banka bo odobravala posojila na podlagi oročanih hranilnih vlog po naslednji lestvici:

— za dobo oročitve 13 mesecev — 75 odst. kredita od vloge;

— za dobo oročitve 2 leti — 150 odst. kredita od vloge;

— za dobo oročitve 3 leta — 200 odst. kredita od vloge;

— za dobo oročitve 4 leta — 250 odst. kredita od vloge;

— za dobo oročitve 5 let — 300 odst. kredita od vloge.

14. člen

Občan in banka skleneta pogodbo o oročitvi hranilne vloge, ki mora vsebovati: višino oročene hranilne vloge, čas oročitve in višino posojila, na katerega ima varčevalec pravico. Rok oročitve začne teči z dnevom vplačila.

15. člen

Doba vračanja na tej osnovi odobrenih posojil je:

— 30 odst. odobrenega kredita v dobi, ki je enaka dobi oročitve,

— 70 odst. odobrenega kredita v dobi 25 let s tem, da skupna doba vračila ne more biti daljša od 30 let, mesečni obrok pa ne manjši od 200 N dinarjev. Ta del kredita se začne odplačevati po odplačilu prvega dela kredita.

16. člen

Občan, ki ima pri banki namensko oročeno hranilno vlogo z rokom preko 13 mesecev, lahko to oročeno hranilno vlogo spremeni v namensko v smislu 12. člena tega pravilnika in takoj po izteku 13 mesecev od dneva oročitve dobi posojilo, kot določa 13. člen tega pravilnika. V vseh takih primerih banka spremeni prej dogovorjeno obrestno mero na 1. odst. za ves čas oročitve.

VPLAČILO UDELEŽBE V KREDITNI SKLAD BANKE

17. člen

Občan, za katerega vplača njegova delovna organizacija določen znesek v kreditni sklad banke, ima takoj po vplačilu pravico do posojila v višini 150 odst. od vplačanega zneska.

Rok vračila po tej osnovi odobrenega posojila ne more biti daljši od 25 let, mesečni obrok odplačila pa ne nižji od 200 N dinarjev.

SKUPNE DOLOČBE

18. člen

Banka sklene z občanom pogodbo po tem pravilniku pred prvim vplačilom.

19. člen

Občan lahko odstopi od varčevalne pogodbe, lahko pa tudi sporazumno z banko prenese pravice in obveznosti po pogodbi na drugo osebo. Sredstva, ki jih občan namensko vloži za stanovanjsko izgradnjo, so pri banki vezana do poteka roka, za katerega je bila sklenjena pogodba.

Če občan pismeno odstopi od pogodbe po preteku enega leta od začetka varčevanja, mu banka plačana sredstva vrne takoj. V primeru, da občan v dobi varčevanja umre, se pogodba prenese na dediča.

20. člen

Privarčevano vsoto lahko dvigne občan v gotovini takoj po izteku pogodbene dobe, kakor sledi:

— vsa sredstva, ki so bila vložena 13 mesecev, takoj po izteku roka, določenega s pogodbo;

— vsa sredstva, ki so bila vložena manj kot 13 mesecev, pa postopoma po 13 mesecih, ko so bila vplačana;

— sredstva delovnih organizacij, namensko oročena po 17. členu tega pravilnika, se koristijo namensko z odobrenim kreditom.

21. člen

Na podlagi varčevalne pogodbe se lahko odobreni kredit uporabi samo v namene, ki so določeni v pogodbi s tem, da se kredit namensko črpa pri banki.

Občan, ki mu je bil kredit odobren, mora predložiti ob sklenitvi kreditne pogodbe banki:

— pogodbo o nakupu novega stanovanja oz. pogodbo o gradnji z gradbenih podjetjem, oziroma dovoljenje za gradnjo v lastni režiji;

— gradbeno dovoljenje;

— načrt s predračunom gradbenih del.

Pri črpanju kredita mora predložiti račune za gradbeni material in za druge stroške za gradnjo.

22. člen

Ko občan izpolni obveznosti, določene v pogodbi o varčevanju, ga banka pismeno obvesti in pozove:

— da je obveznost iz pogodbe izpolnjena;

— da so mu vložena sredstva dana na razpolago za črpanje v smislu določil 4. člena tega pravilnika;

— da ima pravico najeti posojilo v smislu določil tega pravilnika in pogodbe, sklenjene z banko;

— da mora skleniti kreditno pogodbo najkasneje v 6 mesecih po dvigu vloženih sredstev;

— da izroči banki zemljiško knjižno listino za vknjižbo vrstnega reda na prvo mesto v korist banke;

— da zavaruje objekt, ki je predmet varčevalne pogodbe in da vinkulira polico v korist banke.

(Nadaljevanje na 5. strani)

V listu razvijajmo zdravo in plodno polemiko!

Na vprašanja odgovarja Slavko Kržan, predsednik občinskega odbora SZDL Trebnje in delegat za VI. kongres SZDL Slovenije

— Čedalje manj družbenih potreb se financira iz proračuna in čedalji večji je vpliv proizvajalcev in ustvarjalcev sredstev. Kako se to odraža v političnem življenju v občini?

— Tri javne tribune, štirje razgovori, 34 zborov občanov, 10 zborov lastnikov gozdov, 5 zborov zavarovancev kmetov in 18 razgovorov predstavnikov KZ s kooperanti z 2.500 udeleženci v letošnjem letu v občini Trebnje govori o zelo razgibanem družbenem življenju, kakršnega že zdavnaj ni bilo. Ne samo število, pomembno je predvsem to, ker je vsebina teh shodov bogatejša, osredotočena na manj stvari, ki jih lahko temeljiteje obdelamo in skušamo poiskati čimboljše rešitve. Če se naenkrat lotimo preveč stvari, jih navadno ne izpeljemo in vedno znova premlevamo iste stvari, kar je za ljudi samo odbijajoče.

— Ali so ljudje dovolj obveščeni in ali lahko učinkovito vplivajo na urejanje družbenih zadev v občini?

— S stanjem še nismo povsem zadovoljni, ker so večkrat občani samo obveščeni o sklepih, ki so že sprejeti. Premalo smo izkoristili javne tribune kot najbolj uspešno obliko stikov s člani Socialistične zveze. Premalo tribun smo organizirali predvsem v odročnejših krajih. Več bi se morali poslužiti tudi anket in prisluhniti ljudem, kaj mislijo. K boljšemu informiranju bi lahko še več prispeval Dolenjski list s tem, da bi ljudje z vodilnih položajev pisali več v njem, kjer bi razlagali stališča, ki jih zastopajo. Posebno na polemiko pozivam še enkrat, čeprav sem sam že lani pisal o tem, žal pa ni bilo odziva. Samo v naši občini bere list polovica občanov, saj je čez 2.000 naročnikov. Premalo se poslužujemo tudi radia in televizije, pri čemer bi morali več narediti novinarji, ki se pri nas neradi ustavljajo, češ da smo premajhni.

— Na zborih volivcev včasih ni zaželene udeležbe. Kaj mislite zakaj?

— Zbore naj bi sklicevali samo tedaj, kadar občani o čem odločajo. Ljudi pa je treba obveščevati z učinkovitejšimi sredstvi, ki sem jih že omenil. Zbore volivcev je treba kvalitetno pripraviti in sprejete odločitve tudi izpeljati. Da bi občani vedeli, za kaj gre, je najbolje že na vabilih na kratko opisati in obrazložiti vsebino zbora. Da bi bilo politično življenje živahnejše, je treba v vodstva družbeno političnih organizacij vključevati tudi tiste, ki se temu izmikajo, ker drugače preveč obremenjujemo vedno iste ljudi.

— Kakšno je vaše osnovno načelo pri političnem delu?

— Čisti računi — dobri prijatelji, pravi star pregovor!

M. LEGAN

Predpisi v praksi

Zamujanje na delo in odtegljaji od delovnega časa

Delovne organizacije imajo odloke organa upravljanja, da se delavcem, ki zamudijo delo, odtrga del delovnega časa, kar pomeni, da se jim ta odtrgani čas ne prizna pri obračunu osebnih dohodkov. Ti odloki pa so v nasprotju s predpisi.

Po predpisih ima delovna organizacija pravico utrditi razpored, začetek in konec delovnega časa, in to predpiše s svojim statutom. Če delavec ne upošteva določenega delovnega časa in prihaja na delo z zamudo ali če zapusti delovno mesto pred iztekom delovnega časa, krši s tem delovno disciplino in delovna skupnost proti njemu lahko uporabi enega izmed ukrepov, ki so predvideni v 87. členu temeljnega zakona o delovnih odnosih, venda mora upoštevati, da zakon ne prizna denarnih kazni, kot jih je predvideval prejšnji zakon o delovnih odnosih. Zato delovna skupnost proti kršilcu delovne discipline lahko izreče opomin, javni opomin, zadnji javni opomin ali izključitev iz delovne skupnosti, kar je odvisno od teže prekrška delovne discipline. Odloki organov upravljanja, ki predvidevajo, da se delavcu, ki je zamudil delo, odtrga več časa, kot je dejansko zamudil, niso v skladu s predpisom in delavska skupnost do takega ukrepa ni upravičena, saj delavec nima pravice do osebnega dohodka samo za tisti čas, ko ni delal. To pomeni, da mu delovna skupnost lahko odtrga samo tisti čas, ki ga je zares zamudil s prihodom ali odhodom z dela.

Letni dopust v dveh delih

Delavec ima po predpisih pravico, da izrabi svoj letni dopust v nepretrganem trajanju. Samo na zahtevo delavca ali z njegovo privolitvijo mu delovna skupnost lahko odobri letni dopust v dveh delih. Delovna skupnost ni dolžna delavcu omogočiti tak dopust. Le delavcev, ki ima zaradi posebnih pogojev dela pravico do letnega dopusta nad trideset delovnih dni, delovna skupnost izjemoma mora priskrbeti, da izrabi svoj dopust v dveh delih.

Varčujmo

23. člen

Zbiranje sredstev občanov za stanovanjsko gradnjo opravljajo vse bančne enote, medtem ko dajejo kredite tiste bančne enote, ki jih za to pooblasti banka.

24. člen

Ta pravilnik je sprejel izvršilni odbor banke na seji 22. marca 1966 in velja od dneva sprejema.

DOLENJSKA BANKA
IN HRANILNICA
NOVO MESTO

Izračun odobritve kredita po 10. členu pravilnika – I.

Mesečni obrok	Doba varčevanja	Privarčevani znesek	Odstotek odobritve posojila	Višina posojila	Skupaj lastna sredstva in posojila	Doba vračila posojila	Mesečno odplačilo
100	13 mes.	1.300	75	975	2.275	4	21
200	13 mes.	2.600	75	1.950	4.550	4	42
300	13 mes.	3.900	75	2.925	6.825	4	64
400	13 mes.	5.200	75	3.900	9.100	4	85
500	13 mes.	6.500	75	4.875	11.375	4	106
100	2 leti	2.400	100	2.400	4.800	6	36
200	2 leti	4.800	100	4.800	9.600	6	71
300	2 leti	7.200	100	7.200	14.400	6	107
400	2 leti	9.600	100	9.600	19.200	6	142
500	2 leti	10.000	100	10.000	20.000	6	148
100	3 leta	3.600	125	4.500	8.100	8	51
200	3 leta	7.200	125	9.000	16.200	8	102
300	3 leta	10.800	125	13.500	24.300	8	153
400	3 leta	14.400	125	17.000	31.400	8	193
500	3 leta	18.000	125	22.500	40.500	8	255
100	4 leta	4.800	150	7.200	12.000	10	66
200	4 leta	9.600	150	14.400	24.000	10	133
300	4 leta	14.400	150	21.600	34.000	10	199
400	leta	19.200	150	28.800	48.000	10	266
500	4 leta	24.000	150	36.000	60.000	10	332
100	5 let	6.000	175	10.500	16.500	12	82
200	5 let	12.000	175	21.000	33.000	12	165
300	5 let	18.000	175	31.500	49.500	12	247
400	5 let	24.000	175	42.000	66.000	12	330
500	5 let	30.000	175	52.500	82.500	12	412
100	6 let	7.200	200	14.400	21.600	15	93
200	6 let	14.400	200	28.800	43.200	15	186
300	6 let	21.600	200	43.200	64.800	15	279
400	6 let	28.800	200	57.600	86.400	15	371
500	6 let	36.000	200	72.000	108.000	15	465

Izračun odobritve kredita po 10. členu pravilnika – II.

				40 odstotkov posojila			60 odstotkov posojila		
Mesečni obrok	Doba varčevanja	Privarčevani znesek	Odstotek odobritve posojila	Znesek posojila	Znesek posojila	Doba vračanja	Mesečni obrok	Znesek posojila	Doba vračanja	Mesečni obrok
100	7 let	8.400	225	18.900	7.560	7	97	11.340	9	115
200	7 let	16.800	225	36.800	14.720	7	189	22.080	9	224
300	7 let	25.200	225	56.700	22.680	7	291	34.020	9	346
100	8 let	9.600	250	24.000	9.600	8	109	14.400	13	105
200	8 let	19.200	250	48.000	19.200	8	217	28.800	13	211
300	8 let	28.800	250	72.000	28.800	8	326	43.200	13	316
100	9 let	10,800	275	29.700	11.880	9	121	17.820	15	115
200	9 let	21.600	275	59.400	23.760	9	241	35,640	15	230
100	10 let	12.000	300	36.000	14.400	10	133	21.600	15	139
200	10 let	24.000	300	72.000	28.800	10	266	43.200	15	279

RAZGOVOR Z DELEGATOM ZA VI. KONGRES SZDL

S STANOVANJI NE KAŽE NAJBOLJŠE!

Delegat za VI. kongres SZDL Slovenije, Ivan Hočevar, direktor SGP PIONIR Novo mesto, v pomenku o novostih pri gradnji stanovanj

— Kaj lahko poveš o gradnji stanovanj v 1966?

— Naše podjetje ima pripravljen program gradenj stanovanj v obdobju 1966-67 na področju Ljubljane, Novega mesta in Spod. Posavja. Imamo na voljo kompletne načrte za gradnjo po novem postopku »beton siporex«, ki je preizkušen v zadnjih štirih letih. Pripravljeni smo tudi na gradnjo vrstnih hiš in individualnih stanovanjskih hišic. Načrti za stavbe obeh vrst so pri nas pripravljeni, delovna organizacija ali pa zasebni naročnik si lahko po načrtih izbere stavbo, kakršno si želi. Dogovorimo se lahko, da bomo stavbo zgradili v celoti (do 5. faze) ali pa samo do 3. faze. To je odvisno od zasebnega naročnika.

— Nova stanovanjska zakonodaja je prinesla precej sprememb v financiranje gradnje stanovanj. Za zdaj ne vedo ljudje o tem še nič zanesljivega; bi lahko morda Ti rekel kaj več?

— Mi bomo kot gradbeno podjetje, ki se prav gotovo zelo zanima za gradnjo stanovanj, dobili sredstva, ki jih potrebujemo od področnih bank. Z njimi se pogajamo za kredite za gradnjo stanovanj za trg, torej za tista stanovanja, ki jih mi zgradimo in nato izgotovljena prodamo delovnim organizacijam. S tako dobljenimi krediti bomo poizkusili premostiti obdobje 1966-67, ko podjetja nimajo sredstva za gradnjo stanovanj. Vsem zasebnim naročnikom, ki bi radi gradili stanovanjske hišice ali pa vrstne hiše, pa nudimo možnost, da potrebna sredstva privarčujejo z našim posredovanjem pri kateri izmed področnih bank. Interesent se mora odločiti, da bo z mesečnimi prihranki po 300, po 400 ali 500 pa tudi več novih dinarjev privarčeval v banki določen znesek in da tega zneska najmanj 13 mesecev ne bo načenjal. Banka mu nato z našim posredovanjem nudi kredit, ki je odvisen od višine privarčevanega zneska in od obdobja, za katero ga je vložil pri banki.

— Kakšni pa so obeti za gradnjo stanovanj letos, ko bo najteže?

— Veliko je odvisno prav od delovnih organizacij. Na voljo so jim sredstva v skladu skupne porabe in del izločenih sredstev za kritje razlik v stanarinah, računamo pa lahko še s sredstvi stanovanjskih podjetij, ki so namenjena za financiranje graditve stanovanj. To je vse, kar je na voljo letos, iz tega pa lahko dajejo banke letos kredite za gradnjo stanovanj za trg. Najboljše letos ne kaže, prav zato pa bi morala vsa podjetja razpoložljiva sredstva čimprej oročiti pri bankah!

MILOŠ JAKOPEC

Brežiški borci sprejemajo odgovorne dolžnosti

Delegati na združitveni konferenci borčevskih organizacij v Brežicah so sprejeli vrsto spodbudnih sklepov. Vsi člani se bodo vključili v reformna prizadevanja, aktivno bodo delali v vseh oblikah samouprave in bolj kot kdajkoli sodelovali pri vzgoji mlade generacije. Letos bodo sprejeli številne dolžnosti pri organizaciji proslav v počastitev 25-letnice vstaje. Združena organizacija bo skrbela za pravice invalidov in stremela, da bo strokovno izobraževanje oficirjev in podoficirjev obogatila z novo vsebino. Komisija za sklepe bo nadaljnje naloge organizacije še podrobneje dopolnila.

Novosti pri deviznih računih državljanov

Pri odpiranju deviznega računa in tudi pozneje pri nadaljnjih vplačilih državljanom — takšen je predlog — v prihodnje ne bo treba dokazovati porekla valute oziroma od kod so devize dobili. Lastniki deviznih sredstev bodo lahko odpirali račune in shranjevali sredstva ne le pri narodni banki kot doslej, ampak tudi pri poslovnih bankah. Nakup in prodaja deviz med državljani — razen med najbližnjimi sorodniki — verjetno tudi v prihodnje ne bo dovoljena.

Razpisna komisija pri

GRADBENO OPEKARSKEM PODJETJU V MIRNI NA DOLENJSKEM

razpisuje
naslednja prosta delovna mesta:

1. GRADBENI TEHNIK
za visoke gradnje
(z najmanj dveletno prakso ali več, zaželeno pooblastilo)

2. GRADBENI DELOVODJA
z delovodsko šolo
(z vsaj dveletno prakso — ali pa KV zidar z najmanj petletno prakso).

Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

Žena naj rodi le takrat, kadar si otroka želi!

Razmere na ginekološko-porodniškem oddelku novomeške bolnišnice se izboljšujejo, kar zadeva prostor — Zdravniki pa so hkrati z vso javnostjo zaskrbljeni zavoljo tolikih umetnih splavov, h katerim se zatekajo žene ob nezaželenih nosečnostih — V pogovoru s predstojnikom ginekološko-porodniškega oddelka dr. Ljubom Kretičem smo dobili več zanimivih podatkov — Mnenja novomeških ginekolov in direktorja zdravstvenega centra so enotna: »Splav je za ženo škodljiv in ponižujoč! Priporočamo mnogo boljše in bolj humano sredstvo za načrtovanje rojstev.«

Ko se je lani iz nekdanje ženske bolnišnice odselil kirurški oddelek, so stavbo namenili samo porodništvu in ginekologiji. Preureditev prostorov bi veljala okoli 120 milijonov dinarjev, in ker po reformi ni bilo mogoče dobiti posojila, se je bolnišnica preureditvenih del lotila v lastni režiji. Kljub temu, da v celotnem pritličju, še odmevajo kladiva delavcev, je gi-

»Vsa ta pereča vprašanja bomo rešili lahko samo z načrtnim, večletnim vztrajnim delom, pri čemer pa odpade velik del nalog na vse zdravnike splošne prakse« nam je podčrtal v pogovoru direktor zdravstvenega centra v Novem mestu dr. Albin Pečaver.

nekološko-porodniški oddelek v prvem nadstropju stavbe le pridobil nekaj sob.

Lani so na oddelek sprejeli 4.000 žena in prvič po dolgih letih je ležala vsaka na svoji postelji. Razmere na oddelku še daleč niso urejene, vendar je bilo storjeno vsaj najnujnejše za nemoteno delo, ker število bolnic iz leta v leto narašča. Zakaj?

Poglejmo nekaj vzrokov: odstotek žena, ki rodijo v porodnišnici, se hkrati s standardom prebivalstva veča. Lani je rodilo v novomeški bolnišnici 86 odst. žena iz občin Novo mesto, Trebnje, Metlika in Črnomelj, leta 1959 šele 76 odst. žena.

Eden izmed vzrokov, da ima ginekološko-porodniški oddelek premalo prostora, je tudi v razširjenosti ambulant na podeželju. Ginekologi v Trebnjem, Črnomlju in Novem mestu odkrivajo bolezni ter svoje pacientke pošiljajo na zdravljenje v bolnišnico.

Tretji činitelj, ki otežuje delo na tem oddelku, so prekinitve nezaželenih nosečnosti. Okoli 820 ženam je bil lani odvzet plod iz telesa; od tega je bilo 519 dovoljenih splavov v skladu s predpisi o umetni prekinitvi nosečnosti, nekaj več kot 300 pa je vpisanih za naravne. Vendar je tudi med temi ženami marsikatera na ta ali oni način sama poizkušala preprečiti rojstvo otroka.

Leta 1955 samo 5 umetnih splavov

Umetnih splavov še pred 10 leti v naši bolnišnici skoroda nismo poznali. Leta 1955 je bilo samo 5 splavov, leta 1956 — 17, leta 1957 — 95, nato nagel skok do številke 519 v lanskem letu. Približno toliko prekinjenih nosečnosti je bilo v novomeški bolnišnici tudi v prejšnjih dveh letih. Na 100 živorojenih otrok v novomeški občini pride 45 umetnih splavov, v črnomaljski občini 54, na področju Metlike 52 in v občini Trebnje 41.

Ali naj žena rodi spočetega otroka ali ne, pa je vprašanje, pomembno za širšo javnost, kajti nezaželene nosečnosti so v lanskem letu veljale več kot 15 milijonov dinarjev. To so samo stroški v bolnišnici. Koliko je šlo še za nadomestila za čas bolezni pri zaposlenih, koliko so bila prizadeta podjetja zaradi izostankov od dela itd. Če bi vse to sešteli, bi dobili več deset milijonsko število. Dokazano je tudi to, da je delovna storilnost žene po splavu za dalj časa zmanjšana za okoli 40 do 50 odst.

Iščejo poti in načinov proti naraščanju umetnih splavov

Kako preprečiti naraščanje umetnih splavov, razmišljajo v vseh bolnišnicah in se lotevajo različnih ukrepov. Tako mora v Kopru vsaka žena ,ki pride v bolnišnico zaradi splava, pripeljati s seboj krvodajalca, sicer je sploh ne sprejmejo. V Kranju socialno zavarovanje prispeva samo za en dan stroškov v bolnišnici nameto treh. Ta ukrep pa je že pokazal negativne posledice: preko 30 odst. žena se vrne na bolniško posteljo. V Trbovljah kličejo pred komisijo za odobritev splava moža in ženo ali dekle in fanta.

Kako ukrepajo ginekologi v novomeški porodnišnici, je povedal **dr. Ljubo Kretič:**

— Pri nas razložimo pred komisijo za odobritev splava vsaki ženi tveganje, ki ga s tem prevzame. Povemo, da je splav zdravju škodljiv, da lahko postane žena po njem trajen invalid, ter ji tudi svetujemo, kako naj se v bodoče obvaruje nezaželenih nosečnosti. Ugotavljamo pa, da je okoli 10 odst. teh žena po splavu poseže po kontracepcijskih sredstvih. Med ženskami, ki se zatekajo k nam po pomoč, je nekaj povratnic. Nekatere pridejo večkrat, toda več kot trikrat splava ne naredimo nobeni. Od vsake, ki je tretjič tu, zahtevamo, da si obvaruje življenje in zdravje s primernim zaščitnim sredstvom proti zanositvi.

Enaka izbira kot v Ameriki

— Naš medobčinski zavod za socialno zavarovanje — je nadaljeval dr. Kretič — prizna na recept predpisano katerokoli zaščitno sredstvo proti zanositvi za žene, ki so zdravstveno zavarovane. Vsem drugim nudimo v ambulantah nekatera sredstva proti nezaželeni nosečnosti brezplačno, kot darilo Rdečega križa.

— V pogovorih z ženami se večkrat sliši da imajo v svetu, zlasti v Ameriki, odlična kontracepcijska sredstva in da naša niso najboljša. Je to res?

— Trdim, da je pri nas enaka izbira sredstev proti zanositvi in da so prav tako kvalitetna kot amerikanska, le da imajo drugačna imena.

Žene so premalo poučene

■ Nihče ne ve, kaj ga v ■ življenju čaka, zato so ■ zdravniki nemalokrat pri- ■ če čudnemu razvoju do- ■ godkov. Dekle, ki je ne- ■ kajkrat prekinilo nosečnost, se poroči, in ko ne ■ more imeti otrok, hodi od ■ zdravnika do zdravnika, ■ da bi ji pomagal. Prepozno! Zakon gre po zlu zaradi nepremišljenosti v ■ mladosti ali pa zaradi ne- ■ poučenosti mladih deklet.

— Zdravstvena vzgoja je torej zelo pomemben del prizadevanj za očuvanje zdravja žena. Kako je ta veja zdravstvene dejavnosti razvita na Dolenjskem?

— Žene o sebi mnogo premalo vedo. Z zdravstveno vzgojo bi morali začeti v šolah. Opažamo, da srednješolke, posebno dijakinje učiteljišča, prav nič ne vedo o zadevah, ki bi jih moralo poznati vsako doraščajoče dekle. Z zdravstveno vzgojo bi se morala bolj ukvarjati tudi patronažna služba, posebno v hribovitih in odročnih krajih. Dejstvo pa je, da je prav v oddaljenih krajih, izven naseljenih središč, patronažna služba šibka.

KAKO BI ZDRAVNIKI ZAJEZILI PRETEČO NEVARNOST?

Stanje poznamo! Stotine žena si uničuje zdravje, izpostavlja nevarnosti svoje življenje — po nepotrebnem. Nezaželenim nosečnostim se da odpomoči s pomočjo več sredstev, ki jih nasvetuje zdravnik. **Vse, kar bi morala žena storiti, je le to, da pride v ambulanto. Tam dobi brezplačno kontracepcijska sredstva in tudi vsa navodila. Vsaka zdrava žena bi imela torej lahko otroka, takrat, kadar si ga sama želi.**

Toda kako žene prepričati, da bi prišle k zdravniku po pomoč? Kako zajeziti škodljivi naraščajoči val umetnih splavov? V razgovoru z novomeškimi ginekologi in direktorjem zdravstvenega centra dr. Albinom Pečavarjem smo zvedeli za njihovo mnenje.

»Žene o sebi vse premalo vedo! Z zdravstveno in spolno vzgojo bi morali začeti pri nas povsod že v osnovnih šolah. Dekleta stopajo nepripravljena v življenje in prenekatera je prav zavoljo tega do starosti nesrečna...« je med drugim v pogovoru omenil dr. Ljubo Kretič, predstojnik ginekološko-porodniškega oddelka novomeške bolnišnice.

DR. LJUBO KRETIČ: »Izkoristiti vsako priložnost«

— Od kampanjske akcije ne moremo pričakovati opaznega in takojšnjega upadanja splavov. Tudi s predavanji ne bi bilo posebnih uspehov, več dosežemo v individualnih razgovorih. Menim, da bi moral vsak zdravstveni delavec, ki ima opravka z ženami, vedno z vso zavzetostjo opravljati svoj poklic ter izkoristiti vsako priložnost za pojasnjevanje prednosti kontracepcije in škodljivosti splavov.

DR. JULIJ SAJE: »Potrebni so energičnejši ukrepi«

— Dokler bo moralna plat moških ostala na sedanji ravni, ne bo manj, temveč več splavov! Mnogi moški so namreč prepričani, da je splav edino učinkovito sredstvo za preprečitev nosečnosti. Po mojem mnenju pa bi morali začeti z energičnejšimi ukrepi.

Verjetno bo zaleglo, če bi tudi pri nas zahtevali od moških, naj darujejo svojo kri za ženo ali dekle, če nočejo, da bi rodila. Poleg tega pa naj bi bili prisotni v ambulanti tedaj, ko se obravnava odobritev splava pred komisijo. Kolikor pa bi imeli materialne možnosti za poslovanje posebne kontracepcijske ambulante, bi lahko v sodelovanju s socialno in patronažno službo ugotavljali še socialno stanje vsake prosilke za umetni splav. Vsem, ki bi zmogle stroške, bi jih zaračunali. Vemo tudi to, da je umetnih splavov še dosti več, kot jih imamo zabeleženih, ker hodijo žene iz naših krajev odpravljat plod v Zagreb, Sarajevo, Karlovac in drugam. Glede poučenosti podeželskih žena o zaščitnih sredstvih proti zanositvi pa tole: patronažne sestre imajo precej možnosti za uspešno delo na tem področju, toda doslej se niso izkazale.

DR. MINKA MALEŽIČ: »Smo tudi moralno odgovorni«

— Ginekologi, ki delamo splave, smo tudi moralno odgovorni za borbo proti njim. Toda mi lahko vplivamo na žene le v razgovorih z vsako posameznico, ko jo skušamo pridobiti za kontracepcijo. Pri pritegnitvi žena v ambulante pa bi moral sodelovati širši krog ljudi: tako sociologi kot drugi strokovnjaki.

DR. ŽELJKO ŠRIBAR: »Pomembna je vzgoja v puberteti«

— Problem širjenja splavov ni pereč le na našem področju, temveč v vsej državi in tudi v svetu. Mislim pa, da bi lahko z genitalno in spolno vzgojo, s katero bi morali začeti pri mladem človeku vsaj v puberteti, preprečili marsikatero zlo. Vsak napredek v razširitvi kontracepcije namesto splavov je brez spolne vzgoje težko doseči. Prepričan sem tudi, da se bo število umetnih splavov nekoliko zmanjšalo, ko bodo na razpolago idealna zaščitna sredstva proti nezaželenim nosečnostim. Teh zaenkrat še nimamo.

DR. SLAVKO ŠPRINGER: »Najprej ustvarimo pogoje«

— Načrtovanje družine je problem, s katerim se ukvarjajo po vsem svetu. Lani so na konferenci v Londonu o tem razpravljali zdravniki iz raznih držav ter zastopali razna mnenja. Jugoslovani smo se zavzemali za kontracepcijo kot najbolj primerno sredstvo pri načrtovanje družin. Kontracepcija je po našem mnenju mnogo boljša in mnogo bolj humana kot prekinitev nosečnosti, četudi je le-ta strokovno opravljena.

Doseči to, da bi žene bolj množično uporabljale zaščitno sredstvo proti zanositvi pa je mogoče le z dobro organizirano zdravstveno prosveto. V večjih mestih imajo posebne kontracepcijske posvetovalnice — pri nas na Dolenjskem še ni nobene in to službo opravljajo kar mimogrede v ginekološko-porodniških ambulantah. Drugje imajo še posvetovalnice za mlade zakonce, šole za starše, poznajo tudi druge oblike zdravstvenega izobraževanja. Vsega tega pri nas skoraj še ne poznamo ali pa nimamo.

Za kompleksno organizacijo zdravstvene prosvete, ki je eden izmed pogojev za zmanjšanje števila splavov, pa so potrebna materialna sredstva. Pri preventivnih izdatkih dostikrat vse preveč varčujemo, kar gotovo ni smotrno in ne vodi k napredku.

DR. ALBIN PEČAVER: »Nismo pretiravali«

— Število umetnih splavov je res zaskrbljujoče, čeprav naša komisija za odobritev splavov v primerjavi s komisijami drugje ni izdala prekomernega števila pristankov. Tudi odstotek dovoljenih splavov je pri nas nekako v sorazmerju s podatki o splavih na drugih področjih Slovenije. Pretiravanj torej ni bilo.

Položaj, kakršen je, je rezultat sprememb na vseh področjih življenja v naši naglo razvijajoči se družbi. Izredno majhno število umetnih splavov po vojni pa gre bolj pripisati temu, da je bilo takrat več neregistriranih odprav plodu. Zdaj se te stvari umirjajo in dokončni problem načrtovanja rojstev se nam kaže v pravi luči.

Rešili ga bomo lahko le z načrtnim delom od zdravstvene vzgoje preko dobro upeljane dispanzerske službe do urejenih razmer v bolnišnici, vsekakor pa pod strokovnim vodstvom usposobljenih ginekologov. Posebno mesto pri reševanju tega problema ima zdravnik splošne prakse, ki je tudi doslej imel pretežno vlogo pri načrtovanju rojstev. Napaka pa je bila v tem, ker je bilo med njimi in ginekologi premalo sodelovanja. Tudi že obstoječi začetki skupnega dela so bili včasih pretrgani zaradi pomanjkanja kontracepcijskih sredstev in prepuščenosti te službe posameznim zdravstvenim zavodom.

Pri nas bomo družine lahko načrtovali, vendar šele tedaj, ko bomo uvedli boljšo organizacijo zaščite žene v celoti in bomo dosegli, da bodo vse vrste zdravstvenih služb povezano sodelovale pri odpravi tega problema.

RIA BAČER

Nedokončani dnevnik

Zdravstveni delavci iz vseh naših republik so se pred kratkim sestali v Beogradu in ponovno razpravljali o problemih kontracepcije, splavov in posvetovalnic za žene. Povedali so, da dobivajo splavi značaj epidemije in ogrožanja zdravja mnogih žena.

Številke so še bolj zgovorne. Samo v SR Srbiji so zabeležili v minulem letu več kot 150.000 splavov, to je za nad 20 odstotkov več kot v dosedanjih letih. V Zagrebu vsaka tretja nosečnica hote splavi, le v Sloveniji je bilo v lanskem letu za 83 splavov manj kot dosedanja leta.

Ne gre pa zgolj za zdravje, visoke stroške družbe, izostanke z delovnih mest... Gre tudi za pomanjkljivo spolno in etično vzgojo...

Iz poljskega mesečnika SODALIS smo izpod peresa H. Schwaba izbrali sestavek z naslovom Nedokončani dnevnik. Preberite ga, morda je takšnih sestavkov premalo. Napisanih in objavljenih...

5. OKTOBER

Danes se je pričelo moje življenje. Moja starša ne vesta še prav nič o tem. Manjša sem od jabolčne peške, a sem že — jaz. Popolnoma brez oblik sem še, toda postala bom — deklica. Imela bom svetle laske, modre očke in ljubila bom rože.

19. OKTOBER

Malce sem že zrasla, a sem še vedno tako majhna. Veste, da mamica stori vse zame. Zabavno pa je, da

DOLENJSKI TURIZEM TIK PRED ZDAJCI — II.

Dobrodošli, Welcome, Benvenuti

V dolenjskih gostilnah nič novega — Izbira jedil in pijač, higiena, kategorizacija lokalov, primerna glasba, znanje tujih jezikov in podobne zahteve so pri nas še vedno neuresničljive želje — Gost plača do dinarja natanko vse, kar je dobro in kar je slabo: danes nekaj besed o slabem

V nedeljo so po dolenjskih krajih že švigali prvi turisti z italijanskimi registrskimi tablicami. Po sprostitvi formalnosti na meji prihajajo naši sosedje vse globlje v deželo. Po Primorskem in Gorenjskem ter v Ljubljani so navajeni solidnih gostinskih uslug, pri nas pa...

»Avete fiamiferi?«

»Kaku?«

Ne veš, ali bi se smejal ali jokal ob tem naivnem vprašanju brhkega dekleta s črno obrobljenimi nohti in v najlonkah, na katerih hiti nitka nekam tja gor...

»Fuoco... fajer... pš, pš...« je mahal obupani gost natakarici pred očmi, dokler se ni kislo nasmehnila, razumevajoče pokimala in globoko zatopljena v razmišljanje odšla. Nazaj h gostu je ni bilo več...

To se je Italijanu zgodilo čez petnajst minut še v enem lokalu in čez deset minut še v tretjem, dokler mu ni neki sezonski delavec prižgal cigarete...

Ni naš namen ugotavljati, zakaj večina dolenjskih natakarjev niti svojega jezika ne obvlada, niti ne mislimo iskati vzrokov za druge pomanjkljivosti. Lahko samo trdimo, da so gostinci še vedno tam, kjer so bili lani ob tem času, čeprav pišejo na račune letošnje cene...

Reelekcija ni odplavila niti enega šefa v naših gostiščih, kolektivi so v polni meri izkoristili svoje samoupravljalske pravice in dolžnosti ter nosijo zdaj tudi vso odgovornost za uspeh in neuspeh podjetja, ki je v veliki meri odvisen od šefove sposobnosti.

S čim se torej še lahko postavijo naši gostinski kolektivi od Kolpe do Save, od Rinže do Bregane?

Visoke cene in nizka kvaliteta uslug. Premajhne zmogljivosti in — neizkoriščene zmogljivosti. Univerzalna gostišča z izbiro med eno vrsto vina, žganjem in konzerviranimi sardinami. Glasba na glavnike in reklamne table narisane z levo roko... V vsakem gostišču lahko najdemo nekaj teh »domačih specialitet«, ki skupaj predstavljajo našo dobro voljo za zaslužek. Gosta ne zanimajo težave — on hoče biti za dobro plačilo dobro postrežen! Če gostinsko podjetje tega ne zna ali ne more spraviti skupaj, naj raje zapre! Nesposobni gostinci še vedno lahko grejo okopavat krompir ali pa tolčí kamenje! Za ilustracijo:

na Loki v Novem mestu so poskusili že vsi: »Metropol«, »Kandija«, »Kolodvorska«, »Drska«, in drugi, dokler ni prišel gostinec, ki ima navzlic »odročni točki« in »neprimernim zmogljivostim« in »kaj vem čemu še« **vedno polne roke dela! Žalostno in sramotno spričevalo za novomeške »gostince«, da je moral lokal,** zgrajen z družbenimi sredstvi, zasebnik potegniti iz blata. **Po uspehu merimo sposobnost gostilničarja, ne pa po izgovarjanju na objektivne težave!**

Če smo že začeli v Novem mestu, pa se sprehodimo skozi njegove lokale, saj veljajo ugotovitve za vse naše področje:

HOTEL KANDIJA! Vzdevek »teksas« je iz ljudske modrosti in dosti manj sramotilen kot besedica »hotel«. Da niso urejeni odnosi med osebjem, da strežejo skoraj sami vajenci, da se po dvorišču pode mesarjem pobegli prašiči in živina, da so oblaki prahu z neasfaltirane ceste najzanimivejša začimba k bifteku — vse to ni tu nič novega!

KAVARNA CENTER. Tu je še najbolj posrečen vzdevek »center«, ki zagotavlja rentabilnost, hkrati pa nevoščljivost vseh drugih lokalov. O kavarni ali o kakšni drugi kategoriji gornjega ali spodnjega lokala ni ne duha ne sluha. Pri obeh točilnih mizah točijo najraje odprto vino, samo da lahko zadovoljijo tudi najbolj žejne pijance v najzgodnejših jutranjih urah. Potem pa se čudijo razbitim ogledalom, razrezanim usnjenim sedežem in grobemu strežnemu osebju. V spodnjem lokalu (ki ni ne bar, ne klet, ne nočni lokal, ne klub, ne pivnica — skratka ničl!) imajo cigumigu gramofon, ki ga sliši samo točaj za pultom, morebitni plesalci pa se lahko vrte na tleskanje s prsti in jezikom...

V GOSTILNI »ROTOVŽ« o bolj podrobnih pomanjkljivostih ni priložnosti govoriti, ker te sicer kakšen do nezavesti pijan gost mahne po nosu ali pa ti zlije bokal vina za vrat. Osebja je premalo, še to pa tako počasno, da si gostje najraje postrežejo kar sami! V zadnji sobi se skozi vzgojiteljskim očem skriti posebni vhod zbirajo na dva deci in več šolarji in bledične deklice s cigaretami v ustih. Vzdušje kot nalašč!

V »RIBJI«, kjer so še najbližji svoji kategoriji, pravi šef, da so »na udaru«. To se najbolje vidi po tleh. Vsa dobra volja kuharic in prijazno osebje so zastonj, dokler zaradi prahu, papirčkov in cigaretnih ogorkov ne moreš ugotoviti, kakšna so pravzaprav tla! Za lokalom je skoraj javno smetišče in na dvorišču so imeli ob zadnji deratizaciji mestni rekord v ulovu podgan.

»METROPOLU« daje pečat (in zaslužek) avtobusna postaja. Navzlic dobri kadrovski zasedbi in organizaciji se v kavarni ne morejo znebiti javnega stranišča, ki bi moralo biti pravzaprav na avtobusni postaji. Izbira pijač in cigaret je pretirano skromna, znanje tujih jezikov prav tako. Tudi prenočitvene kapacitete so s Kandijo in Loko vred premajhne, saj že čez nekaj tedhov niti manj zahteven gost ne bo več mogel najti prenočišča v Novem mestu. Za malce bolj zahtevnega pa sploh nimamo sobe.

Na splošno torej: porazno! Vzroki? Objektivni! Še dobro, da nimajo teh lokalov privatniki v rokah, sicer še objektivnih vzrokov ne bi bilo...

Strokovnjaki pravijo: kdor bo znižal cene in izboljšal usluge, kdor bo delo bolje organiziral in našel primerno obliko, kdor bo ljudem bolj dostopen — ta bo tudi več dosegel. Če pa trenutno niti domačim gostom ne znamo ustreči, potem si ne obetajmo, da bomo zadovoljili še kakšnega turista.

Bolj kot vsi objektivni vzroki (izgovori) pa so za gostinstvo odgovorni kolektivi in njihovi šefi. Oni bodo tudi najprej občutili (ne)uspeh letošnje sezone, hkrati pa nosijo nemajhno odgovornost za dolenjski turizem nasploh.

Dodaten milijon za krajevne skupnosti

Občinska skupščina v Brežicah je v soboto sprejela proračun in več drugih odlokov — Odborniki so soglašali z najetjem posojil za modernizacijo cest, ureditev nasipov in nadzidavo dobovske osnovne šole — Razpravljali so o zazidalnem načrtu Hrastince in urbanističnem programu Brežic ter oboje uzakonili z odlokom

V Brežicah je bila v soboto, 26. marca, seja občinske skupščine, na kateri so sprejeli proračun in več drugih odlokov. Proračunska razprava se je najbolj zavlekla, saj so se odborniki pridno oglašali s pripombami. Mnogih problemov seveda ne bi bilo, če bi imeli v občini na voljo dovolj sredstev, tako pa je sleherni porabnik prepričan, da je premalo dobil.

Na zborih so volivci večkrat negodovali, češ da je delež za krajevne skupnosti premajhen. Enakega mnenja so bili mnogi odborniki na seji. Znesek so mimogrede povečali za milijon starih dinarjev, ker je sekretar občinskega komiteja tov. Vinko Jurkas izjavil, da se komite odpoveduje dotaciji v korist krajevnih skupnosti. Tako bodo krajevne skupnosti prejele zase 7 milijonov din in ne 6 milijonov, kot je bilo zapisano v prvotnem predlogu proračuna.

V soboto so odborniki izglasovali tudi spremenjeni odlok o prispevkih in davkih občanov. Sklepali so nadalje o dopolnitvah odloka, ki določa ceste 4. reda. Ob tej točki dnevnega reda je bilo več vročih razprav, saj povzroča vzdrževanje krajevnih poti na vasi precej preglavic. Med ceste četrtega reda so nanovo sprejeli cesto Bizeljsko—Pišece, cesto Kapele—Jereslavec—Rakovec in cesto Velika Dolina—Koritno do odcepa proti Lazam. Nekaj cest so izločili med krajevne poti.

Zatem so nadaljevali razpravo o zazidalnem načrtu stanovanjske soseske Hrastinca v Brežicah. Glasovali so za predlagani odlok, ki ga je obrazložil obč. urbanistični inšpektor inženir Jože Ajster. Odbornike je seznanil nato z urbanističnim programom vplivnega območja Brežic, kjer bo čez 30 let predvidoma poraslo število prebivalstva na 14.000. Urbanistični program obsega razen stanovanjske izgradnje še ureditev preskrbe, prometa, razvoj komunalnih servisov, industrije, obrti, zdravstva, šolstva, turizma itd. Predloženi odlok so sprejeli brez sprememb.

POSOJILA ZA CESTE, NASIPE, ŠOLE IN TRŽNICO

Na dnevnem redu je bil tudi **predlog o najetju posojil za modernizacijo cest, ureditev nasipov,** obnovo šol in tržnico. Občinska skupščina bo najela 52 milijonov kredita za Bizeljsko cesto in tržnico v Brežicah, 46 milijonov za most pri vodovodnem stolpu, za avtomatizacijo PTT ter obnovo šol, 20 milijonov premostitvenega posojila za udeležbo pri izgradnji nasipa ob Savi ter 20 milijonov za nadzidavo osnovne šole v Dobovi. Vsi zneski so v starih dinarjih.

Predsednik občinske statutarne komisije Zvonimir Gaberšček je poročal o delu komisije in seznanil odbornike s pripombami, s katerimi je ta dopolnila pomanjkljive statute. Pripomb je bilo veliko, ker je bila večina statutov sestavljena premalo skrbno. Skupščina je pripombe komisije potrdila in ji izrekla zahvalo za obsežno ter zahtevno delo. Vseh statutov komisija še ni obravnavala. Delovne organizacije jih niso predložile pravočasno in tako se je v kratkem času nagrmadilo preveč dela.

J. T.

Cvetke iz dolenjskih logov

»Hk, jaz da sem pijan? Nemogoče! Srečal sem znanca, popil turško kavo in dva deci. Nisem kriv,« se je branil obtoženi, majav v nogah, ko ga je ustavil, miličnik, ki se mu je zdel hod njegovega avtomobila sumljiv.

»Imel sem god in bi bilo grdo, da ne bi kolegov, častil. Nisem se mislil peljati domov, le moped sem mislil kam spraviti, potem bi šel peš,« je trdil drugi, ki mu je dih v alkoskop hitro spreminjal sol iz rumene v zeleno barvo.

»Barabe! Kislo vodo sem spil, pa so mi že vzeli moped, da ne morem domov!« je robantil tretji.

»Gšput, mi cigani smo le veseli, ne pa pijani! Ne bomo pihali v vaš balonček, saj smo pili le ‚špricar'« je govoril Tone tako prepričljivo in vztrajno, da bi mu skoraj verjeli. »Popili smo pet litrov, pa sem bil čisto trezen. V priporu sem samo malo glasneje trkal in se bolj trdo pogovarjal, ne pa vpil in razbijal, kot me bremeni obtožba«, je govoril, ko je imel drugič sitnosti z oblastmi.

»Koliko vas je bilo pri pijači?«

»Trije!«

»Moped so mi premaknili bolj v levo, ker sem se prebudil šele v bolnišnici in nisem mogel pričati zase«, je trdil obtoženec, ki bo plačal 50 tisoč dinarjev kazni, ker je v »rožicah« povzročil prometno nesrečo, iz katere se je sam komaj izlizal.

»Bratranca sem obiskal, kar storim tako poredkoma, ker sva daleč vsaksebi. Spil sem res dva deci, več nikakor ne«, je poskusil oni, ki mu je kasnejša analiza pokazala več kot 0,5 promila alkohola v krvi in še več v urinu, vplivati na čustva varuha javnega reda ni miru.

ZALJENJE ČASTI

»Pil sem vino v gostilni, kot je moja navada. Naenkrat nisem več vedel, kaj delam in govorim, dokler se nisem znašel z rano na glavi na dvorišču. To me je raztogotilo, da sem začel delati črepinje iz praznih steklenic. Ne vem, kdaj sem prišel domov. »Zakon ga je olajšal za 10 tisočakov, z gostilničarjem pa imata še lepe račune.

PRETEP

»Res sem ga udaril, saj bi ga najraje še in to tako, da bi se moral vmes oddahniti! Kaj je pa hodil z mojo zaročenko, ko je vedel, da je moja! Tako sem bil razdražen, da sem vrgel kamen v njeno spalnico. Priznam krivdo.« Nič zato, zopet 12 tisočakov za dobrodelne namene, zadoščena strast in zakon.

Itd.

M. L.

RAZPISNO-RAZGLASNA KOMISIJA
PODJETJA STORITVENIH OBRTI

»KOVINAR« Kočevje

razpisuje PROSTA DELOVNA MESTA

3 (treh) samostojnih kvalificiranih kleparjev

NASTOP SLUŽBE MOGOČ TAKOJ.

sploh ne ve, da me nosi prav pod svojim srcem in da me hrani s svojo lastno krvjo.

23. OKTOBER

Pravkar nastajajo moja usta. Zamislite si: čez leto dni se bom že smejala. Pozneje bom znala tudi govoriti. Že vem, katero besedo bom spregovorila prvo — mamica. More kdo trditi da še nisem pravi človek? Seveda sem; tudi najmanjša krušna drobtinica je kruh.

27. OKTOBER

Danes je pričel biti moj srček. Odslej bo nežno bilo vse moje življenje, ne da bi se kadarkoli odpočilo. Čez mnogo let se bo utrudilo in jaz bom umrla. A ne govorimo zdaj o tem: moje življenje je šele na začetku in konec je še daleč.

2. NOVEMBER

Z vsakim dnem bolj rastem. Moje roke in noge dobivajo določene oblike. Toda čakati bom morala še precej časa, da me bodo noge ponesle v mamino naročje in da se bodo moje roke ovile okrog njenega vratu.

12. NOVEMBER

Na mojih rokah se pričenjajo tvoriti prstki. Kako majhni so še! A nekega dne bodo tako raznoliki! Pobožali bodo psička, vrgli žogo, odtrgali rožo in prijeli drugo roko. Moji prstki.... Pozneje bodo morda igrali na gosli ali ustvarjali umetniško sliko.

20. NOVEMBER

Danes je dejal zdravnik mami, da živim jaz pod njenim srcem. Mar nisi srečna, mamica? Ne bo več dolgo in ležala ti bom v naročju.

25. NOVEMBER

Mamica in očka še ne vesta, da sem jaz majhna deklica. Morda pričakujeta dečka. Morda dvojčka. Kako ju bom presenetila!

10. DECEMBER

Moj obraz je že izoblikovan. Tako bi bila rada podobna mamici.

13. DECEMBER

Rada bi že gledala, pa je tema okrog mene. A kmalu se mi bodo odprle oči in videla bom sonce, rože in otroke. Videla bom morje, planine in mavrico. Kako lepo bo vse to videti! Mamica, kakšna pa si ti?

24. DECEMBER

Slišim utrip svojega srca, mamica. Ti tudi slišiš nežno bitje mojega srčka? Enakomerno bije. Mamica, imela boš zdravo hčerkico. Vem, da nekateri otroci težko prikukajo v svet, a prijazni zdravniki pomagajo mamicam in otrokom. Vem tudi, da nekatere mamice ne marajo svojih majhnih otrok. A jaz komaj čakam, da bom ležala v tvojih rokah, da bom tipala tvoja lica in gledala v tvoje oči. Hrepeniš po meni, mar ne?

28. DECEMBER

Mamica, kako moreš dovoliti, da mi hočejo vzeti življenje? Tako lepo bi nam bilo, ko bi skupaj živeli...

Za dan zmage, 9. maj, ob proslavi 25-letnice vstaje slovenskega naroda, je **TURIST, ODDELEK SAP LJUBLJANA,** v sodelovanju z Zvezo združenj borcev NOV Slovenije pripravil program potovanja v

MAUTHAUSEN

Namen potovanja je omogočiti obisk tega koncentracijskega taborišča bivšim političnim internirancem, zapornikom, vojnim ujetnikom, njihovim svojcem in sorodnikom.

Program potovanja je predviden z odhodom iz Ljubljane 7. maja 1966 v zgodnjih jutranjih urah skozi ljubeljski predor v Celovec, Judenburg in v Mauthausen. Naslednji dan, 8. maja 1966, vožnja do znanega taborišča »Stalag« pri Dunaju in ogled Dunaja. Tretji dan, 9. maja 1966, prosto na Dunaju in ob 15. uri povratek preko Graza in Maribora v Ljubljano.

Potovanje je predvideno z udobnimi turističnimi avtobusi. Cena na osebo bo znašala približno 260 N dinarjev.

Prijave sprejemajo vse organizacije ZB in poslovalnice SAP Ljubljana do vključno 22. aprila 1966.

Corry Ford:

Kdo pravi, da sem živčen?

Kdo pravi, da sem živčen? To ni res. Miren sem in urejen kot kisla kumara. Za primer: lahko primem z roko skodelico kave, roko stegnem pa ne polijem niti kapljice kave — to napravim čisto preprosto, ker se mi roka sploh ne trese, zato ker jo podpiram z laktjo druge roke. Kar se spanca tiče, spim kot klada — razen kadar se vso noč premetavam po postelji. Nedavno tega sem prebral knjigo, ki opisuje tempo današnjega življenja. V knjigi piše, da so ljudje vsak dan bolj razdražljivi, nestrpni in grobi v medsebojnem občevanju. Knjiga je izšla pod naslovom: »Najboljši način, kako si ohranite živce« podnaslov: »Pustite živcem, da skrbe sami zase«, in navsezadnje še podnaslov podnaslova: »Ne razburjajte se, ker se vznemirjate«.

Največja neprijetnost je v tem, kar sem nedavno tega zaznal: čim bolj poskušam biti miren in urejen, tembolj se razburjam in nevzdržno vznemirjam. Preizkusil sem vse, kar so mi priporočili zdravniki. In zdaj sem se odločil, da bom zdravnikom ob prvi priložnosti povedal svoje mišljenje in jim posolil pamet — kratko in jedrnato jim bom rekel: »Prenapetost ni vzrok naše prenapetosti, temveč napor znebiti se napetosti in sprostiti mišice in živce.« To, vidite, bom očital zdravnikom!

Nikar ne mislite, da sem v skrbeh zaradi svojih živcev. Ne! Res pa ne vem, kaj naj počnem s svojimi prijatelji, ki mi stalno ponavljajo: »Poslušaj! Bolje bo, če malo popaziš na svoje živce!«

Pri tem nenehno govore o nekdanjih skupnih sošolcih, ki jih je nenadoma pobralo, prav zaradi živcev... Svetujejo mi, naj čisto preneham delati, sicer bom dobil čir na želodcu.

Poslušal sem jih. Celo o tem, da mi žila nekam smešno bije, sem nehal premišljevati. Včeraj sem se pri britju tako strašno urezal, toliko da si nisem prerezal grla. Ko so me prijatelji zagledali, so vzkliknili:

»Človek božji! Zakaj le nisi po moško zamahnil, če si se že hotel zaklati?«

Zlobneži! Z njihovih obrazov sem razbral, da jim je žal, ker se nisem zaklal.

»Poslušaj,« so mi svetovali, »sedi lepo doma, beri časopise, poslušaj lahko glasbo in ne odgovarjaj na telefonske klice. Pij sadne sokove in videl boš, da ti bo bolje!«

Poslušal sem tudi njihov nasvet, saj so vendar prijatelji, za božjo voljo!

Naslednjega jutra sem do pol devetih prebral vse časopise. Potem sem začel znova: bral sem oglase, družabne novice in notice. Pogledal sem na uro in videl, da je komaj devet. Zdaj vsi začenjajo z delom, sem pomislil. Vstal sem in se začel sprehajati po sobi, gor in dol, gor in dol. Pobral sem pepelnike z miz in jih spraznil, naravnal sem slike na zidovih in skrivaj pogledoval skozi okno. Prav zares nisem vajen kratkomalo lenariti.

Potem je zazvonil telefon. Stopil sem, da bi dvignil slušalko, toda vzdržal sem se, krepko stisnil zobe in začel šteti, kolikokrat je telefon zazvonil: šestkrat, sedemkrat, osemkrat... Začela me je mučiti misel, da je nemara kdo zbolel, ali pa da se je vžgala hiša... Telefon je nehal zvoniti v hipu, ko sem dvignil slušalko...

Nadaljeval sem sprehod po sobi, zaletavajoč se v pohištvo in si z vsem srcem želel, da bi spet zazvonil telefon. »Sprosti mišice! Sprosti živce!« sem zatulil in koliko sem mogel sem planil iz sobe. Stekel sem mimo vratarja, mu zavpil: »Sprosti mišice, sprosti živce!« in oddirjal vzdolž ulice...

Ko sem odprl oči sem slišal, kako zdravnik pravi moji ženi: »Ne vznemirjajte se gospa, vaš mož je imel noro srečo! Ti trije, štirje šivi na čelu se mu bodo kaj hitro zarasli, toda priporočam mu, *naj sprosti živce, naj sprosti mišice!*«

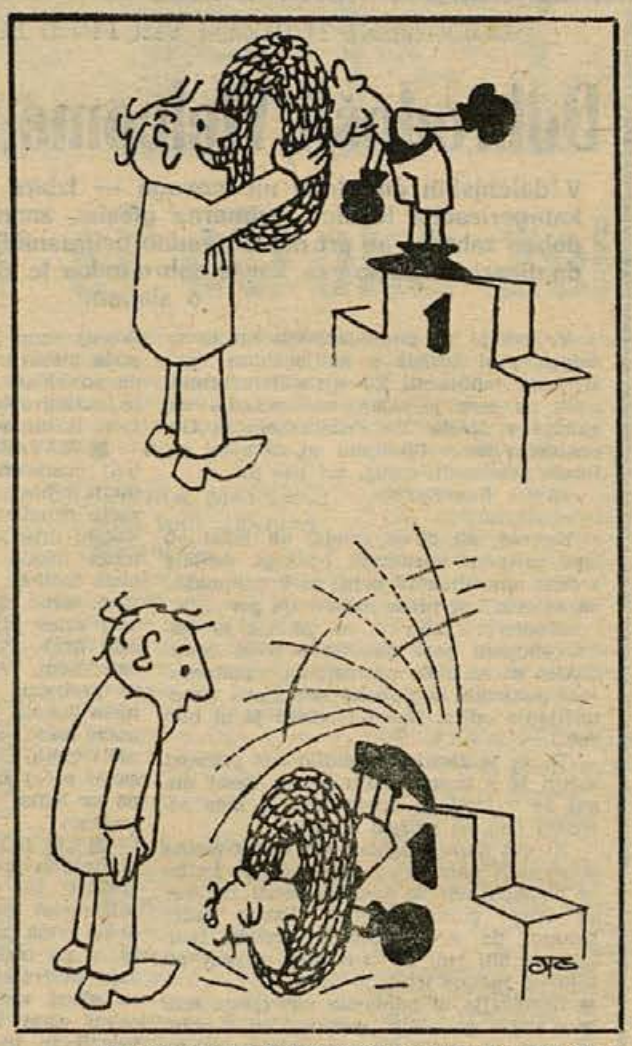

ZMAGOVALEC V PERESNOLAHKI KATEGORIJI

»Človek je prvi,« so rekli ljudožerci. Zato so si predmete popotnika, ki je bil zašel k njim, razdelili šele po kosilu.

REVOLVERJI ZA JAPONKE

Na zidu pri vhodu v policijsko postajo v majhnem japonskem mestu Tojunaka v provinci Osaka se je nedavno pojavil oglas: »Revolverje posojamo samo ženskam!«

Ko so radovedneži povprašali šefa policijske postaje, kako to, da posoja revolverje prav policija, in sicer samo ženam, ko pa je v tej deželi uporaba strelnega orožja prepovedana že sto let in se zaradi tega celo atentatorji poslužujejo samo noža ali puščic, so prejeli ta odgovor: »Ne gre za pravo strelno orožje, ampak za otroške revolverje, ki brizgajo tekočino, te pa z obleke ne more odstraniti niti kemično čiščenje. Revolverji so namenjeni ženskam, da bi z njimi lahko zaznamovale razbojnike in seksualne blazneže, ki jih napadajo.«

Doslej si takega revolverja v policijski postaji v Tojunaki ni sposodila niti ena ženska. Toda uspeh kljub temu ni izostal: odkar se je na policijski postaji pojavila ta čudna objava, niso zabeležili niti enega napada na ženske v tem mestu.

ZDRAVNIKI NISO VSEVEDNI

Že leta 1884 so italijanski vojaški zdravniki razglasili Achilla Abulija zaradi slabega srca za nesposobnega za vojaško službo in mu prerokovali le še nekaj let življenja.

Achille Abuli ima danes 101 leto in je še vedno zelo živahen, celo dela lahko. Zanimivo je, da se nikoli v življenju ni pritoževal zaradi srčnih težav.

Konfekcija »JUTRANJKA« - Sevnica

SPREJME 10. 4. 1966

20 KVALIFICIRANIH ŠIVILJ

POGOJI:

1. sprejeli bomo predvsem mlajše kvalificirane delavke
2. za vse sprejete delavke bo prirejen 14-dnevni tečaj v Sevnici
3. prednost pri sprejetju imajo tiste delavke, katerih bivališče se nahaja v centru Brežic ali v bližnji okolici (delo v dveh izmenah).

Ponudbe pošljite na upravo podjetja.

P. Haselbach:

RISALNI ŽEBLJIČKI

Zdrvela je mimo mene na kolesu kot čudovit privid. Imela je rdeč pulover, božanske pšenične lase in velike modre oči. Mimogrede mi je vrgla pogled, se komaj opazno nasmehnila in kot privid spet izginila. Ko sem se ozrl, je rdeči pulover skupaj z božanskimi pšeničnimi lasmi že izgineval na obzorju.

Tedaj sem stanoval v predmestju in se vozil v tovarno, kjer sem delal kot inženir, s kolesom. Čudovito dekle! Ali jo bom še kdaj videl?

Zvečer nisem mogel takoj zaspati. Mislil sem na dekle, ki mi jo je pripeljala na pot usoda. Morda je nikoli več ne bom videl. Saj je vseeno. Gotovo je že zaročena, ali celo poročena. Razen tega to ne bi bila ljubezen na prvi pogled, kot se pravi, ampak ljubezen na desetinko sekunde. Potolaži se, stari, in pozabi nanjo!

Delati začenjamo ob sedmih zjutraj. Včeraj sem jo srečal deset minut pred sedmo. Danes sem že ob četrt na sedem stal na križišču in čakal. Čakal sem na rdeči pulover, na pšenične lase in komaj zaznavni nasmeh.

Točno deset minut pred sedmo je spet zdrvela mimo. Spet pogled modrih oči izpod dolgih trepalnic, spet komaj zaznaven nasmeh — in v sekundi je bilo vsega konec.

Naslednji dan je deževalo. Ničesar nisem dočakal razen tega, da sem prišel v pisarno prepozno in mokrih nog. Čevlji mi namreč puščajo. Dekle je šlo gotovo z avtobusom.

Drugo jutro se je spet smehljalo sonce. Bil sem na svojem mestu. Sonce in — ona!

»Dobro jutro!« sem pozdravil, ko se je peljala mimo mene.

Rahlo mi je pokimala, me pogledala in izginila.

Tako je bilo ves teden. Šele naslednji četrtek mi je odzdravila: »Dobro jutro!«

Cele noči sem premišljeval, kako naj se seznanim z njo, kako naj začnem razgovor. Prišlo mi je na misel, da bi se odpeljal za njo, da bi vedel, kje dela. A ni bilo časa. Peljala se je mimo deset minut pred sedmo, ob sedmih pa sem moral biti v pisarni. Potuhtal sem nekaj boljšega.

Ko sem jo naslednje jutro videl prihajati, sem kratko malo izpustil zrak iz zadnje gume in jo z roko zaustavil:

»Oprostite,« sem začel. »Guma mi je izpustila. Ali imate mogoče pumpo?«

Dekle se je zasmejalo in pokazalo vrsto brezhibnih belih zob.

»Tako? Žal, nimam pumpe. Tamle v travi leži ena. Da ni slučajno vaša?«

Joj! Pumpo sem tako nespretno vrgel v travo ob cesti, da se je daleč naokoli svetila v jutranjem soncu. Trik ni uspel, dekle se je odpeljalo in še osmešil sem se.

Drugo jutro se je peljala mimo in me veselo vprašala.

»No, kako pa kaj vaša pumpa?«

Ponoči sem dolgo razmišljal in se odločil za — atentat. Da, atentat na kolo.

Ko sem naslednje jutro videl, da se bliža najinemu križišču, sem potegnil iz žepa škatlico risalnih žebljičkov in jih raztresel po cesti. Trepetal sem, da ne bi pred njo pripeljal kdo drug. Na srečo ni bilo nikogar. Zavozila je na žebljiček, zasikalo je in dekle je skočilo s kolesa.

»Na, zdaj pa imam. In ravno danes moram biti točno v pisarni. Šef mi bo diktiral. Da se mi je moralo to pripetiti!«

Sicer imam moško kolo, a prav rad vam ga posodim.«

»Kaj pa vi?«

»Ah, prava reč. Lahko tudi malo zamudim. Zvečer bi vam pripeljal vaše kolo.«

Pogledala je na uro in prikimala:

»Ne gre drugače, najlepša hvala.«

Napisala je na listek svoj naslov in rekla:

»Torej ob sedmih...«

Ko sva se pol leta kasnej poročila, mi je Karin nežno objela glavo in dejala:

»Veš, tisto z žebljički ni bilo slabo. Samo spet si pozabil na sonce. Že od daleč sem videla, kako se lesketajo na asfaltu. Namenoma sem zavozila nanje...

»Namenoma?« sem zajecljal.

»Seveda namenoma. Kaj pa je to čudnega? Kako naj bi ti drugače dala svoj naslov?«

MIHA MALEŠ: SKRBI

OB OSNUTKU SPLOŠNEGA ZAKONA O FINANCIRANJU IZOBRAŽEVANJA IN VZGOJE

Šolstvo, izobraževanje in vzgojo

financirati v okviru nacionalnih skupnosti

»Določbe ustanove, veljavnega temeljnega zakona o financiranju družbeno političnih skupnosti in določbe temeljnega zakona o zavodih načelno in konkretno določajo pravice in dolžnosti občine in republike, s katerimi je omogočeno kvalitetno in kvantitetno financiranje izobraževanja in vzgoje. Torej omogoča že obstoječa zakonodaja — z izjemno določbo, 3. člena temeljnega zakona o financiranju družbeno političnih skupnosti, na osnovi katerega si zveza pridržuje pravico odrejanja stopenj za vire proračunskih dohodkov — uresničitev vseh intencij, ki jih prinaša osnutek novega zakona o financiranju izobraževanja in vzgoje glede financiranja« — pravi poročilo komisije republiške skupščine za proučitev visokega šolstva v SR Sloveniji, ki je pred nedavnim razpravljala o osnutku splošnega zakona o financiranju izobraževanja in vzgoje.

Poročilo poudarja, da so v obstoječih zakonskih predpisih dane tudi vse možnosti za razvijanje samoupravnih odnosov in za izboljšanje kakovosti dela na tem področju. Komisija je namreč ugotovila, da predvsem ustava in omenjena zakona širše in določneje urejajo pravice in dolžnosti družbeno političnih skupnosti ter delovnih organizacij na področju izobraževanja in vzgoje, kot pa osnutek novega zakona. To, da bi v prihodnjem obdobju zagotovili za izobraževanje in vzgojo več sredstev kot doslej, je mogoče doseči že z obstoječimi zakonskimi predpisi, pri čemer pa bi bilo treba odpraviti 3. člen temeljnega zakona o financiranju družbeno političnih skupnosti, ker je v nasprotju z duhom tega zakona.

Ni dvoma: šolstvo, izobraževanje in vzgoja so sestavni del nacionalne kulture in jih je treba obravnavati predvsem v okviru nacionalnih skupnosti, saj jih je mogoče v tem okviru tudi najustrezneje financirati. Poseben razvoj nacionalnih kultur zagotavlja temeljni zakon o financiranju družbeno političnih skupnosti, in sicer tako, da republika in občina samostojno odločata o vrsti in višini dohodkov.

Zakonski osnutek uvaja po mnenju komisije daljnosežne sistemske spremembe, s katerimi samoupravne organe družbeno političnih skupnosti (občinske in republiške skupščine) odvezuje neposrednih ustavnih pravic in dolžnosti ter odgovornosti na tako pomembnem in občutljivem področju za nacionalno kulturo, kot sta izobraževanje in vzgoja. Predvidena skupnost izobraževanja je po zakonskem osnutku del strokovne javnosti, ki samostojno razpolaga z družbenimi sredstvi in odreja politiko na tem področju. Za izobraževanje in vzgojo pa so po mnenju komisije neposredno zainteresirani vsi občani in ti tvorijo interesno skupnost na tem področju. Njihovi neposredni predstavniki so skupščine družbeno političnih skupnosti, kar pomeni, da so le te odgovorne za odrejanje in izvajanje politike na tem področju.

Komisija ugotavlja, da pomeni način financiranja in sistem upravljanja na področju izobraževanja in vzgoje, kakor ju določa zakonski osnutek, prejudic za vsa druga področja družbenih služb, ki si bodo hotela zaradi sredstev prej ali slej zagotoviti enako ureditev. In posledice? Vse to vodi k delnemu obravnavanju in financiranju posameznih javnih zadev in družbenih služb, ki bo še poglobilo nesorazmerja med njimi. Celovite funkcije družbeno političnih skupnosti bodo razdrobljene, dejavnost skupščine pa se bo — brez pravic in dolžnosti na teh področjih — skrčila na usklajevanje med različnimi skupnostmi izobraževanja.

Komisija je med drugim ugotovila, da že obstajajo podobne skupnosti, ki določajo za njihovo dejavnost vire sredstev na podoben način (socialno zavarovanje), vendar pa z njimi niso rešili osnovnih problemov na teh področjih. Poudarila je, da terja uvajanje novega sistema na področju izobraževanja in vzgoje proučitev vseh dobrih in slabih izkušenj na področjih, kjer je podoben sistem že uveden.

Zaradi vsega tega je komisija sklenila predlagati, da bi podaljšali razpravo o zakonskem osnutku oziroma odložili sprejem zakona, in da je treba opraviti primerjalno analizo zakonskega osnutka z ustavo in obstoječo zakonodajo ter pri tem ugotoviti, ali je novi zakon z vidika financiranja sploh potreben. Po mnenju komisije bo treba prav tako proučiti tudi vsa sistemska vprašanja v zvezi z zakonskim osnutkom (predvsem glede upravljanja).

Iz VECERA

Razstava brežiških likovnikov

V soboto, 2. aprila, bo ob 19. uri v Domu JLA v Brežicah odprta razstava brežiških likovnikov — amaterjev, ki bodo razstavili okoli 30 del. Na obisk razstave vas vabijo brežiški likovniki.

D. V.

33 nastopov senovskih rudarjev – godbenikov

Rudarsko godbeno sekcijo pri senovski Svobodi vodi 7 članski odbor. Godba je vnovič zaživela lani maja, ko so dobili 36 novih instrumentov. Lani so imeli 87 vaj, 15-krat so nastopili na raznih proslavah, udeležili so se revije rudarsko metalurški godb v Idriji in igrali na 18 pogrebih. Na 33 starih instrumentih se učijo mladi godbeniki. Precej težav je s tem, ker delajo godbeniki v 3 delovnih izmenah na rudniku in se zelo težko zbero za kakršnokoli priložnost. Zelo so hvaležni rudniku, sindikalni podružnici in občanom, ki so prispevali denar za nove instrumente. Posebna zahvala gre predsedniku Svobode tov. Tonetu Pleterskemu, ki je bil pobudnik akcije za nakup novih instrumentov.

R. K.

Nagradni razpis in tekmovanje šolarjev ob 25-letnici OF

V počastitev 27. aprila, dneva ustanovitve OF, ki je eden največjih dogodkov naše zgodovine, je republiški sekretariat za prosveto in kulturo razpisal nagradno tekmovanje v pismenih nalogah šolarjev. S prostimi spisi o revolucionarnih dneh bodo tekmovali učenci 7. in 8. razreda osnovne šole ter učenci šol druge stopnje. Komisija, ki jo bodo ustanovili občinski odbor SZDL, sindikalni svet in mladinski komite, bo dve najboljši nalogi z vsake šole ocenila in najboljše izmed njih poslala glavnemu odboru SZDL, ki jih bo 15 (8 iz osnovnih šol in 7 iz šol druge stopnje) lepo nagradil. Nagrade bodo izročili nagrajencem na dan mladosti, 25. maja.

Alojzij Vadnal: Funkcije

V zbirki Sigma pri Mladinski knjigi je pred kratkim izšla zbirka matematičnih funkcij, ki jo je napisal Alojzij Vadnal. V knjižici »Funkcije« je analiziral vrsto funkcij, kar bo predvsem v pomoč pri reševanju grafičnih nalog. Za ljubitelje matematične znanosti bo knjižica dobrodošel pripomoček, pomagala pa bo tudi študentom.

Pionirski foto 1966

V okviru Jugoslovanskih pionirskih iger, ki so letos pod naslovom »Kdo več ve, kdo bolje zna« bosta Foto-kino zveza Slovenije in Zveza prijateljev mladine Slovenije skupno z občinskim odborom Ljudske tehnike in občinskim odborom Zveze prijateljev mladine v Krškem priredili v dneh od 21. do 28. maja 1966 VII. republiško razstavo pionirske fotografije »PIONIRSKI FOTO 1966«. Razstava bo prirejena v prostorih obnovljenega Lamutovega razstavišča v Kostanjevici s sodelovanjem kostanjeviške osnovne šole.

Foto-kino zveza Slovenije že zbira fotografije in fotograme, ki so jih izdelali pionirji do starosti 15 let. Poslano gradivo bo ocenila republiška žirija in bo podelila posameznikom za najboljšo fotografijo 1 zlato, 1 srebrno ter 1 bronasto plaketo in 5 diplom. Prav tako bodo nagrajeni tudi najboljši krožki, za katere so pripravljene zlata, srebrna in bronasta plaketa ter 5 diplom. Žirija bo še posebej nagradila z diplomami pet najboljših pionirskih fotogramov.

Razstava, ki jo odpira republiški svet ljudske tehnike, bo prirejena v počastitev dneva mladosti, hkrati pa je vključena v niz prireditev, ki so posvečne 175-letnici šolstva in 60-letnici šole v Kostanjevici na Krki.

Pred jubilejem „Slovenskega vestnika“

16. junija 1946 je izšla prva številka »SLOVENSKEGA VESTNIKA«, ki ga zdaj izdaja Zveza slovenskih organizacij na Koroškem. Tako že skoraj dvajset let izhaja glasilo koroških Slovencev, ki ima svoj sedež v Celovcu; glavni urednik tednika je Rado Janežič, odgovorni urednik pa Blaž Singer. Dvajset let že prinaša SLOVENSKI VESTNIK svojim bralcem novice iz domačih krajev in s širnega sveta, jih seznanja s kulturnim življenjem domače pokrajine in drugih dežel, objavlja nasvete za gospodarje in gospodinje, ne pozabi pa tudi otrok, športa, raznih pestrih zanimivosti in hkrati posreduje naročnikom izbor stvaritev raznih pesnikov in pisateljev.

Glavna naloga, ki jo glasilo koroških Slovencev prizadevno izpolnjuje že dve desetletji, pa je v tem, da list sproti spremlja ljudstvo Koroške v njegovem narodno-političnem, gospodarskem in kulturnem ustvarjanju. Kot napredno glasilo koroških Slovencev stoji njihov list v prvih vrstah boja za nacionalno in socialno enakopravnost, pri čemer je bil vseskozi odločen in dosleden pobornik za resnico in pravico. Tak ostaja tednik naših koroških bratov tudi ob svojem prehodu v tretje desetletje izhajanja, pri čemer mu želimo mnogo novih uspehov, širok krog novih naročnikov in še večje število zvestih prijateljev!

UREDNIŠTVO DOLENJSKEGA LISTA

Anna Langfus: Peščeno breme

»Peščeno breme« je tisto slovito delo, tista pretresljiva posthumna izpoved preživetega, ki je francosko pišoči Poljakinji Anni Langfus leta 1962 prineslo najvišje priznanje za literaturo v Franciji — nagrado Goncourt. Pisateljica je Židinja, zato se je v drugi svetovni vojni tudi ona znašla v veliki mešalnici usode, ki je za večino njenih rojakov pomenila pekel — smrt. »Peščeno breme« je avtobiografska izpoved, obtožba žene, ki čuti vso težo osamljenosti. V slovenščino je »Peščeno breme« prevedla Alenka Moder, izdala pa ga je v zbirki Žepna knjiga ZENIT Mladinska knjiga.

Voltaire: KANDID

V zbirki **Kondor prinaša Mladinska knjiga** eno najbolj popularnih Voltairovih del »Kandid ali optimizem«, ki ga je prevedel še Oton Zupančič. Kot je svoj čas o tem delu rekla madame de Staël, preveva »Kandida« peklenska veselost. To spoznamo tudi sami, ko se »prebijamo« od strani do strani. Spoznamo tudi, s kakšnim nevsiljivim načinom je pisec izpovedal svojo filozofijo, ki jo je sicer položil na usta svojim junakom. Spremno besedo in opombe k delu je napisal Bogo Stopar.

Večer komorne glasbe v Novem mestu

V petek, 25. marca, je organizirala Glasbena šola v Novem mestu »Večer komorne glasbe« v dvorani Dolenjske galerije. Dela Beethovena, Mozarta, Schumanna, Stahuljaka in Passeka je izvajal karlovški godalni kvartet. Komentar je vodila dijakinja Mira Gortnar.

K popolnemu umetniškemu doživetju sta pripomogla mojstrsko izvajan glasbeni program in dvorana Dolenjske galerije s svojo arhitektonsko in akustično kvaliteto, ki sta se zlila v celovito in edinstveno umetniško sozvočje. In res: kakor da smo stopili v svetišče umetnosti, zavzeti za nekaj velikega, globoko lepega, smo bili srečni, ko smo vse to doživljali skupaj z glasbeno mladino Novega mesta, katere je bilo vsaj polovico od vseh poslušalcev. Le škoda, da o prireditvi niso bili obveščeni dijaki višjih razredov osnovne šole. Vsi smo enako razumeli Mozartov nepomirljivi temperament, njegovo gibčnost in ljubkost, Beethovnovo široko glasbeno kantileno, smisel za dinamično niansiranje ter glasbeno govorico, Schumannovo notranjo srečo, njegov lahek humor, ponos in nežnost. Vsi smo bili navdušeni, večer nam je prehitro minil.

Večer komorne glasbe je uvod v stalne tovrstne prireditve, ki jih bo Glasbena šola organizirala za ljubitelje resne glasbe, predvsem pa za glasbeno mladino Novega mesta.

ERNEST JAZBEC

Prijetno presenečenje je bil petkov koncert godalnega kvarteta iz Karlovca, ki je pred tedni po 8-mesečnem delu prvikrat nastopil v domačem mestu, svoj drugi javni nastop pa je namenil Novemu mestu. Poslušali smo nadarjene in prizadevne godbenike, ki so v dvorani Dolenjske galerije zaigrali žlahtno muziko in navdušili hvaležne poslušalce. Igrali so: Anton Čorbič (violina I), Darko Linarić (violina II), Zvonko Klepac (viola) in Andrija Putarek (violončelo), v drugem delu koncerta pa je nastopila tudi pianistka Vilina Soča-Runić (Foto: M. Moškon)

Sindikat šolnikov v Žužemberku

Vsestranska razprava na redni letni konferenci sindikalne podružnice prosvetnih delavcev občine Novo mesto

Člani sindikata prosvetnih delavcev novomeške občine so na redni letni konferenci, ki je bila pred dnevi v Žužemberku, ocenili delo v letu 1965. Pomenili so se tudi o programu za 1966. Na konferenci sta sodelovala poslanec kulturno prosvetnega zbora skupščine SRS prof. Veljko Troha in predstavnik ObSS Novo mesto.

Predsednik sindikalne podružnice Jurij Poje je v uvodnem poročilu nanizal več misli o delu in bodočih nalogah sindikata prosvetarjev, poslanec Veljko Troha pa je navzoče seznanil s problemi, o katerih je razpravljal kulturno prosvetni zbor. V razpravi se je lotil tudi materialne osnove v šolstvu in osnutka novega zakona o financiranju in izobraževanju. Solniki so v razpravi opozorili na posamezne probleme, ki se jih bo treba lotiti programsko. Mednje so prišteli predvsem kadrovsko politiko, brezplačen prevoz učencev, izboljšanje šolskega uspeha s kvalitetnejšim poukom, stanovanjsko vprašanje prosvetnih delavcev in njihovo dopolnilno izobraževanje, interno zakonodajo šolskih zavodov, redne letne dopuste in denarno nadomestilo za nekdanji K-15.

Ob koncu konference so ugotovili, da razgovori, kakršen je bil njihov, lahko samo koristijo in so zaželeli, naj bi se tudi v bodoče predstavniki organov in organizacij udeleževali njihovih sestankov.

LUDVIK KEBE

Razstava šolskega pohištva iz Kočevja

Kolektiv lesne industrije Kočevje je na pobudo republiških organov za šolstvo in v sodelovanju z Institutom za lesno industrijo v Ljubljani izdelal razno opremo za šole. Izdelki so bili pred dnevi razstavljeni v zgornji dvorani na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Ugotovili so, da je moč izdelovati ceneno pohištvo, če so načrti v redu in če so v delu večje serije.

—v

Zanosna pesem štirih zborov v Artičah

V nedeljo, 27. marca so v Artičah praznovali 35-letnico kulturno prosvetnega udejstvovanja. Za uvod v številne prireditve so organizirali koncert, na katerem so nastopili kar štirje pevski zbori: otroški, mladinski, mešani in moški pevski zbor. Peli so sami domačini. Vseh pevcev je 180, kar dokazuje, kako spoštujejo pevsko tradicijo in kako veliki ljubitelji petja so doma v teh krajih.

V nedeljo bo artiška igralska družina uprizorila ljudsko igro »Domen«. Domačine in goste vabi, da bi si to dramsko delo ogledali v čimvečjem številu.

KULTURA JE POTISNJENA NA ROB

V črnomaljski občini obstaja 8 prosvetnih društev, toda nobeno se ne more pohvaliti z živahno dejavnostjo — V mnogih vaseh, kjer so imeli pred leti eno ali celo dve dramski skupini in pevski zbor, danes ne zasledimo več nobene dejavnosti — Na javni tribuni o kulturi, ki jo je v Črnomlju organizirala Socialistična zveza so ugotovili, da je bila v zadnjih letih kultura potisnjena ob rob tako pri oblikovanju politike kot v materialni osnovi

Od okoli 100 vabljenih se je javne tribune o kulturi v občini Črnomelj udeležilo le 40 ljudi, kljub temu pa lahko smatramo pobudo občinskega odbora SZDL za uspešno, ker so bile izmenjane misli vsekakor začetek v iskanju novih poti in ponovne ustvarjalnosti.

Materialna osnova za kulturno dejavnost v občini je pretekli dve leti upadala; nič čudnega, če je bila temu primerna tudi dejavnost. Zaradi pomanjkanja sredstev prodira ekonomsko načelo tudi na področje kulture, posledice tega pa so velike razlike med občani v razvitejših in onimi v manj razvitih občinah in krajih. Tako je v mnogih vaseh zamrlo delovanje nekdaj aktivnih dramskih skupin in pevskih zborov, ponekod je prenehal delovati celo kino. Mnoge teh dejavnosti so propadle, ker nimajo osnovnih pogojev za obstoj, kajti dotacije občinskega sveta zveze kulturno prosvetnih organizacij so morali porabiti v večini primerov za opremo prostorov in ne za dejavnost.

Tudi v Črnomlju kultura usiha

V Črnomlju, od koder bi se moral širiti vzgojni vpliv na celotno kulturno prosvetno dejavnost v občini, je kultura v zadnjih letih prav tako usihala. Nekaj vzrokov za tako stanje je vsekakor v šibki materialni osnovi (odraz ekonomske moči občine), del krivde pa leži na usmerjevalcih kulturne politike: občinski skupščini, svetu za kulturo in občinskem svetu zveze kulturno prosvetnih organizacij. V zadnjih letih je občinska skupščina le enkrat razpravljala o kulturni problematiki, razen tega pa so tudi v družbenem planu poglavja, ki govore o kulturi, silno skopa. Vse to je prav gotovo vplivalo na delovni polet prosvetnih društev, skupin in posameznikov, zato je mnogim povsem pošla volja do dela.

Ljudje se vedno bolj zapirajo vase, ostajajo doma ob televizorjih in radijskih sprejemnikih.

In vendar so možnosti

Ko so na javni tribuni razčlenili stanje na vseh področjih kulturne dejavnosti, pa so mnogi diskutanti ugotovili, da bi ne glede na problem financiranja le lahko prišlo do sprememb v kulturnem mrtvilu in do nekaterih izboljšav.

Menili so, naj bi svet kulturno prosvetnih organizacij tesneje sodeloval s sindikalno organizacijo in Socialistično zvezo, ker bi lahko s koordiniranim delom mnogo več dosegli. Precej razprav je bilo tudi o mnogokrat slabem filmskemu sporedu, s katerim občani niso zadovoljni. Predlagali so ustanovitev komisije, ki bo v prihodnje izbirala filme za spored v Črnomlju in Semiču.

Mnogi predlogi, kako v danih možnostih poživiti kulturno dejavnost na vasi in v Črnomlju so bili nedvomno koristni. Sprejeli so jih kot priporočilo prosvetnim društvom za nadaljnje, uspešnejše delo.

Danes spet občinska seja

Na današnji seji občinske skupščine v Črnomlju bodo odborniki obeh zborov obravnavali zaključni račun proračuna občine ter sprejemanje statutov v delovnih organizacijah. Razpravljali bodo o odloku o dodelitvi zasebnih gozdov v gospodarjenje gozdnemu gospodarstvu in odloku, ki določa količino lesa za domačo uporabo. Na seji bodo poročali tudi o urbanistični dokumentaciji ter o stanovanjski in komunalni problematiki.

Izobrazba zaposlenih je porazna

S popisom v 17 delovnih organizacijah na področju občine Črnomelj so dobili zanimive, a porazne podatke o strukturi in izobrazbi kadrov.

Med 1000 zaposlenimi kar 570 delavcev nima niti dokončane osnovne šole! Razen tega je 364 priučenih delavcev zaposlenih na delovnih mestih, za katera je potrebna poklicna šola; 45 priučenih delavcev zaseda delovna mesta, za katera bi morali imeti srednjo strokovno šolo in 10 priučenih delavcev opravlja poklic, za katerega bi morali imeti višjo ali visoko izobrazbo.

Številke povedo, da dela vsak peti delavec na neustreznem delovnem mestu, v upravi pa je od 100 zaposlenih 73 ljudi s prenizko strokovno izobrazbo.

Prostih delovnih mest je zelo malo ali nič; kljub temu poudarjamo, da manjka v občini 243 ljudi s poklicno šolo, 96 strokovnjakov s srednjo izobrazbo in 36 ljudi z višjo ali visoko strokovnostjo. Res je, da strokovnjakov in šolanih ljudi manjka, vendar njihova delovna mesta zasedajo drugi s pomanjkljivo ali sploh neustrezno izobrazbo. Medtem ko od vseh zaposlenih 48,6 odstotkov nima zadostne kvalifikacije, pa je izobrazbena struktura vodilnih kadrov še mnogo slabša. Od 49 vodilnih uslužbencev jih kar 35 nima utrezne izobrazbe.

Ker bi potrebovali v občini Črnomelj 15 let za pravilno zasedbo delovnih mest, če bi izobraževanje potekalo s sedanjim tempom, je treba v osnovah spremeniti kadrovsko politiko. Takega mnenja so bili odborniki zbora delovnih skupnosti, ko so na zadnji seji obravnavali kadrovsko problematiko. Povedali so, da je spričo potrebnega razvoja sedanja izobrazbena struktura kadrov nevzdržna, zato so priporočili delovnim kolektivom in njihovim samoupravnim organom, naj o tem razmislijo in — ukrepajo!

NOGA, KI STANE DESET MILIJONOV

Zaradi naraščanja števila nesreč pri delu so potrebni ukrepi — Eden izmed njih je tudi ostrejša kaznovalna politika — Vse bolj bodo začeli iskati krivca nesreče

V črnomaljski občini se je lani zgodilo 582 nesreč pri delu, od tega 134 v Beltu, 31 v podjetju Lič, 100 v Zori itd. Poročilo delovnega inšpektorja o nesrečah pri delu so obravnavali tudi na minuli seji občinske skupščine. Ugotovili so, da so potrebni energični ukrepi za preprečitev nesreč, zlasti še, ker je minilo že skoro leto dni od izida temeljnega zakona o varnosti pri delu, kljub temu se v kolektivih ni skoro nič spremenilo.

Doslej so se v podjetjih največkrat zadovoljili z ugotovitvijo, da je do nesreče prišlo. Navadno so za krivca spoznali ponesrečenca, češ da je bil premalo previden, niso pa raziskovali ali je bila zagotovljena varnost pri delu in po čigavi krivdi ni bila.

Kakor je na seji povedal predstavnik javnega tožilstva, so bili do zdaj tudi silno redki primeri, da so nesreče prijavljali tožilstvu, ki bi lahko poiskalo krivca in ga kaznovalo. Poudaril je, da se v bodoče obeta ostrejša kaznovalna politika, s katero nameravajo vplivati na zmanjšanje števila delovnih nesreč.

V večjih kolektivih bodo morali poskrbeti za strokovnjake — varnostne tehnike, odgovorne za svoje delo. V preteklosti dostikrat ni bilo mogoče najti krivca tudi zato, ker so bili na delovnem mestu varnostnega tehnika zaposleni ljudje brez ustrezne kvalifikacije in so se ob primeru nesreče izgovarjali na pomanjkljivo izobrazbo.

Po izjavah tožilca so nesreče pri delu veljale v Sloveniji 20 milijard dinarjev; od tega odpade nemajhen del na črnomaljsko občino, kjer je število nesreč precej visoko. Vsaka nesreča pri delu stane namreč družbo težke denarje. Predstavnik Gozdnega gospodarstva je povedal primer, ko je lani nek njihov delavec pri nesreči izgubil nogo. Ta nezgoda je stala nič manj kot 10 milijonov dinarjev!

Odborniki občinske skupščine so sprejeli priporočilo delovnim organizacijam in njihovim samoupravnim organom, naj analizirajo vzroke delovnih nesreč, predvsem pa, naj poskrbe za boljšo varnost pri delu v skladu z novimi predpisi.

Kaj bo z onimi, ki ne ujamejo koraka?

Zaključne račune delovnih organizacij iz leta 1965, poročilo inšpekcije dela in kadrovsko analizo je 24. marca obravnaval v Črnomlju zbor delovnih skupnosti v prisotnosti ljudskih poslancev Viktorja Zupančiča in Lada Mišice

Poslovni uspehi gospodarskih organizacij so bili lani precej ugodni, vendar niso samo posledica večjega obsega proizvodnje, temveč ponekod zlasti porasta cen, zato je odveč vsako zadovoljstvo, so poudarili na seji. Gospodarske organizacije imajo na skladih 710 milijonov dinarjev, k čemer sta največ pripomogla semiška Iskra in Belt Črnomelj.

Po planu je bil celoten dohodek dosežen lani s 107 odstotki, predvsem pa zaslugi trgovine, medtem ko tovarna kondenzatorjev Semič, obrat Beti v Črnomlju, gostinsko podjetje in obrtno komunalno podjetje plana niso dosegli.

Dosežen izvoz v višini 1,155.535 dolarjev predstavlja uspeh za celotno gospodarstvo v občini, saj je dokaz, da so izvozni kolektivi dosegli v storilnosti in kvaliteti tako raven, ki jim že omogoča uveljavitev na svetovnem trgu.

Pričakovali so, da bo mogoče na osnovi razprave, za katero je bilo vsekakor dovolj snovi in ker so bili prisotni tudi direktorji in predsedniki delavskh svetov gospodarskih organizacij, mogoče sprejeti več tehtnih ugotovitev in priporočil. Razprava o gospodarjenju v delovnih organizacijah pa je bila mlačna in v glavnem ni načela bistva problemov, ki se kažejo ob reformi. Kateri izmed proizvajalnih kolektivov so ujeli korak z novim gospodarskim sistemom in kaj bo z onimi, ki tega niso storili, na seji niso ugotavljali.

Na predlog sveta za industrijo in obrt so priporočili kolektivom kovinske industrije Beltu, Liču in Kovinarju, naj izdelajo srednjeročni plan nadaljnjega razvoja ter proučijo tudi možnost morebitne združitve.

Prav tako je zbor delovnih skupnosti priporočil vsem delovnim kolektivom in organom samoupravljanja, naj se poglobe v analizo delovnih nesreč in porazno stanje v strukturi kadrov. Da pa ne bi v podjetjih ostalo le pri razpravah na sejah, bodo morali tudi obvestiti skupščino o podvzetih ukrepih.

Skrb za kadre ni ravno velika

Pred nedavnim so ugotavljali, kako v kolektivih črnomaljske občine poteka kadrovsko socialna služba. In kaj so ugotovili? Nikjer kadrovsko socialne službe ne smatrajo enakovredne drugim strokovnim službam; v treh kolektivih predstavlja ta služba samostojen oddelek v okviru splošnega sektorja. V 9 delovnih organizacijah vodi kadrovsko službo direktor, sicer pa je 15 ljudi zaposlenih pri tem delu, med njimi jih 5 nima ustrezne izobrazbe. Vsak zaposleni kadrovik ima opravka s 154 delavci.

ČRNOMALJSKI DROBIR

■ **DECEMBRA 1965 JE BILO** ugotovljeno, da je v občini Črnomelj 17.024 prebivalcev in da ima že vsako 15 gospodinjstvo lasten avtomobil. Še pred 10 leti v vsej občini ni bilo 15 avtomobilov . . .

■ **NAJBOLJ RAZSIRJENA** otroška igra, ki jo zasledimo po vsem Črnomlju, je postal hokej. Otroci so privlekli na dan krivačke svojih dedov in babic, namesto pucka pa je dobra tudi prazna škatla »mesnega doručka«. Navdušenih hokejistov to ne moti in golmani se s prav nič manjšo vnemo ne mečejo po tleh kot slavni ruski vratar na svetovnem prvenstvu. Kako so s to igro zadovoljne mame, si seveda lahko mislimo!

■ **V GOSTIŠČU GRADU JE MNOGO** bolj prijazno, kar so odprli za strežbo tudi kjer je vsaj toplo. V tem lokalu so natakarji in točajke zelo prijazni, saj goste celo opozorijo, da se z mrzle restavracije lahko presele v sosednji toplejši prostor.

■ **DA IMAJO BELOKRANJSKI KOLEKTIVI** težave v proizvodnji in pri izboljšanju tehnoloških postopkov ni prav nič čudnega. Izračunali so, da je le vsak 260. zaposleni občan v tehničnih službah (v občini Novo mesto vsak 110, republiško povprečje je 100), razen tega pa še 50 odstotkov zaposlenih pri teh delih nima zadostne izobrazbe.

■ **ČRNOMALJSKI TRG** je postal znan zaradi cenenih jajc. Ker so jih prodajali po 35 in tudi po 30 din, se je kmalu razvedelo in nakupovat so prišle tudi gospodinje od drugod.

Nekateri bodo zamudili vlak

Medtem ko je občinska statutarna komisija v Črnomlju prejela doslej v pregled 24 statutov delovnih organizacij, med katerimi so vse šole, pa 13 delovnih kolektivov statutov še ni izdelalo in bodo kot kaže, zamudili rok — 8. april.

Ker so bili vsi kolektivi večkrat opozorjeni, naj se odgovorne naloge pri sestavi statutov pravočasno lotijo, dobili pa so tudi potrebno pomoč, bo statutarna komisija ugotavljala vzroke, zakaj delo ponekod ni bilo opravljeno.

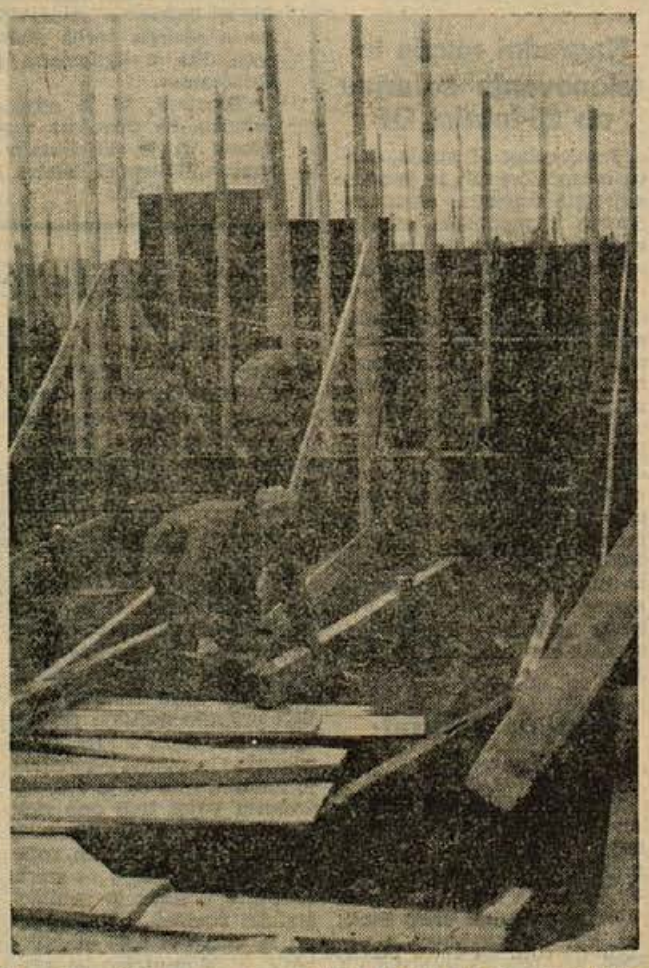

Iznad temeljev nove osemletke v Loki pri Črnomlju so se začele dvigovati betonske stene. Na gradbišču je zelo živahno in kakor so nam povedali, bo šlo delo poslej še hitreje od rok (Foto: Ria Bačer)

PLANINSKO DRUŠTVO ČRNOMELJ

razpisuje prosti delovni mesti za:

1. **oskrbnika postojanke v domu na Mirni gori**
2. **kuharico**

Pogoji: 1. kvalificiran delavec gostinske stroke, 2. kvalificirana ali priučena kuharica.

Stanovanje je zagotovljeno. Zaželen je zakonski par z motornim vozilom. Osebni dohodek po dogovoru. Ponudbe pošljite na naslov: Planinsko društvo — Črnomelj.

NOVICE črnomaljske komune

Mnogo je že narejenega, vendar še premalo

1822 članov ZZB, 332 članov ZVVI in 229 članov ZROP, združenih na letni občinski konferenci v Metliki v organizacijo z enotnim vodstvom — Borčevska problematika v metliški občini izstopa, ker je 27 odstotkov vsega prebivalstva sodelovalo v NOB

V soboto, 26. marca, se je v metliški kino dvorani zbralo na letni konferenci 67 delegatov krajevnih organizacij Zveze združenj borcev, Zveze vojaških vojnih invalidov in Zveze rezervnih oficirjev in podoficirjev s področja celotne občine. Glavni odbor ZZB je zastopal poslanec Lado Mišica, navzoč pa je bil tudi republiški poslanec socialno zdravstvenega zbora dr. Albin Pečaver.

O enoletnem delovanju borčevskih organizacij je poročal dosedanji predsednik Frenk Molek. Omenil je, da je v občini 27 odst. vseh prebivalcev udeležencev NOB, zato ni čudno, če o priznavalninah, priznanju delovne dobe, pokojninskem zavarovanju borcev-kmetov, razpravljajo na vseh sestankih, zlasti pa so o tem veliko govorili na minulih konferencah ZZB. Občinski odbor ZZB je imel v preteklem obdobju štiri komisije, ki so se ukvarjale z reševanjem borčevskih vprašanj. Vsekakor je imela največ dela komisija za priznanje posebne delovne dobe, saj je v preteklem letu obravnavala 627 prošenj. Od tega je bilo 615 prosilcem ugodeno, 12 prošenj pa so zavrnili, ker so bile pomanjkljive ali celo neupravičene.

Marsikaj se je že spremenilo

Socialno in zdravstveno stanje je pri članih invalidske organizacije še bolj pereče kot pri članih ZZB, ker je povprečna starost invalidov nad 55 let. Z nekaterimi zveznimi in republiškimi predpisi se je položaj borcev, zlasti kmetov, v zadnjem letu močno izboljšal. Konec leta 1965 je prejemalo v občini 162 oseb stalne občinske priznavalnine od 5000 do 15.000 din. Res niso visoke, a pomenijo vendarle občutno družbeno pomoč. Ker pa je vloženih še precej prošenj za dodelitev novih priznavalnin, za katere ni zagotovljenih sredstev, bo morala komisija verjetno ponovo pregledati dokumentacijo prosilcev. Priznavalnine bodo zmanjšali ali celo odvzeli tistim članom ZZB, katerim se je materialni položaj izboljšal ter jih dodelili potrebnejšim.

Dokaj ugodnejši je položaj onih udeležencev NOB, ki so že 15 let zaposleni, vendar so bili v metliški občini pozno ustvarjeni pogoji za zaposlovanje, zato le 38 zaposlenih borcev prejema zvezni in 65 udeležencev NOB republiški dodatek.

Manjka še 18 stanovanj

Občinski odbor ZZB si prizadeva reševati tudi stanovanjsko problematiko borcev, toda 18 nezaposlenih borcev še živi v neprimernih stanovanjih ali pa stanovanja sploh nimajo. Mimo tega imajo še 120 prošenj za dodelitev posojila, potrebnega za dozidavo ali popravilo stanovanjskih hiš. Lani je občinska skupščina dodelila 3 stanovanja nezaposlenim borcem, 4 stanovanja so prispevale gospodarske organizacije, 41 prosilcem pa so s pomočjo republiških kreditov omogočili najetje posojila za gradnjo. Tudi letos je občinska skupščina predvidela v te namene 5 milijonov dinarjev in ker je spet obljubljena republiška pomoč, bodo nekaj najnujnejših stanovanjskih problemov borcev spet rešili.

Zbranih je 380 življenjepisov

Zgodovinska in spomeniška dejavnost je bila lani precej razgibana. Občinski odbor ZZB se je lotil akcije za izdajo zbornika padlih borcev in žrtev NOB. Doslej je zbranih že 380 življenjepisov in tudi mnogo fotografij, vendar terja izdaja takega zbornika znatna sredstva, zato ne vedo, če bo lahko že letos izšel. Ena izmed nalog spomeniške dejavnosti je tudi ureditev grobišč in pokopališč. Lani je bil odkrit spomenik v Podzemlju, začeli pa so urejati še grobišča s spomenikom na Radovici. Jesenski dež je dela zavrl, zato je odkritje radoviškega spomenika predvideno šele letos maja.

Čutijo se prizadete

Na konferenci so večkrat poudarili, da sredstev za reševanje borčevske problematike primanjkuje, hkrati pa priznali občinski skupščini razumevanje za dosedanjo pomoč, saj je v okviru možnosti vedno namenjala dokajšnja sredstva za izboljšanje življenjskih razmer borcev. Omenili pa so tudi to, da so zahteve nekaterih članov borčevskih organizacij upravičene, medtem ko skušajo nekateri članstvo izkoriščati z neupravičenimi ali pretiranimi zahtevami.

Razprava je bila živahna. V glavnem so razčlenjevali podatke iz predsednikovega poročila, razen tega pa so borci iz vrst obrtnikov želeli, naj bi družba tudi njim priznala nekatere olajšave, na podoben način kot borcem-kmetom. Udeleženci NOB iz obrtniških vrst menijo, da so v primerjavi s sotovariši v neenakopravnem položaju.

Izvoljen je bil tudi nov 17-članski odbor, ki bo poslej vodil delo vseh treh borčevskih organizacij.

Z glavne ceste lahko že od daleč opazite vrhu klančka pri Trnovcu tole podrto hišo. V njej nihče ne prebiva, vendar ima še lastnika. Takih, zapuščenih hiš, je v Beli krajini še precej. Kot nalašč za tiste, ki mislijo na weekend!

Trnovec in Lokvica sta zadovoljna

Vaščani iz Trnovca, manjše vasi blizu Metlike, so se že več let pritoževali nad slabim električnim tokom, ob katerem zvečer niso mogli brati, niti ne poslušati radijskih sprejemnikov. Akcije za napeljavo industrijskega toka so se uspešno lotili in jo tudi izvedli. Zbrali so denar za material, kopali jame za drogove, vlekli električne žice itd.

Lokvičani niso hoteli zaostajati za svojimi sosedi, zato so kmalu tudi oni na podoben način kot Trnovčani hoteli priti do industrijskega toka.

V obeh vaseh so bila pretekli teden prizadevanja poplačana z uspehom. Zasvetila je prava luč, saj pravijo, da je zdaj tudi zvečer svetlo kot podnevi. Na marsikateri hiši se bo v kratkem pojavila tudi televizijska antena in v vaseh bodo zabrneli kmetijski stroji.

Slovo od Jožeta Marna

Pred dnevi so v Metliki pokopali znanega domačina, upokojenega sodnega uradnika Jožeta Marna. Pokojnik si je že od nekdaj prizadevali za napredek rojstnega mesta. Že pred vojno je aktivno deloval v vseh naprednih društvih, pri mestni godbi, gasilcih in pevskem društvu, po vojni pa je z začetim delom vztrajno nadaljeval. Zadnja leta je bil posebno delaven kot blagajnik in tajnik društva upokojencev.

Številni domačini, kakor tudi znanci in prijatelji od drugod, so pospremili Jožeta Marna na njegovi zadnji poti. V imenu upokojencev in mestne godbe se je od pokojnega poslovil tovariš Drobnič, Božidar Flajšman pa je spregovoril v slovo v imenu metliških pevcev.

Metlika je nepričakovano izgubila enega najbolj znanih in najbolj delavnih meščanov, o katerem smo obširneje pisali lansko jesen, ko je še zdrav slavil 70-letnico.

Aprila več zdravstvenih predavanj

Občinski odbor Rdečega križa v Metliki je v sodelovanju z zdravstveno službo pripravil program zdravstvenih predavanj, ki bodo aprila v vseh večjih vaseh in tudi v nekaterih delovnih kolektivih. Predavatelji — zdravniki, bodo seznanjali poslušalce s pravilno prehrano šolskih otrok, z nego dojenčkov ter s nekaterimi boleznimi, ki so vse češče pojavljajo.

V Metliki enotni – ni izjem!

Ker v občinskem proračunu ni dovolj sredstev, so delovne organizacije v podjetjih in zavodih podpisale pogodbe za sofinanciranje šolstva II. stopnje in za izgradnjo gradaškega vodovoda

Občinska skupščina v Metliki bi morala zagotoviti za sofinanciranje srednjega strokovnega šolstva nekaj več kot 15 milijonov dinarjev, vendar tega ni mogla, sicer bi nekatere druge dejavnosti povsem propadle. Kolektivi delovnih organizacij pa so se ob občinskih težavah res izkazali. Prav vsi, tudi šole, zdravstveni zavodi, državna uprava in celo dom onemoglih, so razen gospodarskih organizacij podpisali pogodbe, v katerih obljubljajo prispevati 1 odstotek od sredstev, določenih za izobraževanje, za sofinanciranje šolstva II. stopnje.

Razen tega pa so se prav tako vsi delovni kolektivi brez izjem odločili prispevati še za izgradnjo gradaškega vodovoda, ki predstavlja v občini dolgoleten problem. S pomočjo razumevanja kolektivov bo tudi ta želja prebivalstva uresničena. Ponudbe za oddajo gradbenih del so že v teku, tako da bo — tokrat zares — še letos prišlo do gradnje.

Zelenice urejajo

Pred dnevi so začeli delavci metliškega Komunalnega podjetja urejati mestne nasade in zelenice. Na novo so zasadili z rožami dve okrogli gredi pred spomenikom na Glavnem trgu. Mesto bo torej lepo urejeno, vendar bo moral nekdo za red in čistočo v nasadih skrbeti, sicer bodo otroci vse polomili in potrgali.

Gostovali bodo Semičani

3. aprilla bodo v Metliki gostovali člani dramske sekcije PGD iz Semiča, ki bodo uprizorili Cankarjevo dramo Kralj na Betajnovi. Vstopnice imajo v predprodaji v trafiki.

Da bo jeseni dovolj zalog

Šolarji metliške osemletke kakor vsako leto, že ves marec obdelujejo šolski vrt, da bi bila jeseni šolska mlečna kuhinja založena. Pouk gospodinjstva se spomladi mnogokrat odvija kar na šolskem vrtu, kjer se uče kmetovanja v malem, hkrati pa je to delo v korist vsem učencem osemletke. Šolske malice so s pomočjo lastnih zalog cenejše.

BELOKRANJSKI MUZEJ V METLIKI

je odprt

vsak dan od 8. do 12. ure in v nedeljo od 9. do 12. ure.

Uprava muzeja

Spremembe v občinski upravi

V upravi občinske skupščine Metlika je prišlo do nekaterih kadrovskih sprememb, ker so trije dolgoletni in vestni uslužbenci odšli v pokoj. Pred nedavnim so prenehali z aktivnim delom Jule Malešič, referent za invalidske in borčevske zadeve, Frenk Molek, šef odseka za gospodarstvo, ter Stane Nemanič, šef odseka za narodno obrambo.

Kolektiv občinske uprave se je od svojih tovarišev, ki so odšli v pokoj, prisrčno poslovil ter jim izrekel vse priznanje za večletno požrtvovalno delo.

metliški tednik

IZBIRAM SI POKLIC

Prosta učna mesta v občini Novo mesto

Letos je še kar dovolj prostih učnih mest za fante, bolj slabo pa kaže za dekleta. Oglejmo si, za katere poklice so prosta učna mesta in kakšne so želje mladine za te poklice:

Poklic:	Prosta učna mesta:		Želje mladine:	
	m	ž	m	ž
avtomehanik	4	—	40	—
ključavničar	12	—	6	—
kovinostrugar	1	—	5	—
klepar	2	—	1	—
kovač	1	—	—	—
mizar	11	—	8	—
kolar	1	—	—	—
tesar	15	—	—	—
parketar	1	—	—	—
zidar	10	—	2	—
pleskar	3	—	1	—
pečar	2	—	—	—
gostinstvo	2	5	13	9
trgovina	7	2	8	40
krojač, šivilja	1	2	1	24
električar	1	—	18	—
pletilja	—	1	—	1
vrtnar	1	—	—	—
mesar	1	—	1	—
klobasičar	1	—	—	—

Kot kaže, se bo mladina morala zanimati tudi za tiste poklice, za katere se do sedaj ni. Rekli smo namreč že, da je pri izbiri poklica potrebno upoštevati tudi potrebe družbe. To velja posebno za poklice v gradbeništvu. Mogoče odbijajo nekatere ti poklici zato, ker jih ne poznajo. Delo tesarja in zidarja se je že precej mehaniziralo, tako da ti poklici ne zahtevajo več velikih telesnih naporov. Razen tega so pogoji za izučevanje teh poklicev pri novomeškem gradbenem podjetju PIONIR odlični: hrana in stanovanje zastonj, dobivajo pa še nagrado v času praktičnega dela in v času obiskovanja šole.

Vsa prosta učna mesta imamo zbrana na zavodu za zaposlovanje delavcev, kjer lahko dobite vse podrobne informacije. Učno pogodbo skleneta delodajalec in starši ali skrbnik učenca. Pogodbo podpišejo na občinski skupščini, odseku za delo. Za sklenitev učne pogodbe je potrebno priložiti šolsko spričevalo in zdravniško spričevalo. Obrazec pogodbe se dobi v knjigarni.

Poglejmo še, kako naj se imenuje tisti, ki sklene učno pogodbo. Navadno ga nazivamo vajenec, v zadnjem času pa se vse bolj uporablja naziv učenec v gospodarstvu. To je popolnoma pravilno, saj se učenci poklicnih šol in učenci z učnimi pogodbami izobražujejo v isti ustanovi po istem učnem programu, oboji so na praksi v delovnih organizacijah, le da eni dobivajo ves čas šolanja nagrado. Vsi se učijo in naj se tudi imenujejo učenci.

A. KOCE

„TERMIKA"

podjetje za izolacije

LJUBLJANA, Kamniška 25

sprejme

takoj za nedoločen čas

30 visoko kvalificiranih ali kvalificiranih kleparjev izučenih in priučenih izolaterjev

Vsa razglašena delovna mesta so za izvajanje del na terenu z možnostjo dela tudi v inozemstvu na področju Zahodne Evrope.

NASTOP DELA TAKOJ!

Osebni dohodke po pravilniku podjetja. Osebne in pismene ponudbe sprejema kadrovska služba podjetja v 15 dneh od dneva objave razglasa.

POPOTNI VTISI Z DVODNEVNEGA IZLETA PO ITALIJI

Doživetje Benetk v vetru in dežju

Brežičani so z avtobusom podjetja SAP obiskali Trst in Benetke — Potovanje jih je navdušilo, saj so bili mnogi prvič onstran meje — V Trstu se vsakdo najprej ustavi na tržnici, kjer cvete kupčija z rutami in lutkami — Kvalitetni in lepi izdelki so tudi v Italiji dragi — Za turista so najbolj vabljive Benetke, mesto prekrasnih palač, muzejev, gondol in privlačnih trgovin

Zgodnje jutro v Brežicah. Po praznih ulicah odmevajo hitri, samotni koraki izletnikov, ki so se tisti dan namenili v Trst in Benetke. Zbrali so se brez zamude in šofer je odpeljal točno ob štirih. Predstavnik turističnega biroja SAP je pred tem zaželel družbi srečno pot in veliko dobre volje. Za njim je povzel besedo tov. Rudi Stopar, ki je spremljal skupino kot vodič. Avtobus je skozi meglo brzel proti Ljubljani. Jutranje veselo kramljanje je kmalu utihnilo in večina potnikov je poskušala zadremati in nadomestiti kratko spanje tiste noči.

Skozi prebujajočo se Ljubljano smo nadaljevali pot brez postanka. Šele na Vrhniki, v rojstnem kraju Ivana Cankarja, smo se prvič ustavili in okrepčali. Pogovori so postali spet živahni in polni pričakovanja. Večina je potovala v Trst prvič, zato je bila radovednost še toliko večja. Med vožnjo po Primorski je vse pritegnila nova pokrajina. Vodič je kramljal z nami, delil nasvete in napovedoval zanimivosti, s katerimi se bomo srečali onstran meje.

Že smo bili v Sežani in čas se je ustavil za dobro uro. Sledile so obvezne obmejne formalnosti, pregledi prtljage, potnikov in dokumentov, nakar smo se hitro odpeljali proti cilju. Vsi smo vedeli, da bomo v Trstu že pred deveto. Pogovor je oživel in potniki so z zanimanjem sledili vodičevemu pripovedovanju. Vmes je nekajkrat ponovil: »Ne kupujte slabe robe na tržnici! Razočarani boste, kot že mnogi pred vami. Ni vse zlato, kar se sveti!«

In potem prihod na Općine, kjer so še do nedavnega imeli slovenskega župana. Končno se nam je odprl pogled na Trst, na to veliko trgovsko mesto ob severnem Jadranu. Slovenci smo ga že od nekdaj šteli za svoje, saj leži na slovenskih tleh in ga obkrožajo slovenske vasi. Avtobus je vozil počasneje, se spuščal vedno niže in nenadoma smo se znašli v reki avtomobilov, ki je preplavljala tržaške ceste in ulice.

NI VSE ZLATO, KAR SE SVETI – KUPČIJA JE BREZOBZIRNA

Ustavili smo se v pristanišču. Vodič je hitro dal še nekaj napotkov. Nekateri smo se mu na poti v mesto pridružili, drugi pa so se že takoj razkropili in jo ubrali po svoje. Tov. Stopar nam je spotoma kazal razne zanimivosti in nas tako popeljal do tržnice, kjer trgovina cvete na cesti in kjer se je treba znati pogajati.

Na tržnici je valovila množica kupcev in prodajalcev. Ti zadnji so izza kričečih stojnic vsiljivo nagovarjali vsak tuj obraz, ki je zašel mednje. Slovensko ali srbohrvaško govorico je bilo slišati na vsakem koraku, saj naša skupina ni bila edina, ki je tisti dan prispela v Trst iz Jugoslavije. To so najboljše priložnosti, da zacvete kupčija s kičastimi spominki, rutami in punčkami, skoje hodaju i govore.

Na sprehodu po mestu smo si dodobra ogledali trgovine in blago v njih. Dobro so založene, toda vse, kar je kvalitetno in lepo, je tudi drago. Po ličnosti izdelkov nas Italijani gotovo prekašajo. Obiskovalec se vsepovsod srečuje z zadnjo modo in nanjo spominjajo bogate izložbe črnobelih geometričnih vzorcev za nastopajočo pomlad ženskega sveta.

Tako približno so minile tri ure sprehoda po tržaških ulicah. Opoldne smo že brzeli mimo Miramarskega gradu po prekrasni turistični cesti in opazovali obmorske kraje na obzorju. Zaloštno dopoldansko vreme se je sprevrglo v lep sončen dan.

Spotoma smo zavili še v Redipuglio, kjer je mogočen spomenik stotisočim padlim italijanskim vojakom s soške fronte. V bližini je Doberdob, slovenskih fantov grob. Nismo ga videli, slišali pa, da je zdaj samoten in zapuščen.

Še enkrat smo izstopili, preden smo prispeli do prenočišča v Margeri, sedem kilometrov od Benetk. Osvedčili smo se v okusno urejeni trgovini mlečnih izdelkov in sadja ob cesti. Mnogi so si privoščili kavo, smetano, sladoled ali pa sadje, ki je bilo kakor sveže utrgano in ne drago. Ta prekrasna jabolka in hruške so zrasle na bližnjih plantažah.

Cesta proti Benetkam se zdaj še enolično vije po ravnini. Za ogromne reklame se nihče več ne zmeni, saj komaj čakamo prihoda v hotel. Za poživitev poskrbe veliki zvoji pomaranč, ki so jih trgovci z juga razpostavili ob cesti. Ob petih smo na cilju. Dobro uro pozneje se snidemo pri večerji, nakar se je večina odločila za počitek.

SREČANJE Z MESTOM BREZ AVTOMOBILOV

Prebudilo nas je mračno jutro. Na tihem upamo, da bo morda le posijalo sonce, ko zapuščamo industrijsko Margero. Spotoma opazujemo ogenj in dim iz velike rafinerije nafte in vodič nam pokaže metalno industrijo, v kateri so med vojno izdelovali strojnice »Bredas«. Naši partizani so jih uporabljali in jih dobro poznajo.

Že smo na mostu, ki povezuje kopno z mestom med lagunami. Most je dolg 6 kilometrov. Ustavimo se na Piazzale Roma in se poslovimo od vožnje na suhem. Vkrcamo se na motorno ladjico, ki nas popelje do Doževe palače. Pripravlja se k nevihti, veter mrzlo pihа in moramo se umakniti v kabino. Kmalu se vije dež in naliva ni konec vse dopoldne. Mokri smo, zebe nas, toda Benetke nas kljub vsemu očarajo. Pod arkadami smo na varnem, tudi v katedrali, v muzeju ali kjerkoli pod streho. Povsod paša za oči. Same reprezentativne palače, prekrasne trgovine z izdelki iz muranskega stekla, s čipkami, z zlatnino in s spominki vseh vrst. Zavzeto si ogledujemo oblikovalca v tovarni stekla in skoraj vse ženske kupijo kak izdelek za spomin.

Kljub dežju je bilo doživetje Benetk za vsakogar najlepše. V tem čudovitem mestu prebiva okrog 300.000 ljudi, nekaj manj kakor v Trstu, pa vendar je življenje v obeh mestih tako različno. Na ozkih ulicah srečujemo v Benetkah le pešce, nikjer nobenega avtomobila, medtem ko v Trstu ni kotička brez njih. Ves promet se odvija po vodnih poteh.

Morda mladina prav zaradi tega zapušča mesto in se naseljuje v industrijski Margeri in Mestri. Želja po motorizaciji izseljevanje gotovo še pospešuje. Benetke doživljajo počasen zaton. To je turistično mesto, tujci ga drže pokonci in turizem je za tamkajšnje prebivalstvo poglavitni vir zaslužka.

JOŽICA TEPPEY

Med potjo proti Benetkam so se izletniki iz Brežic ustavili tudi v Redipuglii. Tam stoji mogočen spomenik italijanskim vojakom, ki so padli v prvi svetovni vojni na soški fronti. V bližini je Doberdob, a je sedaj zapuščen (Foto: Jožica Teppey)

PREBRALI SMO ...

■ POLICIJA V JOHANNESBURGU išče Fredo Clare, mater, ki je ubila svojih pet otrok, tri z nožem, dva pa z injekcijo.

■ PREDEN JE ODPOTOVAL na obisk k ameriškim vojakom v Vietnamu, je ameriški kardinal Francis Spellman sklenil življenjsko zavarovanje za milijon dolarjev.

HEMINGWAY STRELJAL NASE

Nepojasnjeno skrivnostno smrt Nobelovega nagrajenca pisatelja Ernesta Hemingwaya — ali gre za nesrečo ali za samomor — so končno osvetlili. V intervjuju uredniku italijanskega tednika Europeo je Hemingwayeva vdova Mary izjavila, da je njen mož napravil 2. julija 1961 samomor.

Skoraj celih pet let je Mary Hemingway trdila prav nasprotno — da se je puška v rokah njenega moža sprožila sama.

Mary Hemingway je izjavila: »Ubil se je. Dovolj o tem. Tudi sama sebi resnice dolgo nisem hotela priznati. Borila sem se s to mislijo in zatrjevala, da gre za nesrečen primer. Bala sem se pogledati resnici v oči. Sledniič sem se prepričala, kako neumno je živeti v zmoti in o tem prepričevati tudi druge, saj to nikomur ne koristi. Morda je tako celo bolje. Težko bi bilo videti Ernesta bolnega, nesrečnega, negotovega vase in nesposobnega ustvarjati.«

Kot trdi Mary, je bil Hemingway živčno izčrpan. Kljub temu je intenzivno delal do zadnjega trenutka. Zapustil je okrog 20 kg rokopisov, med njimi tudi roman o svoji mladosti v Parizu in še dva druga romana.

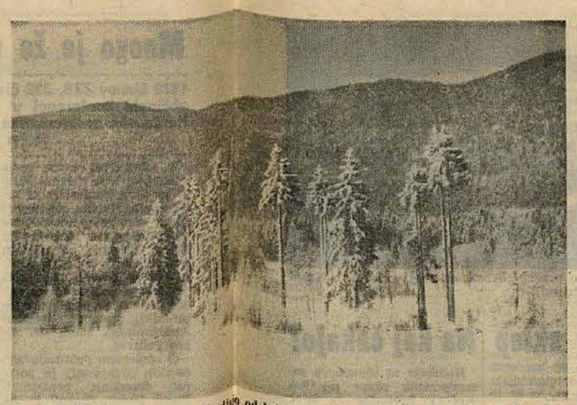

Gozdovi Velike gore se poslavljajo od letošnje zime ... (Foto: D. Mohar, Ribnica)

Te dni je v vojašnice po vsej Sloveniji prišla nova generacija mladih vojakov. Vojakinja Biljana Majcna v Novem mestu jim je tudi letos predla prisrčen sprejem. Se posebej dobro so organizirali preobličenje novih tovarišev: vsak bo dobil uniformo točno po svojih merah. Za to skrbe civilni mojstri. Alojz Janežič, zastavnik Stanko Ostojić in vojaki Krojači (na sliki). Regruti so z njihovo prizadevnostjo in novimi uniformami zelo zadovoljni. Te dni v mestu opazili, da imajo vsi vojaki že odprte bluze in kravate. Vojak, ki nekaj da nase, je zdaj lahko tudi v uniformi prav čeden fant (A. K., foto: M. Glenković)

Morda tudi vaš sin, fant, brat ali mož preživlja prve dneve v JLA. Ali ste mu že naročili DOLENJSKI LIST?

Kriva je televizija

Če bi bil zaspal samo oče, vsa zadeva ne bi bila tako huda: dobro je večerjal in spanec ga je premagal. Toda 59-letnemu Hansu Pettersonu sta se pridružila še njegova dve leti mlajša žena in devetnajstletni sin, in to samo zaradi tega, ker so skupaj gledali televizijski spored.

»Zanimiva« oddaja jih je uspavala že po petih minutah. Zaspali so tako močno, da niso slišali vlomilcev, ki so brez težav vdrli v njihovo stanovanje in odnesli vse, kar jim je bilo všeč. Potem so »obiskali« še Pettersonovo trgovino v pritličju in odnesli iz blagajne za 120.000 dinarjev danskih kron.

Petterson toži sedaj dansko televizijo, ker je z dolgočasnim sporedom uspavala vso družino in tako omogočila vlomilcem, da so mu oropali stanovanje in trgovino.

NAGRADNO ŽREBANJE

Dolenjska banka in hranilnica Novo mesto
Trdinova 2

razpisuje

NAGRADNO ŽREBANJE

za vlagatelje, ki vlagajo pri Dolenjski banki in hranilnici Novo mesto in njenih poslovnih enotah v Krškem, Metliki in Trebnjem.

1. 15 denarnih nagrad

po 100 ND prejmejo vlagatelji, ki bodo imeli na dan 30. 6. 1966 na svoji hranilni vlogi pri banki ali pri njeni poslovni enoti v Krškem, Metliki in Trebnjem 500 ND ali več.

2. 11 praktičnih nagrad

prejmejo vlagatelji, ki bodo imeli na dan 30. 6. 1966 na svoji hranilni vlogi pri banki ali pri njeni poslovni enoti v Krškem, Metliki ali Trebnjem najmanj 1.500 ND, vlogo pa vezano na odpovedni rok 13 mesecev ali več.

Praktične nagrade so:

televizor »RR Niš« - šivalni stroj »MIRNA« - 2 radioaparata »RR 240« - in 7 transistorjev »DELUX«.

Vloge vseh vrst sprejema in izplačuje **Dolenjska banka in hranilnica (prej Komunalna banka) Novo mesto, Trdinova 2** in njene poslovne enote v **Krškem, Metliki in Trebnjem** in jih obrestuje:

— vloge na vpogled — avista: 5 odst. na leto,
— vloge, vezane na odpovedni rok ali oročene od 3 do 24 mesecev: 6 odst. na leto,
— vloge, vezane na odpovedni rok ali oročene nad 24 mesecev: 7 odst. na leto.

Nagradno žrebanje bo 11. julija 1966.

Vlagajte pri Dolenjski banki in hranilnici Novo mesto in njenih poslovnih enotah v Krškem, Metliki ter Trebnjem, kjer so vaši prihranki smotrno naloženi!

DOLENJSKA BANKA IN HRANILNICA NOVO MESTO

Morski pes napadel mladega Avstralca

S pretresljivim krikom je pred dnevi v bližini Sidneya opozoril nase neki 13-letni dešek, ki je bil le nekoliko metrov oddaljen od obale. V njegove noge se je zagrizel skoraj tri metre dolg morski pes. Petim reševalcem je v zadnjem trenutku uspelo rešiti dečka pred smrtjo.

Trinajstletni Raymond Short je plaval v plitki vodi, oddaljen od obale kakih deset metrov, ko se je nenadoma vrgel nanj morski pes. Na fantove strašne krike je priteklo pet reševalcev, ki so bili v bližini. Brez pomisleka so planili dečku na pomoč. Z udarci vesel jim je uspelo morskega psa tako omamiti, da so ga lahko z žrtvijo vred privlekli na obalo. Tam so tako dolgo tolkli po njem, dokler ni poginil.

Šele nato jim je uspelo čeljusti psa tako razkleniti, da so lahko iz njih izvlekli dečkove noge.

Raymond leži v bolnišici v kritičnem stanju, vendar zdravniki upajo, da mu bodo lahko rešili obe nogi.

Sinji morski psi sodijo med najnevarnejše. Do sedaj so zabeležili sedemnajst napadov te vrste morskih psov na ljudi ob obalah Kalifornije, Južne Afrike in Avstralije.

Mož z 79 ženami

V vasi Mileševu nedaleč od Bečeja živi frizerski mojster Bora Micić, star 41 let, ki je doslej živel z 79 ženami, kar je svojevrsten rekord ne samo v Banatu, ampak verjetno kar v vsej državi.

Nekaterih svojih žena se niti ne spominja, »evidentiral« pa je, da je bilo njegovih 12 žena iz Beograda, 6 iz Bečeja, po štiri pa iz Mileševa in Sarajeva. Ta vaški »Don Juan« se je uradno poročil 21-krat. V hiši tega frizerja se je zvrstilo največ Srbkinj, Madžark in nekaj Slovakinj, ena Rusinja in ena Ciganka.

Številni Borovi zakoni niso trajali dalj kot en teden, zakon z 79. ženo pa traja že celo leto! Bora Micić je izjavil, da je s sedanjo ženo zelo zadovoljen in meni, da je sedaj — vsemu konec.

SMEH STOLETIJ

RUSKI HUMOR

Kmet se je peljal na vozu v mesto in na njem mirno zaspal. Konj pa je zašel s sredine ceste in voz se je zaletel v obcestni drog. Kmet se je prebudil in zaklel:

»Prekleta gneča! To so bili pametni ljudje; niso vedeli, kje naj postavijo ta drog!«

*

Kmet je kupil za praznik sebi škornje, ženi nekaj prstanov in hčeri uhane. Na slavnostni dan so se vsi okinčali in počakali znance. Ko se je teh že nekaj nabralo, je začel hišni gospodar z nogo, na kateri je bil nov škorenj, migati in kazati po sobi.

»Zakaj ni pometeno?« je pogledal gospodinjo. Ta se je obrnila k hčeri, začela mahati z rokami, na katerih je imela nove prstane in ji dejala:

»Mar ti nisem rekla, da pometi sobo, še preden se boš napravila?«

Hči pa je imela v ušesih nove uhane in je zato očitajoče in močno zmajala z glavo in nato rekla:

»Kolikokrat na dan pa naj potem pometem?«

*

Mati je skušala svojemu sinu prepovedati, da se ne bi šel kopat. Toda sinu to ni bilo nič kaj po volji. Tedaj ga mati nadere:

»Pa pojdi! Toda pazi se, pasji sin, če boš utonil, mi ne hodi domov!«

*

Sedemdesetletna starka pride k spovedi in se izpoveduje svojih grehov. Nazadnje prizna še to, da je prešuštovala s sosedovim hlapcem. Pop jo gleda, računa, koliko mora biti že stara in jo nato vpraša:

»Kdaj pa je to bilo?«

»Da se ne zlažem,« reče in pomisli starka, »pred kakimi tridesetimi leti.«

»No, to bi pa že lahko pozabila,« jo skuša pomiriti pop.

»Kako naj pozabim, če me pa še zdaj, kadar na to pomislim, kar stisne pri srcu!«

G. SIMENON — Maigret se boji 40

Zgrešiti ni bilo mogoče. Pred hišo, v kateri je imela stanovanje Luiza, je kar gomazelo, bile so predvsem ženske in otroci, ki so planili k vratom avtomobila, ko se je ustavil. Debela ženska, ki je prejšnji dan pokazala pot Maigretu, je s pestmi v bokih stala v prvi vrsti.

— Jaz sem šla telefonirat v špecerijo. Komisar je zgoraj.

Vse to se je zgodilo v zmedi. Gručica je obšla hišo: Maigret, ki je kraj poznal, ji je stopil na čelo. Radovedneži, ki jih je bilo na tej strani še več, so zagradili zunanja vrata. Nekaj jih je bilo celo na stopnišču, kjer je mali policijski komisar bil prisiljen pred vdrta vrata postaviti stražo.

— Pustite nas mimo... Razmaknite se...

Féron je imel zdelan obraz, lase na čelu. Klobuk je nekod izgubil. Poznalo se mu je, da si je oddahnil, ker so mu prišli na pomoč.

— Ste sporočili komisariatu, naj pošljejo okrepitev?

— Nisem vedel, da... — je začel sodnik.

— Tisti ženski sem zabičal, naj vam reče...

Časnikarji so poskušali fotografirati. Neki dojenček je zajokal. Chabot, ki ga je Maigret spustil naprej, je prišel do zadnjih stopnic in vprašal:

— Kaj se godi?

— Mrtev je.

Odrinil je vratno krilo, katerega les je bil ob robu razcepljen.

— V sobi.

Ta je bila vsa v neredu. Skozi odprto okno so prihajali sonce in muhe.

Na nepostlani postelji je iztegnjen ležal doktor Alain Vernoux, oblečen, z očalami poleg obraza, v katerem že ni bilo več krvi.

— Pripovedujte, Féron.

— Nič nimam povedati. Inšpektor in jaz sva prišla in nekdo nama je pokazal tole stopnišče. Potrkala sva. Ker se nihče ni oglasil, sem ukazal, kar je v takšnih primerih v navadi. Chabiron je dvakrat ali trikrat sunil z ramo v vratno krilo. Našla sva ga tako, kot je zdaj in kjer je zdaj. Potipal sem mu žilo. Ne bije več. Dal sem mu pred usta zrcalce.

— In dekle?

— Ona je ležala na tleh, kot da je zdrsnila s postelje, in je morala bruhati.

Vsi so stopali po tistem, kar je izbruhala.

— Ni se več ganila, vendar nj bila mrtva. V hiši ni telefona. Nisem mogel tekati potem koncu, da bi našel telefon. Chabiron si je je naložil na ramena in jo odpeljal v bolnišnico. Nič drugega ni bilo mogoče storiti.

— Ste prepričani, da je dihala?

— Sem, in prj tem ji je v grlu čudno hroplo.

Fotografi so še kar snemali. Lomel si je v rdečo beležnico nekaj zapisoval.

— Vsi hišni prebivalci so se mi usuli za vrat. Nekaj fantalinom se je za hip posrečilo izmuznitj v sobo. Jaz se nisem mogel oddaljiti. Hotel sem vam sporočiti. Poslal sem žensko, ki je po vsem videzu za hišnico, in ji zabičal, naj vam reče...

Pokazal je na nered okrog sebe in dodal:

— Utegnil se nisem niti ogledati po stanovanju.

Eden od časnikarjev mu je pomolil prazno cevčico od veronala.

To je vse pojasnilo. Vsaj pri Alainu Vernouxu je gotovo bil samomor.

Se mu je posrečilo Luizo pregovoriti, da naj se umori skupaj z njim? Jo je pripravil, da je tablete použila, ne da bi ji kaj razložil?

V kuhinji je bilo v neki skodeli na dnu še nekaj bele kave in poleg rezine kruha je bil košček sira, v kruhu sled dekletovih ust.

Vstajala je pozno. Alain Vernoux jo je gotovo našel, ko je ravno zajtrkovala.

— Je bila ona oblečena?

— V srajci. Chabiron jo je zavil v odejo in jo odnesel kar tako.

Sosedje niso slišali prepira?

— Nisem jih mogel zaslišati. V ospredju se tišče otroci, matere pa ne narede nič, da bi jih razgnale. Le poslušajte jih.

Eden izmed čašnikarjev se s hrbtom naslanjal na vrata, ki se niso več zapirala, da bi jih kdo od zunaj ne odrinil.

Julien Chabot je stopal sem in tja kot v hudih sanjah, kot človek, ki je zgubil pregled nad položajem.

Dvakrat ali trikrat je pristopil k truplu, preden si je upal položiti roko na zapestje, ki je viselo s postelje.

Večkrat je ponovil, ne da bi se zavedel, da je to že rekel, ali pa v hotenju, da bi sam sebe prepričal:

— Samomor je očiten.

Potem je vprašal:

— Mar se Chabiron ne bo vrnil?

— Po mojem bo ostal kar tam, da bi dekle zaslišal, če bo prišla k zelbi. Treba bi bilo sporočiti komisariatu. Chabiron je obljubil, da mi bo poslal zdravnika.

Ta je potrkal na vrata. Bil je mlad asistent iz bolnišnice. Stopil je naravnost k postelji:

— Mrtev?

Pokimal je z glavo.

— Kako pa z dekletom, ki so vam ga pripeljali?

— Z njo se ukvarjajo. Mogoče jo bomo rešili.

Činč na sledi

BRODAR – JEZERNIK:

29. — Pretepaški Pluton je stisnil rep med noge in kar prhnil s pota med drevje. Aro se je razkoračil in napol prestrašen divje renčal, Činč pa se je takoj znašel. Skočil je »z naježenega Arota in v drobcu sekunde podrl »napadalca« na tla, da je ta prestrašeno zavpil: »Miha!« Potem so vadili ves dopoldan. Plutona je bilo najbrž sram, da je prvič tako neslavno pobegnil. Z vso vnemo je naskakoval streljajočega napadalca, kot bi hotel popraviti slab vtis. Ni pa zmogel take spretnosti in take hitrosti kot Činč, ki je hitro dojel, da je roka s pištolo zelo nevarna in jo je znal bliskovito pograbiti v zapestju.

30. — Potem je prišel dan, ko je dobil Činč svojo prvo službeno nalogo. Nekega popoldneva je šla mati s triletnim fantkom na sprehod na Rožnik. Hoja po bregu je oba utrudila. Mati je sedla na klop ob poti ter izvlekla iz torbice ročno delo, fantek pa se je spravil na kup peska in vneto brskal po njem. Mamica se je tako zatopila v svoje skrbi in pletenje, da četrt ure ni dvignila glave. Ko se je spet ozrla, ni bilo fantka nikjer. Klicala je in iskala, zdaj tu, zdaj tam, a brez uspeha: nihče se ji ni odzval. Bila je že vsa obupana in po obrazu so ji lile solze, ko je mimo prišla skupina ljudi.

31. — »Kaj pa se je zgodilo?« je vprašal nekdo. Nesrečna mati je v pretrganih stavkih povedala, da se ji je izgubil fantek. Nenadoma se je enemu zabliskala rešilna misel. Že večkrat je z zanimanjem opazoval Miho, kako uri svoje učence križem kražem po gozdu. »Ljudska milica ima šolane pse!« je vzkliknil. »Kar na milico pojdite in povejte, pa ga bodo hitro našli!« V njej je spet zažarelo upanje. Kakor hitro je mogla, je tekla na najbližjo postajo Ljudske milice in tam vsa zasopla povedala svojo nesrečo: »Hitite, pomagajte, pojdite s psom iskat mojega fantka!«

32. — Službujoči milic[illegible] je hitro ukrepal. Zavrtel je telefon in [illegible] nekaj minut so pred postajo zaškripale zavore [illegible] Posadili so mamico [illegible] avto in odbrzeli po [illegible] od tam pa z največjo naglico v šolo. [illegible] Činča vzemimo,« je predlagal Miha. »Ce kdo našel, ga bo Činč.« Pes je skočil [illegible] to in že so brzeli proti Rožniku. Kmalu [illegible] bili pri kupu peska, na katerem se je bil [illegible] izgubljeni fantek. Miha je kljub svojemu [illegible] napanju v Činča na tihem dvomil, da bo [illegible] mogel uspešno pomagati. Sled je bila [illegible] že dobri dve uri in poleg tega — kdo [illegible] pokaže Činču, katera sled je prava? Sledov [illegible] na Rožniku najmanj milijon.

— Pa še pridite kaj, da bo lahko tvoj mož naredil še več lukenj v naši preprogi ...

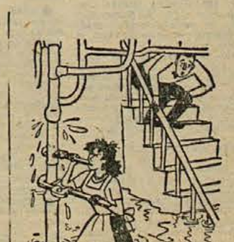

— So pomagali kaj moji strokovni nasveti?

POSVET KONFERENCE ZA DRUŽBENO AKTIVNOST ŽENSK

NE VARČUJMO NA NAPAČNEM MESTU!

Zaradi gospodarske reforme ne smemo varčevati pri otroškem varstvu in družbeni prehrani!

Pred kratkim je bil v Kočevju posvet konference za družbeno aktivnost žensk, na kateri so ženske razpravljale o današnjem položaju žensk in o pripravah na republiško skupščino konference za družbeno aktivnost žensk.

Ženske so poudarile, da v času nove gospodarske reforme občutijo, kot da želimo pri nas varčevati s sredstvi prav pri dejavnostih, za katere so se ženske vedno borile: pri otroškem varstvu, družbeni prehrani, šolstvu in zaposlovanju žensk. Prav gotovo pa tako varčevanje ni v skladu z nameni reforme. Prav tako je napačno, če odkrivajo delovne organizacije notranje rezerve tako, da ukinjajo štipendije, na sprejemajo novih strokovnjakov in če dajejo prednost pri zaposlovanju le moškim.

Razvoj gospodarstva zahteva, da se družbene službe, ki smo jih doslej zapostavljali, začno hitreje razvijati, posebno še tiste, ki razbremenjujejo zaposleno žensko. Podatki kažejo, da smo v Jugoslaviji pri organizaciji otroškega varstva na predzadnjem mestu v Evropi (za nami je le še Albanija). Tudi osnovno šolstvo je zanemarjeno, saj imajo ponekod zaradi pomanjkanja učilnic otroci pouk pozno v noč.

Ženske so opozorile še na nekatere zadeve, ki se dogajajo pri nas: vrtci v Kočevju niso polno zasedeni, učno osebje prenaša osebno nerazpoloženje na učence (gimnazija); ko bo dograjena prva etapa nove osemletke, je treba poskrbeti tudi za celodnevno varstvo šolarjev; tudi zdravstveno osebje naj izboljša odnos do pacientk in ostalih.

Ob zaključku so ženske sklenile, da si bodo še prizadevale za urejevanje otroškega varstva, šolstva, zdravstvene zaščite žena in otrok, izboljšanje otroških dodatkov, za štipendiranje ženske mladine, za boljšo skrb za neprilagojeno mladino itd. Te svoje in družbene probleme bodo skušale še aktivneje reševati v okviru krajevnih skupnosti, zborov volivcev in drugod.

Jeseni 12 novih učilnic

Komisija za organizacijo šolstva pri občinski skupščini Kočevje je na zadnji seji razpravljala o položaju, ki bo nastal, ko bo jeseni dograjena prva etapa nove šole, s čimer bo kočevsko osnovno šolstvo pridobilo 12 novih učilnic. Stališča komisije so: združitev obeh kočevskih osemletk ni priporočljiva, novo šolsko poslopje naj dobi v upravljanje osemletka »Jožeta Češka«, v novi zgradbi naj imajo pouk le višji razredi obeh kočevskih osemletk, pouk naj bo v dveh izmenah (izmenoma en teden ena šola dopoldne, drugi teden pa druga), izpraznjene prostore v stavbi gimnazije naj dobi na razpolago delavska univerza za izobraževanje odraslih. O teh priporočilih bo v kratkem razpravljal še svet za šolstvo.

Krajevna skupnost Struge

Krajevna skupnost v Strugah pri Kočevju je lani veliko opravila, dela pa ji tudi letos ne bo zmanjkalo. Svet skupnosti je ugotovil, da bo treba dokončati elektrifikacijo in naseljem zagotoviti pitno vodo, saj jo v sušnih dneh zdaj vozijo od daleč. Razpravljali so tudi o mehanizaciji, ker ljudje pogrešajo traktor in mlatilnico, ki sta bila nekdaj v lasti KZ v Strugah. Sklenili so s skupnimi sredstvi kupiti vsaj mlatilnico. Pomenili so se tudi o skrbi za ostarele ljudi in o družbeni vzgoji mladine, ker tudi to dvoje poleg komunalnih zadev sodi v dejavnost krajevne skupnosti.

-v

Prostori so pretesni

Pletilstvu v Kočevju vedno bolj primanjkuje proizvodnih prostorov. V kratkem bodo dobili likalno prešo, ki bo zlikala na dan do 200 konfekcijskih hlač, se pravi celotno njihovo proizvodnjo. Zanjo bi potrebovali spet nov prostor. Ker ni v sedanji stavbi več dovolj prostora, bi se morala konfekcija nujno preseliti. V Pletilstvu, ki je nastalo iz bivšega Zavoda za zaposlovanje invalidov in drugih za delo manj zmožnih oseb, so v zadnjem letu sicer dosegli vidne uspehe. Predvsem jim je uspelo zvišati produktivnost na tako raven, da zaposleni že prejemajo primerne osebne dohodke. Podjetje pa še ni tako čvrsto, da bi bilo samo sposobno ustvarjati zadostna sredstva za investicije. Zato računajo, da jim bodo pri iskanju primernih prostorov pomagali tudi občinski organi.

Gnojnici so zaprli pot v Rinžo

Gnojnica in odplake iz kmetijskega obrata Breg-Mlaka pri Kočevju so zaradi neurejenih čistilnih naprav nemalokrat onesnažile Rinžo. Ribe [illegible] v Rinži poginjale, zato pa so nastajali spori med ribiči in KGP Kočevje. Zdaj je KGP Kočevje podvzelo vse potrebno, da bodo čistilne naprave v redu.

—v

386 pregledanih – 10 kaznovanih

V zadnji akciji občinske komisije za varnostno vzgojo v prometu v Kočevju je bilo pregledanih 386 vozil, od tega največ koles in osebnih avtomobilov. Med akcijo je bilo zaradi raznih prekrškov kaznovanih 10 voznikov, 39 pa je bilo opozorjenih na razne pomanjkljivosti (luči, zavore itd.). Kaznovanih je bilo največ mopedistov in voznikov osebnih avtomobilov. Največ pomanjkljivosti je bilo zabeleženih pri motornih kolesih in kolesih.

Hlodovina, o kateri je ob meji s Hrvatsko precej govora, na žagi v Dolu ob Kolpi (Foto: Primc)

Za društva – koristen sklep

Na 14. seji občinskega zbora in zbora delovnih skupnosti v Kočevju, na kateri je je bil odobren proračun občine, je bil sprejet tudi sklep, da bosta svet za družbeni plan in finance ter komisija za družbeni nadzor občinske skupščine spremljala in kontrolirala izdatke proračuna. Proučila bosta tudi, če je bil denar pravilno dodeljen, zato bosta v marcu, aprilu in maju obiskala vse koristnike občinskega proračuna.

V društvih smatramo, da je to zelo koristen sklep, ki ga je treba dosledno izvajati. Komisija za družbeni nadzor bo ugotovila, če je bilo poslovanje administrativno pravilno vodeno, če so sredstva društva dosledno uporabljala za svojo dejavnost, in če je bil denar dodeljen na podlagi programa in uspehov posameznega društva in organizacije.

—ko

Javno tehtnico bi radi

Prebivalci Stare cerkve in okoliških vasi si zelo želijo, da bi ali v Stari cerkvi ali pa v Kočevju bila javna tehtnica za tehtanje večjih tovorov in živine. Upajo, da bo krajevna skupnost ali pa kak drug organ spoznal, da je to res potrebno.

OBISK PRI OBRTNEM PODJETJU

»USLUGA« vse bolj uslužna

Obrtno podjetje »Usluga« Rudnik je prevzelo **pralnico in likalnico**, ki jo je ukinilo podjetje Komunala iz Kočevja. Pralnica dela od preteklega ponedeljka.

Usluga je prevzela tudi delo, ki ga je do pred kratkim opravljalo likvidirano podjetje Vulkanizacija Kočevje, se pravi **vulkanizacijo in polaganje plastičnih mas**. Novi obrat je v stavbi »Usluge« na Rudniku.

Usluga Rudnik opravlja za občane še naslednje storitve: **prevoze z avtom ali s konji, gradbene usluge, mizarska dela, pleskanje in prodajo gramoza ter lomljenca.**

Usluga bo poizkušala odpreti vsaj enkrat na teden kopališče. Če bo dovolj interesentov, bodo imeli kopališče odprto tudi večkrat na teden. Razen tega nameravajo kmalu odpreti tudi **kemično čistilnico**, saj morajo ljudje iz kočevsko-ribniške doline zdaj nositi obleke na čiščenje v Ljubljano.

Brez sodelovanja ne bo šlo

Na nedavni seji komisije za komunalni sistem pri ObO SZDL v Kočevju so razpravljali o dejavnosti krajevnih skupnosti, o zdravstvu, socialnem zavarovanju, družbeni prehrani, otroškem varstvu in drugem. Mnoge zadeve so bile uspešno rešene zavoljo sodelovanja ObS in drugih organov. Ugotovili so, da bo morala Socialistična zveza kot najmnožičnejša organizacija v bodoče zelo spodbujati sodelovanje občanov, delovnih organizacij in raznih organov, ker je to najboljše zagotovilo, da bodo razne pereče zadeve učinkovito rešene.

-v

Na kaj čakajo?

Komisija za obravnavo samoupravnih aktov pri ObS Kočevje ugotavlja, da je v občini precej delovnih organizacij, ki navzlic zakonitim določilom še niso izdelale samoupravnih predpisov ali pa niso dosedanjih uskladile z novimi zakoni. V občini je 41 takšnih delovnih organizacij, od tega 25 v gospodarstvu in 16 v družbenih službah. 8. april je zadnji rok za predložitev, doslej pa je predalo svoje samoupravne predpise le malo delovnih organizacij.

—v

Nov gasilski dom v Lužinah

Prizadevni gasilci iz Ložin pri Stari cerkvi so zgradili nov gasilski dom. Prostore za gasilce so uredili, nedokončan pa je prostor, namenjen sestankom in raznim prireditvam. Nedavni razgovori v Spod., Zgor. in Sred. Ložinah so pokazali, da so prebivalci pripravljeni pomagati, ko bi del potrebnih sredstev prispevala občina.

-v

POPRAVEK

Popravljamo tiskarsko napako v podlistku GRADOVI UMIRAJO: 24. marca je bilo na tej strani v 3. odstavku podlistka tiskano: »Vasi ... so postale konjederske ...«, moralo pa bi biti pravilno: »... so postale konjerejske ...«

Bralce prosimo, da to in druge tiskarske napake, ki jih avtor in uredništvo lista nista kriva, oprostijo.

UREDNIŠTVO

DROBNE IZ KOČEVJA

■ **IZNENADNI SNEG** je za nekaj dni zavrl delo pri urejanju zelenic in parkov v mestu. Priporočljivo bi bilo, da podro tudi stara in kriva drevesa pred hišami ob Ljubljanski cesti tam, kjer so bile podrte vrtne ograje. Nasaditi je treba novo drevje, ker od sedanjega ni koristi in tudi lepote ne.

■ **ZA OBNOVITEV MOSTU** preko Rinže v Gaju je Komunalno podjetje že pričelo dovažati gradbeni material. Most je dotrajan in popravila potreben.

■ **ŽE SKORAJ 125 LET** stoji most preko Rinže proti Rudniku. Večkrat je bil že obnovljen in razširjen. Tudi sedaj je potreben popravila, ker so stranski leseni hodniki že zelo slabi in je posebno hoja v visokih petah zelo težavna. Ograjo mostu že pridno načenja rja.

■ **KER GREDO DELA** pri novi klavnici proti kraju, so pričeli graditi dovozno cesto do objekta in urejati okolico. Stara klavnica je ovirala tudi urejevanje okolice štirih stolpnic ob Rinži.

■ **TUDI DO NOVIH** stanovanjskih hiš v zadružnem naselju urejajo dovozno cesto, ki bo vodila iz Kolodvorske ulice med hišami AVTO podjetje do naselja. Zadružne hišice, po večini dvojčki, prav lepo napredujejo, le pod naseljem bo treba izsušiti močvirni travnik.

■ **LEPO VREME JE** otopilo tudi stare navade, ko starši pustijo, da se otroci pozno v noč podijo in lovijo po mestnih ulicah. Čudno je, da starši ne pogrešajo, da otrok do 21. ure in še kasneje ni domov!

■ **CELE POPOLDNEVE »CIFA«** stalna skupina otrok in mladeničev za kino dvorano. Ta zabava je postala že množična in ima svoja ustaljena pravila. Je več »premožnostnih skupin«. Nekateri »cifajo« za vrednost od 10 do 20 dinarjev, drugim pa je to izpod časti in mečejo v zrak kovance kar za 50 dinarjev. Takrat morajo dati mali »cifači« popoln mir. Sprašujemo se, odkod jim toliko denarja? Vse to spremlja seveda kričanje, prepiri, vmes pride do robatih kletvic, pa tudi pretepi niso redki! Velika skladovnica drv skriva vnete igralce, pa tudi sicer se nihče ne zmeni zanje ...

■ **PRED SEZONO BELIJO.** Gostinsko podjetje Hotel Pugled je začelo beliti svoje poslovalnice. V hotelu so prebelili že vse prostore, v naslednjih dveh tednih pa bode prebelili še druge poslovalnice.

KOČEVSKE NOVICE

Pred sredo januarja 1939 se je Franci Ulm na grajski žagi ponesrečil. Transmisija ga je zgrabila za frfotajoči jopič, strahotno zavihtela, stisnila in zvila. Odtrgano stopalo mu je odletelo, drugo nogo do kolena zmečkalo v brezoblično gmoto, prsni koš mu strlo. Anton je ves iz uma pritekel h grajskemu mlinarju Zajcu: »Ali si dosti srčen, da bi Franciju podvezala potrgane žile?« je zasopel vprašal. V rjuho zavitega so ponesrečenca pripeljali še skozi Šmarjeto, pri Jordanovi lovski vili Diani pa je izdihnil.

Tri mesece in teden dni pozneje je umrl tudi stari Ulm. Preživeli Anton je prevzel še bratovo polovico gradu in so poročil z ovdovelo Edith.

Po krojaču Jombartu je vel po Klevevžu vedno francoski duh in so še Ulmi govorili doma francosko. Vendar se je zadnji gospodar gradu začutil Nemca, ne po krvi in imenu, ampak tudi po nori nacistični veri in rasistični politiki.

Že Jombarti in za njimi Ulmi so imeli poleg Klevevža tudi grad Marof v Zburah. Leseno stavbo iz prve polovice 17. stoletja je pozneje lastnica Ana Schweigerjeva l. 1736 podrla in sezidala lep gradiček. Pod Ulmi je dvorec brezupno razpadal in ga tudi oskrbnik ni mogel več reševati zapisane usode.

Klevevžu pa se je l. 1768 odtujil dvorec Vrh, v starih zemljiških knjigah zapisan kot Auental. Vidimo ga na levi strani ob cesti med Škocjanom in Zburami. Od kostanjeviških menihov ga je bil odkupil Adam Ullepitsch. Za njegovim sinom Francem Karlom so na njem gospodarili plemeniti Karojlovichi, Pavichi in grofi Auerspergi, nihče več kot nekaj let.

Grofu Hermanu Auerspegu je gospodinjilo nezakonsko mlado kmečko dekle Katarina Kerinova. Njenih pet prav tako nezakonskih otrok je nekega dne v šoli povedalo: od danes nismo več nezakonski Kerini, ampak zakonski grofi Auerspergi. Njihova devetindvajsetletna mati se je namreč poročila s svojim leto starejšim gospodarjem. To se je zgodilo leta 1869.

Grof Herman je hitro umrl. Grofica Katarina Auerspergova, rojena Kerin, se je l. 1874 prepisala na gradič. Dve leti pozneje se je omožila s kmetom Antonom Trščinarjem iz Škocjana. Novi graščak je hotel preizkusiti tri hude grajske pse. Preoblekel se je v berača in silil v grad. Zvesti stari auersperški čuvaji so ga napadli in raztrgali.

Tako izginjajo pred našimi očmi tudi na neznatnih dvorcih, kot je mali Vrh, zadnji ostanki drobnega plemstva, ki se je nekoč v veliki meri rekrutiralo iz oficirskih vrst v Vojni krajini, pozneje pa iz bogatih meščanskih stanov, ki se polaščajo pošte, davčnega zakupništva in drugih donosnih uradnih ustanov, s katerimi liberalna država sama noče gospodariti. Na Vrhu pa odhaja v pozabo tudi neka veja nekoč mogočnih grofov Auerspergov. Odslej drži ta prastari rod, poleg prvotnega Turjaka, samo še Mokrice in Šrajbarski turn pri Krškem, kjer pa jih je neizprosni čas že prav tako obsodil na skorajšnji odhod v nepovratno zgodovino.

HMELJNIŠKI BARONI

Zadnji gospodarji starodavnega Hmeljnika visoko nad dolinami Krke, Temenice in Radulje, baroni Wambold pl. Umstadt, izvirajo iz Prusije. Bilj so katoliki in zato v prusko avstrijski vojni bolj na strani katoliških sovražnikov kot svoje protestantske domovine. Po bitki pri Kraljevem gradcu leta 1866, kjer so bili Avstrijci poraženi, so Wamboldi pobegnili, če jih

S SEJE OBČINSKE SKUPŠČINE RIBNICA

SPREJET JE OBČINSKI PRORAČUN

Letošnji proračun za 55 milijonov starih dinarjev večji od lanske realizacije
Največ sredstev bo šlo za šolstvo

Na zadnji seji občinske skupščine Ribnica so prejšnji teden sprejeli proračun občine za letos, razpravljali o poročilu sveta za narodno obrambo in sprejeli še več drugih sklepov, odlokov in odločb.

Letošnji proračun predvideva za okoli 480 milijonov Sdin dohodkov in izdatkov, kar predstavlja 55 milijonov Sdin več kot je znašala lanska realizacija. Letos se bodo največ zvišali proračunski izdatki za šolstvo — za okoli 20 odst., medtem ko se bodo na ostalih področjih zvišali izdatki do največ 5 odst. V proračunskih izdatkih predstavlja najvišjo postavko šolstvo — preko 186 milijonov Sdin.

Ko so razpravljali o tem, po kakšnem ključu bodo razdelili dotacije krajevnim skupnostim, so sklenili, da jih bodo razdelili z ozirom na to, koliko prebivalcev je na območju posamezne krajevne skupnosti. Zagotoviti pa je treba sredstva tudi za vasi Otavice, Nemško vas in Zadolje, ki niso v nobeni krajevni skupnosti. Sklenili so tudi, da bodo dali peskokope v upravljanje krajevnim skupnostim.

Poudarili so tudi, da ribniška občina ni zadovoljivo udeležena pri dohodkih od taks občinskega sodišča v Kočevju. Menili so, da je ribniška občina upravičena do 40 odstotkov dohodkov od vplačanih taks, saj v prav takem odstotku občina tudi prispeva za sofinansiranje sodišča. Predlagali so tudi, da bi ta znesek, do katerega so upravičeni, namenili za sofinanciranje gimnazije v Kočevju.

Na seji so še potrdili predlog sklepa o soustanovitvi nove komunalne skupnosti socialnega zavarovanja s sedežem v občini Ljubljana-Center, predlog sklepa o pripojitvi Zavoda za zaposlovanje k medobčinskemu zavodu s sedežem v občini Ljubljana-Bežigrad; predlog odlokov o prispevkih in davkih občanov, o občinskem prometnem davku, o določitvi meja vodnih zemljišč, o razpisu nadomestnih volitev v volilni enoti 1 za zbor delovnih skupnosti in drugo.

26. marca, na dan občinskega praznika, je bila v Ribnici slavnostna seja občinske skupščine, ki jo je vodil predsednik ObS France Ile, govorila pa je poslanka republiškega kulturno-prosvetnega zbora Vanda Škodnik. Spomnila se je zmage štirih slovenskih brigad leta 1943 v Jelenovem žlebu in povojnih uspehov v rasti ribniške občine. (Foto: Drago Mohar, Ribnica)

ZDRUŽITVENA KONFERENCA ZDRUŽENJA BORCEV V RIBNICI

Osrednja proslava bo na Travni gori

Na občinski konferenci združenja borcev NOV v Ribnici, ki je bila 25. marca v znamenju občinskega praznika, so govorili predvsem o skrbi za borce, o stanovanjskih težavah, o priznavanju posebne delovne dobe, o zaposlovanju borcev ter o priznavalninah in drugih pravicah. Udeleženci so zahtevali, da je treba povišati invalidnine vojnih vdov, ko so prisluhnili besedam znane partizanske matere Marije Ivančič z Gore, ki je dejala, da ni prav, da so partizanske vdove tako zapostavljene. Opozorila je na koristolovce, ki bi si radi na nepravičen način pridobili pravice borcev.

Komisija za zgodovino pri občinskem odboru združenja borcev je lani pripravila osnutek zgodovinske kronike, ki zajema dogodke od leta 1920 do konca italijanske okupacije 1943. Letos bodo v kroniko nadaljevali, saj nameravajo dobiti prostor za muzej NOB, kjer bodo zgodovinski dokumenti dopustni javnosti.

Največja proslava v počastitev 20-letnice osvoboditve je bila lani 22. julija, ko so v vasi Žukovo odkrili spominsko ploščo. Letos bo osrednja proslava 25-letnice vstaje 4. julija na Travni gori.

Lani je bilo 150 borcev zdravniško pregledanih, v zadnjih štirih letih pa 471. Ugotovili so, da so skoro vsi potrebni zdravljenja. Priznavalnino prejema 86 borcev, povprečno 10.900 dinarjev na mesec, republiške priznavalnine pa dobiva osem upravičencev. Komisija za priznavanje posebne delovne dobe je imela precej oster kriterij, ko je obravnavala 249 primerov. Letos bo delo zaključila. Ugotovljeno je, da se s predčasno upokojitvijo borcev njihovo zdravstveno stanje občajno poslabša.

Na konferenci so pregledali delo vojaških vojnih invalidov ter delo rezervnih oficirjev in podoficirjev, in izrazili potrebo po stalnem izpopolnjevanju. Predstavnika glavnega odbora združenja borcev Slovenije sta prispevala več misli in napotkov za bodoče delo združene bojevniške organizacije. Izvolili so nov občinski odbor, nadzorni odbor in delegate za republiški kongres. S konference so poslali pozdravno pismo Glavnemu odboru ZB Slovenije.

K. O.

PROSLAVA OBČINSKEGA PRAZNIKA V RIBNICI

Pevski zbor prvič pred javnostjo

V čast občinskega praznika, 26. marca, je bila v Ribnici svečana akademija, na kateri je imelo prosvetno društvo Svoboda Ribnica prvi koncert pevskega zbora pod vodstvom prof. Ferda Pirca. Z ubranim petjem umetnih in narodnih pesmi je zbor dokazal, da lepa pesem v Ribnici še živi in da so med domačini še ljudje, ki ljubijo pesem. Največ zaslug za to ima prof. Pirc. Vso povojno dobo smo lahko lepo zborovsko petje poslušali le na gostovanjih tujih pevskih zborov, ki so ob raznih priložnostih prišli v Ribnico. Takih večerov, kot je bil za proslavo občinskega praznika, si še želimo.

Ribnica ima v zborovskem petju zelo bogato tradicijo, ki sega še v čitalniško dobo. Razen zbornega petja so gojili tudi spevoigre in celo opereto. Pred vojno so imeli zbori letno vsaj enega, včasih pa tudi dva samostojna celovečerna koncerta. Z njim so gostovali tudi po sosednjih večjih središčih. Nekdanjemu ribniškemu oktetu je posvetil pokojni Emil Adamič celo pesem: Dekle moje, prinesi vode! Tedaj je bila Ribnica ne samo gospodarsko, temveč tudi kulturno središče kočevskega okraja. Naj nas danes vsaj lepa pesem dviga, da ne zaostanemo!

Uvod v proslavljanje občinskega praznika je bila konferenca združenja borcev NOV. Na sam praznik, 26. marca, je bila v jutranjih urah budnica ribniške gasilske godbe, ob osmi uri pa najprej delavna, nato pa slavnostna seja občinske skupščine Ribnica.

JANKO TROST

Sušje: beg mladine s kmetij

Volivci območja krajevne skupnosti v Sušjem pri Ribnici so 13. marca v razpravi o proračunu ribniške občine za leto 1966 pripomnili, da je za krajevne skupnosti predvidenih premalo sredstev. Kmetje so spet načeli tisto znano vprašanje o begu mladine v industrijo. Rekli so, da bi bil odhod kmečke mladine manjši, ko bi bilo možno kmetijstvo sodobno opremiti s stroji. Največja ovira je carina, ki pri uvozu ne pozna olajšav za kmetijske stroje. Volivci so sklenili občinski skupščini predlagati, naj bi peskokop nad Novo Štifto dodelila v upravljanje krajevni skupnosti. Zanimalo pa jih je, kdaj bodo nadaljevali regulacijo potoka Bistrice in modernizirali cesto iz Žlebiča v Sodražico.

-r-

Manjkajo še štirje statuti

Na zadnji seji občinske skupščine v Ribnici so potrdili statute naslednjih krajevnih skupnosti: Sušje, Sv. Gregor, Jurjevica, Bukovica, Gora, Dolenji Lazi in Dolenja vas. V občini 4 krajevne skupnosti še nimajo potrjenih statutov.

Majhen kolektiv velika prihodnost

Sodražiški izdelki znani doma in na tujem – Z vključitvijo v mednarodno delitev dela zagotovljene surovine

Pletilnica žičnih mrež v Sodražici ima že skoraj polstoletno tradicijo. Njeni zametki padejo v leto 1908, ko je začel pokojni Ivanc delati žične pletenine. Do nacionalizacije 1948 je bilo v pletilnici zaposlenih 9 ljudi, kasneje pa se je število delavcev povečalo, hkrati z njimi pa tudi proizvodnja.

Pletilnica ima nedvomno pestro zgodovino. Ko je bilo podjetje ustanovljeno, je nekaj časa delalo celo pod direktnim nadzorstvom bivšega OLO Kočevje, zatem pa je s stolarno predstavljalo eno podjetje pod upravo GOVVI Ljubljana. Šele leta 1951 je samostojno zadihalo. Enajst let kasneje se je pripojilo k pletilnici še ustrezno podjetje iz Ribnice. Danes je v Sodražici zaposlenih 34 delavcev. Lani so ustvarili 216 milijonov starih dinarjev prometa. Letošnji plan govori o 20-odst. povečanju, proizvodnja v prvih mesecih pa je že pokazala, da ne zidajo v oblake.

Največji dogodek za kolektiv je bil lanski julij, ko se je pletilnica iz starih tesnih prostorov preselila v nove. Selitev je trajala samo dva dni. Za tkanje žičnih pletenin imajo šest strojev. V kratkem bodo dobili še sedmega, ki je že plačan. V novih prostorih je še dovolj mesta za nove stroje. Postopoma nameravajo prostore opremiti z novimi stroji in novi delavci bodo tako prišli do vsakdanjega kosa kruha. Zaslužek ni tako majhen, saj znaša povprečni osebni dohodek 65.000 din.

V novih prostorih so začeli delati v treh izmenah. En delavec je prej delal na enem, zdaj pa na dveh strojih. Najbolj razveseljivo je pač to, da se kvaliteta izdelkov ni prav nič poslabšala. Delavci so plačani po učinku — od metra tkane mreže.

Podjetje je med prvimi v občini uvedlo 42-urni delovni teden. Povedali so nam, da se je ta novosta dobro obnesla in je tudi drugim za zgled.

Kot že sam naslov podjetja pove, se bavi pletilnica z izdelovanjem žičnih mrež. Ker je podjetij te vrste pri nas malo, gredo njeni izdelki pri nas dobro v denar. Zavoljo kvalitete pa so zasloveli ne le v Jugoslaviji, temveč tudi že na zunanjih tržiščih. Podjetje namreč precej svojih izdelkov izvozi. Lahko bi jih še več, prav tako tudi na domače tržišče, ko bi imelo dovolj surovin — žice. Lani bi proizvodnjo lahko povečali za 50 odst., ko bi dobili z Jesenic ves naročeni reprodukcijski material. To je pomembno poudariti, saj bi ob povečani proizvodnji dobilo vsakdanji kruh še kakih 10 novih delavcev.

Surovine zdaj uvažajo iz tujine, v zameno zanje pa pošiljajo žične pletenine. Doseči nameravajo dvoje: vključiti se v mednarodno delitev dela in si zagotoviti dovolj surovin.

KAREL ORAŽEM

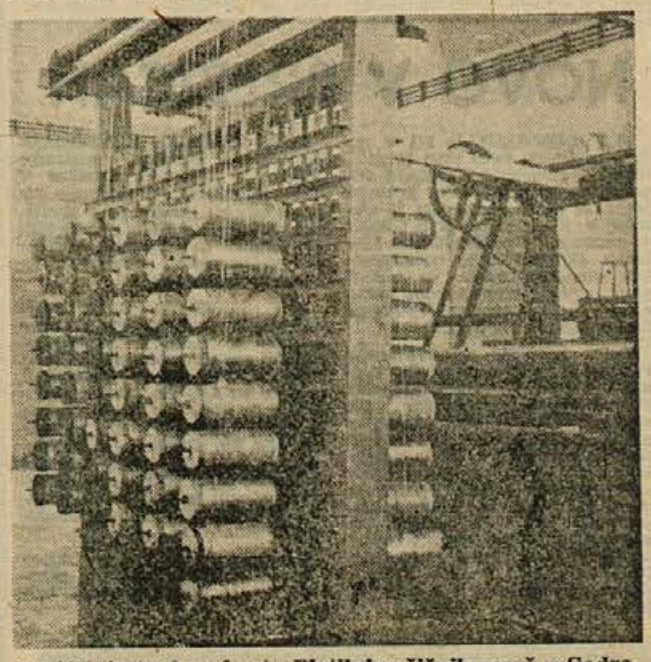

Navijalni stroj v obratu Pletilnice žičnih mrež v Sodražici (Foto: Mohar, Ribnica)

niso Prusi morda le sami izgnali. Zatekli so se v češke Sudete.

Na svoje baronstvo so bili Wamboldi sila ponosni. Domišljali so si, da so starejši od Habsburžanov in da sega njihovo plemstvo tja v dvanajsto stoletje.

Oče zadnjega hmeljniškega graščaka si je bil v prejšnjem stoletju nakupil posesti, med njimi hiše na Dunaju in leta 1876 Hmeljnik na Dolenjskem. Imel je dva sinova; eden se mu je ubil z mladimi konji, ko jih je učil voziti, drugega, Huga, pa je oženil s češko grofico Harrach. Njen stric je imel več graščin. Ker je ostal samec brez otrok, je enega od gradov na Češkem in milijon goldinarjev podaril Harrachovi. Po prvi svetovni vojni je grofica stričev grad izgubila in se z možem Hugom in otroci preselila na Hmeljnik, čeprav so jim na Češkem ostala še vedno neka posestva. Rodila sta se jima dva sinova in pet hčera.

Domišljavi Wamboldi so razglasili Hmeljnik za najstarejši dolenjski grad in zatrjevali, da ne gre ta čast bližnjemu Staremu gradu, kot pravi izročilo. Po njihovem prepričanju naj bi stal prvi hmeljniški kastel že v starem veku. Velika rimska cesta iz Emone na Siscio, današnji Sisek pred Zagrebom, je po njihovem mišljenju tekla pod Hmeljnikom na keltski Neviodunum na Krškem polju in ne ob Savi skozi Radeče, kot je takrat po večini še veljalo med starinoslovci. Kako leto ali dve pred 1890 so baroni slavili tisočdevetsto letnico svojega gradu, kot nam je v svoji zgodovini Novega mesta ohranil novico vestni Ivan Vrhovec. Kronist je posmehljivo dostavil: »Zgodovinar zmajuje z glavo pri tacih pripovedih.« Toda če je zmajeval morda še vedno tudi zavoljo rimske ceste pod Hmeljnikom, potem so bili baroni Wamboldi, naj je slišati še tako čudno, o tem vprašanju domače antike bolje poučeni od tankočutnega in vestnega zgodovinarja. Kako bi bilo mogoče kaj takega razložiti? Vsega Wamboldi, naj bodo še tako nekritični, nikakor niso izvili iz trte.

Prav lahko bi si razložili uganko tako, da se je tudi na Hmeljniku mudil znameniti proučevalec rimske antike Theodor Mommsen iz Berlina, za katerega vemo, da je bil v tistih časih v gosteh tudi na Mokricah. Po vsej verjetnosti se je genialni nemški arheolog prav na tistem potovanju po Dolenjskem prepričal, da je tekla imperialna rimska cesta na Neviodunum skozi Trebnje in pod Hmeljnikom in ne ob Savi. Za okolico Hmeljnika se je zanimal še posebej, saj je iskal tam v bližini zgubljeno rimsko mestece Crucium. Postavil ga je k Bučni vasi in s svojim velikim znanstvenim ugledom končal za nekaj časa prepir arheologov, ki so domnevali rimski Crucium pri Radečah, Hrastu na belokranjski strani Goranjcev in celo Črnomlju.

Wamboldi verjetno niso videli slavnega Mommsena sami, ampak slišali o njem od prejšnjih gospodarjev gradu, od katerih so prevzeli staro grajsko izročilo.

Zvesti rodbinski tradiciji, so ostali baroni Wamboldi tudi v naših krajih vseskozi globoko verni katoliki, v kulturi in politiki pa staromodnih nazadnjaških nazorov. Ohranili so ponos prusovsko togih Nemcev, ki so slovensko govorili samo z deklami in hlapci. Baron Hugo je bil trd s služinčadjo, ki jo je vse do svojega bega v tujino tudi surovo tepel. Slovence je sovražil, težko pa je reči, koliko je bil kriv temu brezumni in nestrpni nemški nacizem.

BAJNOFSKI GERMI

Čeprav nemara belokrajnskega rodu, vendar Robertu Germu z Bajnofa pod Trško goro leta 1941 ni bilo treba pred tisto ponižujočo nemško komisijo, ki je v železniških vagonih nekje na slepem tiru ugotavljala, kdo je manjvredne rase in kdo je sposoben postati Nemec. Za Nemca se je štel vsaj že njegov oče, ki se je podpisoval Carl Germ. Pa tudi zadnji gospodar na Bajnofu Robert Germ, ki si je bil našel ženo v nemški trgovski hiši ljubljanskih Krisperjev, se je izdajal za nemškega nacista.

Praded zadnjega bajnofškega gospodarja Franc Grm je bil medičar, svečar in slaščičar v Novem mestu. Ko je prodirala v deželo Napoleonova armada, je z rodoljubnim ponosom oblekel korporalsko uniformo novomeške črne vojske. Štirinajst let pozneje, 1822, je kupil posestvo in grad Bajnof, nekdanjo stiško samostansko viničarijo, kot pove že ime samo.

Prijazni dvorec s pristavo na čudovitem pobočju vinorodne Trške gore je v srednjem veku dobil v dar stiški samostan, ki je dal posestvu današnje ime.

REŠETO

Letos asfalt iz Brežic v Dobovo

Za modernizacijo cest bodo v brežiški občini porabili okoli 1 milijon novih dinarjev — Te dni asfaltirajo odsek od Budiča do Motela na Čatežu, nato pa pride na vrsto priključek od avtomobilske ceste h gradu Mokrice — Maja bo asfaltiran tudi začetni odsek ceste Brežice–Bizeljsko

Na račun cest so volivci nekaj let nazaj izrekli toliko želja in hkrati kritike, da vse skupaj skoraj že izzveneva v zdolgočaseni, obrabljeni refren. Želje občanov so bile upravičene, na občini so jih skrbno zapisovali, predstavniki skupščine pa so jih skušali utemeljiti in iz obsežnega sklopa izločiti vsaj najnujnejše.

Tudi kadar so govorili o razvoju turizma, so se občani nehote ustavili pri cestah. Brez dobrih cest si dandanes turizma ni mogoče zamišljati. Sodobni turisti prihajajo z avtomobili in se izogibajo slabih cest, četudi bi jih pripeljale do zanimivih prirodnih lepot.

Tokrat gre zares! Besede se uresničujejo v dejanjih in prve metre cest v brežiški občini že asfaltirajo. Prednost ima turizem. Pred tednom dni so dokončali odsek ceste od Prahove gostilne v Krški vasi proti Malencam, da se bodo obiskovalci Krke lahko po asfaltu pripeljali na prostorno parkirišče. Za ta dela je občinska skupščina predvidela 25.000 N dinarjev.

Na vrsti je cesta do Budiča proti restavraciji »Na griču« na Čatežu. Delo bo v nekaj dneh opravljeno, če ga ne bo zavrlo muhasto vreme. Za ta odsek bodo porabili 36.000 D dinarjev.

Cestno podjetje bo po dokončanju del na Čatežu preselilo vso mehanizacijo na priključek, ki se od avtomobilske ceste Ljubljana—Zagreb odcepi h gradu Mokrice. Asfaltiranje te ceste bo veljalo 139.000 N dinarjev. Delovni kolektiv gostišča v Mokricah že dolgo goji željo po modernizaciji dohoda na grad, saj so gostje vedno znova opozarjali na zaprašeno oz. blatno cesto, ki je marsikoga spravila v slabo voljo.

Asfaltni trak bo še to leto povezal Brežice z Dobovo, naprej proti Zagrebu pa je cesta že asfaltirana. Tudi 7 kilometrov ceste Brežice—Bizeljsko bodo modernizirali. Na vrsti bo začetni odsek od Brežic proti Dobravi. Da pa se na Bizeljskem ne bodo več pritoževali zaradi prahu, bodo letos prelili z asfaltom kilometer ceste, ki vodi skozi naselje. Za cesto Brežice—Bizeljsko bo republiški sklad prispeval 1,400.000 N dinarjev, občina pa bo s svojimi sredstvi zagotovila utrditev ceste s potrebno podlago. Po programu naj bi bilo asfaltiranje bizeljske ceste dokončano že maja.

J. TEPPEY

Zgodnja pomlad in nenaden mraz trti na srečo nista škodovala,« pravi bizeljski vinogradnik Finžgar. Pričakuje dobro letino in manj kislo vino, kot je bilo lansko jesen (Foto: Jožica Teppey)

Aprila zasedanje gostincev

Občinska gasilska zveza iz Brežic pripravlja gradivo za redno letno skupščino, ki bo v nedeljo, 24. aprila. Delovni obračun bo precej bogat. Gasilska organizacija ima za seboj plodno obdobje in njegovi člani so še posebej ponosni na nenehno skrb za izobraževanje kadrov. Zvrstilo se je veliko tečajev, v katerih so dobili gasilci precej teoretičnega in praktičnega znanja.

Promet ne zaostaja za lanskim

Začetek leta odraža v poslovalnicah trgovskega podjetju KRKA v brežiški občini zadovoljiv promet i občini zadovoljiv promet in v prvih treh mesecih je ta presegel lansko vsoto tudi po odštetju prometnega davka.

Podjetje bo preuredilo skladišče železnine, kjer delajo delavci v zelo neugodnih razmerah. V Župelevcu je KRKA pripravljena investirati del sredstev za novo trgovino, če bodo postavili tam dom družbenih organizacij. Trgovina in skladišča bi bila v pritličju, v prvem nadstropju pa družbeni prostori.

V svoje visokospoštovane vrste so sprejeli krvavo zeleno brucad tudi brežiški krokarji. Na brucovanju, ki ga je 12. marca priredil klub posavskih študentov v Brežicah, je vladalo tole premodro zeleno carstvo (od leve proti desni): tožnik brucadi — minister Dobrotljivec, zeleni Car (pravkar prebira za bruce važne poduke) in zagovornik brucadi — minister Božek.

Dinar tudi za prosti čas in letni oddih

Zdrava rekreacija – zdrav človek na delovnem mestu. – V Brežicah so ugotovili, da bo treba marsikje spremeniti merila, po katerih delijo sredstva za te namene

Se dobra dva meseca, pa se bodo začeli letni dopusti. Delovni ljudje že planirajo, kako bodo preživeli oddih: nekateri pri delu doma na posestvu, drugi spet v počitniškem domu, tretji na potovanju ipd. Mnoge bo spremljala organizirana skrb sindikalne podružnice, ki bo skušala omogočiti prijetne počitnice slehernemu članu kolektiva. Kjer sindikata ni občutiti, bodo delavci prepuščeni sami sebi, če niso na delavskem svetu še nič reševali teh zadev.

Pod vplivom reforme letos v kolektivih radi pozabljajo na to, kako potrebna je ljudem rekreacija. Take vrste enostranost nehote spelje celo sindikalne podružnice, da ne vidijo rezerv v zdravem oddihu in smotrno uporabljenem prostem času.

O delovnem človeku in rekreaciji so 22. marca razpravljali na razširjeni seji obč. sindikalnega sveta v Brežicah. Na razpolago so imeli obširno gradivo o tem, kako preživljajo ljudje prosti čas, kako izkoristijo letne dopuste in katere organizacije jim pri tem pomagajo. Seja je nembna zlasti zaradi tega, ker je pokazala, kako bo marsikje v podjetjih nujno treba spremeniti merila, po katerih delijo sredstva za te namene.

Razvijati domači turizem!

V torek, 22. marca, je bila v Brežicah razširjena seja občinskega sindikalnega sveta z eno točko dnevnega reda: delovni človek, delovni pogoji in rekreacija. Seje so se udeležili tudi predstavniki taborniške organizacije, DPM, Planinskega društva, zastopniki podjetij in kot gost član republiškega sindikata Jože Globačnik. Namen posveta je bil ugotoviti, kakšne so možnosti oddiha in sprejeti enotno stališče o delitvi denarja, ki je šel do sedaj za popuste K-15.

Predsednik občinskega sindikalnega sveta Ivan Živič je menil, da veliko govorimo o delovnem človeku, vendar vse prepogosto v resnici pozabljamo, da so prav v tem skrite največje rezerve. Predstavnik bolnišnice v Brežicah je dejal, da so pri njih že naredili pravilnik, ki med drugim določa, da dobi član kolektiva in njegovi ožji sorodniki, če niso sami zaposleni, za enkraten dopust nad 10 dni 15.000 do 16.000 starih dinarjev na leto. Na posvetu so mnogi izrazili bojazen, da bodo naši ljudje manj odhajali na dopuste, ker so ukinjeni popusti in podraženi prevozi.

Občinska turistična zveza je dala pobudo, da bi pričeli urejevati področje ob Krki do Malenc. Uredili bi pristope do vode, sanitarije in parkirne prostore ter uredili manjše rekreacijsko središče. Turisti iz Zagreba in domači gostje dajejo že sedaj temu področju v poletnih mesecih pravi turistični utrip. Razvijati moramo tudi domači turizem, ker se sedaj preveč pehamo samo za tujimi gosti, so trdili govorniki na posvetu. Misliti je treba tudi na oddih v planinah in ne samo na morju. S skrajšanim delovnim časom, na katerega pa se podjetja prepočasi pripravljajo, se bodo možnosti za oddih delovnih ljudi še povečale.

Posavje: dokončni dogovor o programu

V ponedeljek, 21. marca, so se na medobčinskem posvetu predstavnikov svetov ZKPOS Brežic, Krškega in Sevnice dokončno pogovorili o zaključnih prireditvah posavskega kulturnega jubileja. Zaključna prireditev bo v Brežicah 19. maja, v Sevnici 21. maja in v Krškem 23. maja. Vsaka občina bo prispevala po 40 minut programa. Nastopajoča društva in šole bodo dobile diplome, režiserji in zborovodje pa embleme z grbi vseh treh občin in z napisom Posavski kulturni jubilej. 11. aprila bo v Sevnici naslednji delovni sestanek pripravljalnega odbora.

Spet 15 odlikovancev

Na skupščini združenja borcev NOV v Brežicah so 25. marca odlikovali 15 zaslužnih članov. Za delo v Združenju rezervnih oficirjev in podoficirjev je prejel Marjan Božič red za vojne zasluge s srebrnim vencem, Vinko Čančar pa medaljo za vojne zasluge.

Za udeležbo v NOB in delo v Združenju borcev NOV je bilo odlikovanih 5 tovarišev: Anton Rožanc z redom zasluge za narod, Franc Butara, Anton Miklavžin in Ivan Cvirn z medaljo za hrabrost, Dušan Jovanović pa z medaljo zasluge za narod. — Na predlog delovnih organizacij so bili odlikovani: inž. Vlado Jenko, Stane Kerin, Franc Kolenc, Bogo Oberč in Rozalija Zorčič z redom dela s srebrnim vencem, Rajko Šuler in Martin Zupančič z medaljo zasluge za narod, Blaž Lipar in Matija Štarkl pa z medaljo dela.

Vsem odlikovancem prisrčne čestitke!

Predsednik občinske skupščine v Brežicah Milan Šepetavc izroča Marjanu Božiču red za vojne zasluge s srebrnim mečem (Foto: Ivan Račič)

NOVO V BREŽICAH

■ V GIMNAZIJI je bil v soboto zaključen tečaj prve pomoči, ki ga je organiziral občinski odbor Rdečega križa. Tečaj je trajal 30 ur in ga je obiskovalo 25 slušateljev. Z nudenjem prve pomoči je seznanjala dijake doktorica Ljubinka Aleksandrićeva, o nevarnostih atomske bombe in zaščiti pred njenim smrtonosnim žarčenjem pa je predaval upokojeni major JLA Janko Krnita.

■ V IZLOŽBI TURISTIČNE POSLOVALNICE smo te dni opazili več novosti. Poleg časopisov so razstavljene razglednice vseh vrst, navadna pisma, avionska pisma, poštne vrednotnice in celo zbornik POSAVJE I, ki ga prodajajo samo po 100 din izvod. Turistični delavci s tem opozarjajo mimoidoče, kaj vse lahko spotoma kupijo v tej poslovalnici. Ob nedeljah dopoldne je odprta tri ure in ima na zalogi nedeljsko DELO, Nedeljski dnevnik, Dolenjski list, Tedensko tribuno in več časnikov iz drugih republik.

■ NA POBUDO SAP-TURISTA pregleduje komisija gostinske obrate in higiensko ureditev v njih. Tistih lokalov, ki imajo neprimerne in zanemarjene sanitarije, tujcem ne bodo priporočali. Če sodimo po nekaterih obratih v središču mesta, potem jih bo komisija precej izločila.

■ V TRGOVINI KMETIJSKE ZADRUGE gredo dobro v denar kumare z vrtnarije na Čatežu. Najprej so jih prodajali po 6 Ndin kilogram, zdaj pa so jim znižali ceno že na 5.40 din. Bralce seznanjamo še z cenami drugih vrtnin in sadja: špinača 2 N din kg, por 1,20 din kg, ohrovt 2,50 din kg, endivija 3 din kg, čebula 1,40 din kilogram, jajca 40 din kos. Kilogram banan velja 5 din, kg jabolk 2,80 in 4,50 din in kg ananasa 660 din.

V soboto je bil tudi trg dobro založen, le da so živila tam nekoliko dražja, zato pa tudi bolj sveža.

BREŽIŠKE VESTI

SKOPICE: SAMOPRISPEVEK IV. OKOLIŠA 3 ODSTOTKE

■ V Skopicah je bil pred kratkim zelo dobro obiskan zbor občanov. O delu občinske skupščine lani in finančnem načrtu občine za leto 1966 je poročal republiški poslanec Mirko Kambič. Občane je najbolj zanimal prispevek za zdravstveno zavarovanje kmetov, ki se bo za nekatere kmetovalce povečal za 100 odstotkov. Na zboru so občani razpravljali o popravilu vaških poti, podvozov pri avtomobilski cesti in izglasovali samoprispevek za prebivalstvo IV. proizvodnega okoliša, ki bo letos 3 odst. od katastrskega dohodka. Volivci so želeli, da bi jih poslanec še večkrat obiskal.

■ Moški pevski zbor je za konec zimske sezone pripravil lep spored pod vodstvom pevovodje Franceta Baškoviča. Prireditve se je udeležilo lepo število obiskovalcev iz domače vasi in okolice.

■ Solarji in drugi prebivalci v Skopicah so se lepo odzvali pomoči za lačne v Indiji. V akciji, ki jo je izvedla vaška organizacija RK, so nabrali 47.262 starih dinarjev. Denar so že poslali občinskemu odboru RK v Brežice.

S. M.

DELOVNE ORGANIZACIJE NAJ POMAGAJO

Podrimo tovarniške plotove!

Zakaj se je lani izjalovila akcija, v kateri bi bilo treba zbrati za skupne potrebe v občini od delovnih organizacij okoli 160 milijonov starih dinarjev? — Zbranih je bilo le 15 milijonov ali vsega 1 odstotek čistega dohodka — Letos ne kaže s proračunom nič boljše, zato bo pomoč kolektivov toliko bolj potrebna!

Vsi proračunski potrošniki v krški občini so glede denarja, ki jim je na voljo iz občinskega proračuna, zelo na slabem. Vsi bodo dobili letos manj kot znaša republiško povprečje. Osebni dohodki prosvetarjev so bili lani po reformi povišani le za 10 odstotkov, letos pa bodo ostali enaki, ker ni na voljo denarja. Za potrebe socialnega varstva bo lahko namenila občinska skupščina le 60 milijonov dinarjev, socialne podpore pa nihajo v zneskih od 3.000 do 10.000 Sdin (povprečje je 5.500 Sdin), kar je pravcata sramota. V občini je cela kopica nerešenih borčevskih vprašanj. Za komunalni razvoj v proračunu sploh ni sredstev, pravtako jih ni za probleme otroškega varstva, za razširjeno varstvo v šolah itd.

Občinska skupščina je že lani trkala na vrata delovnih organizacij in jih prosila, naj prispevajo del svojega denarja za skupne potrebe. Začeta je bila akcija za gradnjo krškega mostu in šole v Brestanici, torej za dva zelo pomembna objekta. Lani bi se moralo zbrati za oboje 160 milijonov starih dinarjev, dejansko pa so kolektivi prispevali le 15 milijonov starih dinarjev ali vsega 1 odstotek ustvarjenega čistega dohodka. STS Krško je bila lani skoraj izključena iz medobčinskega sklada za finansiranje II. stopenjskega šolstva. Vzrok? Delovne organizacije niso plačale ustreznega dela sredstev za kadre v ta sklad.

Letos prav gotovo ni pričakovati sprememb v proračunskem sistemu, občinski proračun zatorej ne bo imel sredstev za zadostno financiranje družbenih dejavnosti. Z gradnjo krškega mostu in šole v Brestanici je treba nadaljevati in oba objekta letos dograditi ter izročiti namenu. Srednje strokovno šolstvo je v zagati, denar potrebujejo otroške varstvene ustanove (te, ki že obstajajo, pa tudi nove je treba ustanavljati!) in tudi za najnujnejša komunalna dela ga ni.

Rešitev iz teh težav je samo v *lastnih močeh*, v mejah občine! Letos je treba bolj kot kdajkoli dozdaj podirati plotove, s katerimi so se ogradili nekateri kolektivi! Ne pozabljajmo, da je vsak delavec, ki dela v proizvodnji, hkrati tudi potrošnik občih dobrin: da uporablja mestne ulice, javno razsvetljavo, parke in nasade, da hodijo njegovi otroci v šolo, da prejemajo njegovi sorodniki socialno podporo itd. itd.! Pa tudi tega ne pozabimo, da bo krški most, ki ga še gradimo, potrebovalo predvsem gospodarstvo!

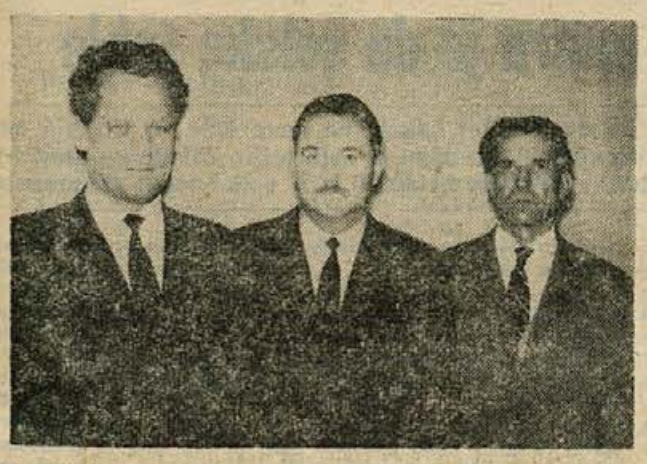

V soboto popoldne je predsdnik ObS Krško tov. Franc Dragan izročil odlikovanja predsednika republike Josipa Broza Tita tudi trem zaslužnim tovarišem iz krške občine: ljudski poslanec Milan Ravbar je dobil red dela z zlatim vencem, predsednik obč. odbora ZB Franc Tomažič red bratstva in enotnosti s srebrnim vencem, Alojz Večko, upokojenec s Senovega, pa red republike z bronastim vencem. — Čestitamo!

Senovski rudarji so stari povprečno 36 let

Z rudarji, ki so stari več kot 50 let, bo kot vse kaže v senovskem premogovniku vedno slabše. V rudniku je zanje na voljo vedno manj primernih delovnih mest. Težko delo v jami jih je izčrpalo, zdaj pa so sposobni samo za opravljanje lažjih vzdrževalnih del. Teh delovnih mest je premalo, še ta, ki so, pa zmanjšujejo storilnost v premogovniku. Za upokojitev takšni starih rudarji ne pridejo v upoštev, ker uporabljajo invalidske komisije zelo ostra merila. Kam torej z njimi? Povprečna starost sedaj zaposlenih rudarjev pa je 36 let. R. K.

Senovčani so rešeni težav pri nakupu zelenjave in sadja, odkar imajo na Senovem posebno prodajalno za to blago. Kljub temu pa Senovo ni brez tržnice, o čemer priča tudi gornji posnetek. Na prodajnih mizah ob glavni ulici razstavljajo v pomladanskih dneh razni prodajalci semena, ki pridejo prav vrtičkarjem. Kupcev ni posebno veliko, blaga pa je kar dovolj. Merijo ga po domače: na žlice in razne litre, lončke itd. (Foto: Miloš Jakopec)

RAZMIŠLJANJE PRED TURISTIČNO SEZONO

V Krškem naj zavladata red in čistoča

V olepšani kraj bomo dobili več turistov

Turistično društvo v Krškem je poslalo vsem gospodarskim organizacijam in ustanovam dopis, v katerem predlaga, da pomagajo v akciji z namenom, da bi mestu naposled le zavladala mir in čistoča. Hkrati dopis naproša delovne organizacije, da uredijo poslovne prostore zunaj in znotraj ter seznanijo z akcijo vse zaposlene.

Društvo predlaga, da bi morali v pripravah na letošnjo turistično sezono urediti zunanjost vseh podjetij, stanovanjskih in javnih zgradb in drugih objektov, ki še niso urejeni. Prav tako poziva prebivalce Krškega, da urede okolico svojih domov, zlasti pa dvorišča, vrtove, zelene površine in drugo, medtem ko naj na okna postavijo vaze s cvetjem.

Tako urejeno in olepšano mesto bo nedvomno za vsakega gosta bolj privlačno in zanimivo, pričakujemo pa lahko, da bo imelo Krško prav zavoljo tega v gosteh več turistov. Kaj to pomeni, pove najbolje gospodarski račun.

Tudi umetno jezero oziroma ribnik, ki ga gradi društvo ob Zdolski cesti, bo namenjen turizmu, hkrati pa bo rekreacijski objekt za delovne ljudi iz kraja samega. Ob skrajševanju delovnega časa bo pač treba iskati razne oblike za razvedrilo in oddih, in ribnik nam lahko pri tem precej pomaga. v. n.

KRŠKE NOVICE

■ **SOCIALNI PODPIRANCI** se pritožujejo, da je nekaj narobe pri izplačilih socialnih podpor. Posamezniki (na območju leskovške pošte) so že po dohodu pismonoše, ki jim je prinesel socialno podporo, ugotovili, da so pri izplačilu oškodovani za 500 ali za 1000 Sdin. Na območju pošte Blanca se je primerilo, da je podpiranka prejela namesto 145.00 Ndin samo 1.450 Sdin (prejeti pa bi morala 14.500 Sdin!) Kaj je po sredi?

■ **3,4 MILIJARDE BRUTOPRODUKTA** na enega zaposlenega je prišlo na nedavnem zboru volivcev na Vidmu . . Obravnavali so gospodarstvo in ugotovili, da je ustvarilo lani v občini 30 milijard brutoprodukta. Ker je bilo na zboru samo 44 občanov, je torej prišlo na enega okoli 3,4 milijarde Sdin . . . Pravijo, da so se počutili zelo bogate!

■ **2186 TON SO IZVOZILI** v Tovarni papirja in celuloze v Krškem. V januarju in v februarju so prodali na tuje 1442 ton papirja in 744 ton celuloze. Izvoženo blago je bilo vredno 270.527 dolarjev; s tem so količinski plan presegli za 10,4 odst., vrednostnega pa za 7,2 odst.

■ **REGRES ZA ENOLONČNICO** so spet uvedli v Tovarni celuloze in papirja. Od 15. marca dalje plača tovarna delavcem polovico cene za en topli obrok. Tržna cena je 200 Sdin. Enolončnico pripravlja Hotel Sremič. Delavci so z njo zadovoljni in upajo, da bo tako tudi v bodoče.

Krški papirničarji so predlagali kandidate

V sedmih volivnih enotah tovarne celuloze in papirja Djuro Salaj v Krškem so imeli 24. marca 16 zborov volivcev. Toliko jih je bilo zavoljo izmenskega dela v tovarni. Ob izredno dobri udeležbi so za člane pomlajenega delavskega sveta predlagali 30 kandidatov (21 bo izvoljenih), za člane delavskih svetov v delovnih enotah pa nad 50 kandidatov (izvoljenih bo 45). Volitve bodo 7. aprila. Tovarniškim volivcem so na zborih poročali o delu samoupravnih organov člani delavskega sveta, o delu občinske skupščine pa občinski odborniki iz tega kolektiva. Razpravo bodo proučili še politične organizacije in organi upravljanja v tovarni ter pretehtali javno mnenje v kolektivu. v. n.

»BOGATI« OBČINI PRIMANJKUJE DENARJA

Proračunski „Na pomoč“ v Krškem

Predsednik občinske skupščine Krško inž. Franc Dragan o proračunskih težavah — Povzetek iz razprave na nedavnem plenumu občinskega odbora Socialistične zveze, ki je razpravljal o šolstvu in o kulturi

Pri sestavljanju letošnjega občinskega proračuna smo nategnili dohodke kolikor se je le dalo. Število udeležencev v upravi smo že zmanjšali, stroške uprave pa pravtako, kolikor je bilo v naši moči. Marsikaj je pri tem bolj odvisno od sistema kot pa od nas. Potegovali smo se za dopolnilna sredstva od republike in odprli nove obrate (LABOD, LISCA), ki naj bi pripomogli k večjemu dotoku proračunskih sredstev. Ko smo delili zbrana proračunska sredstva, smo bili kar najbolj objektivni, sredstev pa je kljub vsemu premalo.

Glavni vzrok proračunskih težav v naši občini so materialne možnosti, ki so manjše od potreb, ker oboje ni uskladeno. Toda krška občina slovi za bogato, proračun pa ima kljub temu zelo reven! Lani smo ustvarili 14 milijard 641 milijonov S din narodnega dohodka oz. 550 tisoč S din narodnega dohodka na prebivalca. Letos bomo porabili 33.500 S din proračunskih sredstev na prebivalca. Proračunska potrošnja v Sloveniji niha v zneskih od 30.000 do 150.000 S din na prebivalca. Po ustvarjenem narodnem dohodku smo v Sloveniji malo nad sredino, po proračunski potrošnji na prebivalca pa smo med najslabšimi!

Takšno, za nas nemogoče stanje, je posledica proračunskega sistema, ki ne upošteva naših posebnosti. Kje so torej vzroki, da dobimo ob tolikšnem narodnem dohodku tako malo v občinski proračun?

Glavni vir proračuna so prispevki iz OD. V naši občini pa imamo visoko mehanizirano proizvodnjo in malo zaposlenih. Iz OD se zato v proračun steče precej manj kot v drugih občinah. Drugi vir so prispevki iz kmetijstva. Zemljišča so pri nas slaba, prispevki iz kmetijstva pa predstavljajo samo 1 desetino proračunskih sredstev. Tretji vir je prometni davek. Tega se zbere največ v občinah, ki imajo razvite terciarne dejavnosti kot so trgovina, gostinstvo in obrt. V naši občini so te dejavnosti slabo razvite, saj jih nismo utegnili razvijati hkrati z velikimi, sodobnimi proizvodnimi obrati, ki so terjali nemalo sredstev in naporov. Zavoljo tega se steče v proračun malo dohodkov od prometnega davka, naši občani pa kupujejo marsikaj v sosednih občinah, kamor se odliva naša kupna moč.

Večja gospodarska razvitost terja večjo proračunsko potrošnjo, zato smo se v naši občini ob dejanskem stanju znašli v takšni zagati. Družbene službe imamo razvite v sorazmerju z gospodarstva, sredstev pa veliko manj kot bi jih morali imeti. V sosedni, brežiški občini n. pr., ustvarijo 6 milijard din narodnega dohodka, v krški pa ga ustvarimo več kot 14 milijard, toda v brežiškem proračunu se zbere brez dopolnilnih sredstev 999 milijonov S din, v našem pa s a m o 750 milijonov S din, 144 milijonov S din dopolnilnih sredstev pa dobimo od republike.

Ko govorimo o naših proračunskih težavah, pogostokrat slišimo: »Lahko vam, saj imate Celulozo!« Res je, da imamo tovarno papirja, toda ta nam ne more nič pomagati! Ob zadnji investiciji je morala najeti zelo neugodne kratkoročne kredite in zdaj komajda zmaguje odplačila. Naša Celuloza nam še 3 leta ne bo mogla pomagati! Zanesemo se lahko samo na tisto, kar bodo k revnemu proračunu primaknili kolektivi!

DROBNE S SENOVEGA

■ **AKCIJA ZA POMOČ INDIJI** se je začela tudi na Senovem. Pionirji senovske osemletke so se pridno lotili dela in že povsod zbirajo prispevke za pomoč, ki naj odvrne zlo lakote od Indije. Akcija bo končana 15. aprila.

■ **STATUT BODO SPREMENILI** in dopolnili v senovskem rudniku. Posebna komisija je že izdelala predlog, o katerem je razpravljal najprej upravni odbor DS, zdaj pa kolektiv. Razprava v kolektivu bo trajala 10 dni, o vseh dodatnih predlogih pa bo dokončno odločal DS.

■ **KOMISIJA ZA SKRAJŠANI DELOVNIK** pri rudniku bo kmalu končala delo. Kot je videti, bo program za prehod na 7-urni delovnik sprejet do zakonitega roka. Kolektiv doslej še ni razpravljal o tem programu.

■ **TRI SEKCIJE V SZDL SENOVO.** Najbolj delovna je med tremi sekcijami v krajevni organizaciji Socialistične zveze na Senovem sekcija za gospodarska in komunalna vprašanja. Doslej je velikokrat razpravljala o razvoju kraja, o bodočnosti rudnika, o preskrbi, o šolstvu in o stanovanjskih težavah, o vsem pa je sproti poročala odboru krajevne organizacije SZDL na Senovem.

R. K.

Na zborih največ razprave o gozdovih

V sevniški občini so zbori volivcev končani — Udeleženci so pretresali proračun, program krajevnih skupnosti in povsod tudi zakon o gozdovih — Žal primanjkuje letos denarja celo za nekatere zelo nujne izdatke

V nedeljo, 27. marca, so bili v sevniški občini še zadnji zbori volivcev. Sklicali so jih v Loki, v Šmarjah, na Razborju, na Bučki, na Studencu, na Primožu, v Zabukovju in Podvrhu.

Razprave volivcev so letos zelo številne in združene z mnogimi predlogi. Dnevni red je bil posebej zanimiv za kmetovalce in gozdne posestnike. Na zborih so na široko obravnavali zakon o gozdovih, ceno lesa na panju, sečnjo za domače potrebe kmečkih gospodarstev in gospodinjstev ter pravice odločanja v samoupravnih organih gozdne organizacije, ki naj bi odslej gospodarile tudi z zasebnimi gozdovi.

Zbori volivcev so pretresali proračun občine za leto 1966, ki ga je skupščina že sprejela. Potrdili so izdatke in dohodke lanskega proračuna. Volivci so v razpravah poudarjali, da je sredstev premalo in da jih zmanjkuje celo za nekatere nujne izdatke.

Obširne so bile tudi razprave o delovnih programih krajevnih skupnosti za leto dni vnaprej. Kaže, da je posvet s predstavniki skupščine le rodil uspeh, saj so ponekod že vključili v program komunalnih del tudi druge dejavnosti, kot na primer: skrb za otroško varstvo, kulturno prosvetno dejavnost, ureditev zdravstvenih problemov in podobno.

Tržišče: v treh krajih zbori volivcev

20. marca so bili zbori volivcev v Tržišču, na Telčah in v Gabrijelah. Delegat za VI. kongres SZDL Žan Murn zbira podatke o stanju na podeželju.

■ V TRŽIŠČU SO VOLIVCI spregovorili o novem zakonu o gozdovih, delu občinske skupščine in krajevni skupnosti. Potrdili so delovni program krajevne skupnosti za leto 1966. Med drugim je predvideno, da bo zaselek Mostec začel urejevati vodovod. Volivci so odkrito povedali, da bi imela kmetijska zadruga več od kooperacije kot ima od arondacije. Obdelovalna zemljišča so še vedno razdrobljena, kar ne omogoča sodobne obdelave. Kmetovalci so bili mišljenja, da bi take površine kmetom vrnili v obdelavo. V ta namen so želeli, da bi se o tem bolj pogovorili na sestanku, ki naj bi ga sklicala kmetijska zadruga. Tu bi se morali predvsem pogovoriti o nadaljnjem medsebojnem sodelovanju. Sklenili so tudi, da bodo čimprej uredili vodovod. Uporabniki morajo kmalu nabaviti vodovodne števce, ker bo to omogočilo pravilno plačevanje in varčevanje s pitno vodo. Do zdaj so neredno plačevali vodarino.

■ NA TELČAH SO GOVORILI predvsem o potrebi po novi šoli, o čemer razpravljajo že vsa leta po vojni, in o povečanju telškega pokopališča.

■ V GABRIJELAH SO ZAHTEVALI odkrito besedo kmetijske zadruge glede arondacije obdelovalne zemlje. Pomenkovali so se tudi o popravilih vaških poti in o zajetjih pitne vode.

Volivci so v vseh treh krajih želeli, da bi se gozdni obrat Sevnica osamosvojil, ker bi tako lahko vložili več sredstev v obnovo gozdov. V prihodnje naj bi se zborov volivcev udeleževali tudi predstavniki kmetijske zadruge, ki bi odgovarjali občanom na vprašanja.

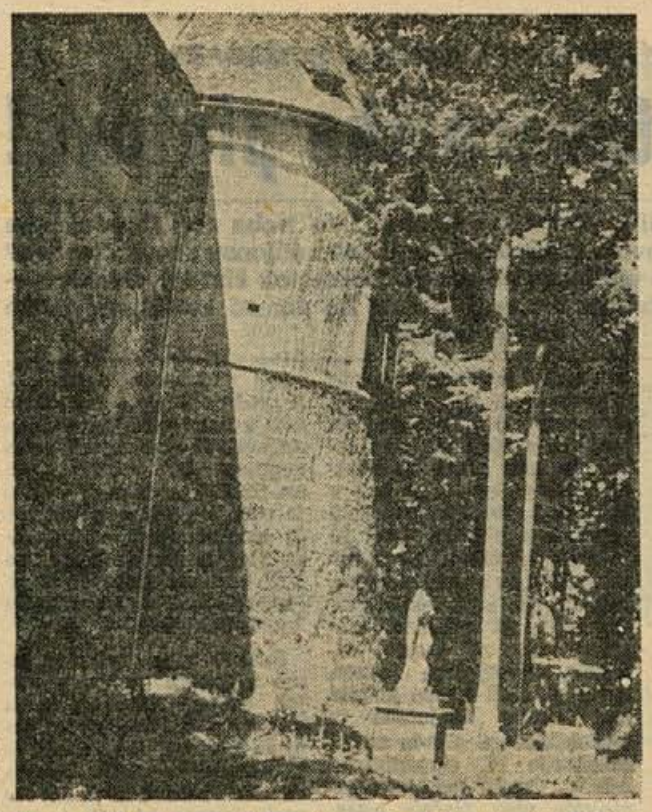

V sevniškem gradu še vedno stanujejo stranke. Občinska skupščina si prizadeva, da bi jim čimprej priskrbela druga stanovanja. Grad bodo potem začeli preurejati za turistične namene. Tudi restavratorji se bodo lahko nemoteno lotili dela, saj skrivajo grajske sobane pod ometom še bogato stensko slikarstvo (Foto: J. Teppey)

Sevniška šola obeta varstvo za ves dan

Osnovna šola v Sevnici popisuje otroke zaposlenih staršev. Te podatke zbira zaradi tega, ker namerava v kratkem poskrbeti za celodnevno bivanje otrok v ustanovi. Starši si to že dolgo želijo, saj med delovnim časom otroci doma nimajo pravega varstva, to pa ima večkrat slabe vzgojne posledice. Z velikim upanjem pričakujejo, da bo šola podaljšala nadzor nad svojimi učenci tudi po končanem pouku.

Ukinjena prisilna uprava

V komunalnem podjetju v Sevnici je občinska skupščina ukinila prisilno upravo, ki je trajala od lanskega marca. Podjetje je premostilo težave, v katerih se je znašlo lani in je zdaj sposobno normalno gospodariti. V kratkem bodo razpisali volitve v samoupravne organe in delovno mesto direktorja. V poslovnem letu 1965 je podjetje pokrilo izgubo iz preteklega leta in okrepilo svoje sklade. Usmerilo se je le na tiste dejavnosti, ki zagotavljajo rentabilnost.

Samo pol metra je do šolske table

Z obiska v Telčah, kjer že dvajset let čakajo na novo šolo — Učitelji se morajo zadovoljiti s podstrešnimi sobicami in zelo težko čakajo na gradnjo novega šolskega poslopja, v katerem bi dobili tudi sodobnejša stanovanja

Vsakdo, ki je že kdaj obiskal Telče, se je gotovo srečal s tamošnjo šolo, z njenimi učenci in učitelji. Mladi rod že dve desetletji sprejema znanje in vzgojo v dveh skromnih sobicah kmečke hiše, ki jim nadomestuje šolo. Šola je pred vojno stala tam, med okupacijo pa so jo uničili plameni. Ljudje potrpežljivo čakajo na zidavo novega poslopja, vendar njihov kraj še ni prišel na vrsto. Želje po novi šoli so upravičene in jih bo treba v kratkem uresničiti, saj takorno šol ni nikjer več v Sloveniji.

Šolski okoliš Telče sega v deset vasi, ki pa ne izumirajo kot nekateri drugi hriboviti kraji. Vsako leto znova učitelji ugotavljajo, da število učencev raste.

»Pred 15 leti jih je bilo 82, zdaj jih imamo 123,« je pojasnila upraviteljica tov. Vera Grmova. Na Telčah živi vrsto let in zato dobro pozna razmere.

»Kako pa razvrstite toliko učencev v dve učilnici?«

»Nova šola je nerazvita osemletka s kombiniranim poukom. Po dva razreda poučujemo hkrati, utrjevanja snovi pa sploh ne poznamo. Učenci delajo vse tiho in inšpektor je zelo začuden, ko otroci še pred tablo potihem računajo. Na to smo prisiljeni, saj sicer vzporedni pouk ni možen.«

»Kako pa se učitelji počutijo v teh krajih?«

»Niso zadovoljni, ker žive v nemogočih stanovanjskih razmerah na raznih podstrešjih. Nujno bi potrebovali vsaj eno družinsko in dve samski stanovanji. To bi morali reševati hkrati z zidavo šole.«

»Kakšni so učni uspehi pri vas?«

»Slabi, saj le 47 odst. vpisanih otrok konča šolanje v osmem razredu,« je pojasnila tov. Grmova.

Šolo na Telčah je res treba videti in za hip doživeti težke razmere učencev in učiteljev. Z besedami je težko povedati, kako utesnjeni so, saj je prva klop v učilnici komaj pol metra odmaknjena od table. Prostora sta temna in ves dan gori v njih električna žarnica, ker so okna majhna in prihaja skozi le malo svetlobe. Tla so vegasta, za peč tudi ni prostora. V eni klopi se stiskajo po trije šolarčki, a kljub temu so nasmejani, saj ne poznajo boljšega.

JOZICA TEPPEY

Premišljen začetek – nič oklevanja

Zastavljeni so prvi koraki in nova Kopitarna neopazno raste – Za modernizacijo je kolektiv letos namenil 1,703.000 Ndin – Novi delovni postopki zagotavljajo cenejšo proizvodnjo

Dve leti so v Kopitarni trajale priprave za postopno izgradnjo modernejše tovarne. Načrti so bili premišljeni in kolektiv se je naslonil le na lastne moči. Prav zaradi tega so zamislili tudi uresničljive in ni jim treba oklevati, čeprav so se marsikje drugje po reformi odpovedali podobnim programom.

Nova Kopitarna neopazno raste. Zdaj gradijo obrat za primarno predelavo kopit. Kmalu bodo dokončani tudi načrti za novo sušilnico. Postopek sušenja bo sodobnejši in podjetje bo na leto prihranilo približno 200.000 N din. Tudi nova tehnologija v obratu za primarno predelavo kopit bo podjetju omogočila cenejšo proizvodnjo. Izračunali so, da bodo na leto prihranili 150.000 N din.

V letu 1966 bodo torej uredili sušilnico, obrat za primarno predelavo kopit in prekrili obrat za izdelavo pet. Vse to bo omogočilo delavcem boljše delovne pogoje. Delali bodo v zračnih in svetlih delavnicah in ne bodo več utesnjeni.

Kmalu bodo dokončani načrti za glavni obrat finalnih kopit in načrti za nujno potrebne garderobe in sanitarije. Podjetje sproti naroča tudi opremo, ki jo mora nabavljati v tujini. Za obnovo obrata kopit planirajo letos 800. tisoč N din in za strojno opremo 810.000 N din, kar predstavlja polovico predvidenih investicij. Modernizacijo tovarne nameravajo dokončati v letu 1967. Kolektivu bo potem veliko laže, saj se nikomur ne bo več treba ubadati z zastarelimi stroji in zastarelim delovnim postopkom.

Dobro obiskano gostišče »Na križišču«

V gostilni »Na križišču« v Šmarjah pri Sevnici imajo največ gostov opoldne, ob 14. uri in zvečer. Angela Urbanc je rekla, da je gostišče odprto od 5.30 do 23. ure, kar ustreza delavcem Jugotanina in Kopitarne. Lokal so pred tremi leti obnovili in zunaj uredili parkirišče. V februarju so iztržili 3,291.000 starih dinarjev, lanskega julija in avgusta pa 3,500.000 dinarjev. Dvakrat na mesec je v gostilni tudi ples. Gostinsko podjetje Sevnica namerava gostišče še preurediti

LOKA: TRGOVINE, VODOVOD, AKCIJE IN TURIZEM

■ OBNOVITVENA DELA v občinski hiši za novo trgovino v Loki dobro napredujejo. Kaže, da bo trgovina precej prostorna. Menijo, da bodo inkal odprli v maju, najkasneje pa v juniju

■ V NOVEM GASILSKEM DOMU na Bregu, ki bo imel v pritličju novo trgovino, dela lepo potekajo. Tudi tukajšnjo trgovino nameravajo izročiti namenu maja ali junija. Potrošniki z zanimanjem pričakujejo, kdaj bo Breg dobil sodobne trgovinske prostore.

■ OSNOVNA ORGANIZACIJA RK v Loki vodi zbirko za pomoč lačnim v Indiji. Prebivalstvo z razumevanjem pomaga. Kaže, da se bo do konca marca nabral lep znesek.

■ NA LOVRENCU POD VEL. KOZJEM, priljubljeni planinski postojanki, ki jo upravlja Dežan, je pred kratkim zasvetila elektrika, iz koče pa že odmevajo zvoki radia. S tem je Lovrenc precej pridobil in bo to kočo letos prav gotovo obiskalo še več ljudi kot lani, ko je imela nad 1.000 gostov, tudi tujcev.

■ LOSKA KRAJEVNA SKUPNOST je pred dnevi sklenila, da bo uredila načrt loškega vodovoda. Zamudnikom ne bodo poslali opominov za neplačane vodarine.

S. Sk.

Pomanjkanje pravnikov v Sevnici

Služba pravne pomoči je v Sevnici ves povojni čas izredno pomanjkljiva. V občini ni nobenega odvetnika, pa tudi sicer primanjkuje pravnikov. Do leta 1965. je bil celo sodnik samo eden. Zdaj imajo dva, toda kljub temu ne zmoreta vsega dela. Problemov je vsako leto več, zlasti s področja delovnih razmerij.

Najbrž bo najumestnejša rešitev s štipendiranjem, vendar do zdaj štipendij za pravnike ni zaslediti. Pa bi le kazalo začeti na tak način pridobivati kadre za tako potrebne službe!

SEVNIŠKI VESTNIK

Večji prispevki za večje pravice

Na nekatera vprašanja s področja zdravstvenega zavarovanja kmetov odgovarja direktor Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje v Novem mestu tovariš Zvone Šušteršič

Najmanjši je prispevek 20.000 dinarjev in je obvezen za vse kmečke zavarovance – Odpisov ne bo – Za borce je zdravljenje brezplačno – Rizična skupnost za zdaj brez pristašev

V zadnjem času smo razglasili, da prehaja zdravstveno zavarovanje kmetov na samofinanciranje. Kaj je pravzaprav to in zakaj se uvaja? Koliko bo s tem pridobilo zdravstveno zavarovanje kmetov?

Odmera – pravica republiškega zakona!

— Načelo samofinanciranja je predvidel temeljni zakon o zdravstvenem zavarovanju, zato tu ne gre za kakšno nezakonito novost. Bistvo samofinanciranja je razvidno že iz samega pojma te besede, kar pomeni, da se zavarovanje plačuje izključno s sredstvi, ki jih prispevajo zavarovanci sami. Ker gre tu za zdravstveno zavarovanje kmetov, je jasno, da bodo ta sredstva prispevali kmetje. Kmečkim zavarovancem je seveda dana zakonita pravica, da s temi sredstvi gospodarijo, se pravi, da preko svoje skupščine komunalne skupnosti socialnega zavarovanja vplivajo na kar najbolj smotrno porabo sredstev. Potrebno se zdi pripomniti, da so v tem samoupravnem organu samo kmetje oziroma kmečki zavarovanci, medtem ko so imeli v prejšnji skupščini predstavnike vsi, ki so prispevali sredstva za to zavarovanje. Nova skupščina kmetov bo tako nedvomno vplivala na smotrno porabo sredstev in onemogočala razsipništvo. Nima pa še pravice, da bi sama odmerjala stopnje prispevkov in to šteje za nezaupanje njej. Pravico do odmere te stopnje daje zvezni zakon samo republiki.

Merilo naj bo zemlja!

Na prvi seji skupščine komunalne skupnosti socialnega zavarovanja kmetov v Novem mestu smo slišali pomisleke, češ da je stopnja prispevka (16. odst. od katastrskega dohodka in 11.000 starih din v pavšalu) previsoka in da vsi ne bodo mogli plačati obveznosti. V razpravi so, kot se spomnimo, člani skupščine predvsem ugovarjali proti temu, da prispevek v absolutnem znesku ne sme biti manjši od 20.000 din. Kako moremo kljub temu računati na zadovoljiv dotok sredstev, ko vemo, da na dolenjskih kmetijah živi veliko ostarelih in manj premožnih?

— Do letos so bili dolžni za zdravstveno zavarovanje prispevati vsi, ki so plačevali davek od zemlje, 50 odst. stroškov za njihovo brezplačno zdravljenje pa je krila občina iz letnega proračuna. Zdaj je vse breme preneseno na zavarovance same. Prispevek od katastrskega dohodka je povečan od prejšnjih 9,2 odst. na 16 odst. in za 11.000 dinarjev pavšalnega prispevka na eno gospodarstvo. Res je, da bi bil prispevek lahko znatno manjši, ko bi ga odmerjali upoštevaje samo zemljo, ne pa tistega, ki zemljo obdeluje. Cenijo, da je takih, ki imajo zemljo, pa so zaposleni, v vseh petih občinah na območju naše komunalne skupnosti približno 30 odst.

V zvezi s tem je seveda še marsikaj nerazčiščenega. Tako na primer, ali je kmet tudi tisti, ki ima premalo zemlje, ali mu zemlja premalo daje in mora razen tega še dniniti. To poudarjamo zato, ker bodo taki lastniki res težko plačevali prispevek. To pa je upoštevala že republika, ki je predpisala najmanjši prispevek — pogoj za kmečko zavarovanje — 20.000 starih

Celulozni les iz ČSR in Avstrije

Pretekli teden je prispela v tovarno papirja in celuloze v Krškem uvožena pošiljka celuloznega lesa: iz Avstrije 1600, iz Češkoslovaške pa 4000 prostornih metrov smrekovine. Tovarna je sklenila pogodbe za dobavo lesa iz tujine že lani, ker si želi zagotoviti nemoteno proizvodnjo.

PAVK

PRED ZBORI OBČANOV O SAMOPRISPEVKU

Za šolanje naših otrok ne bomo rekli »ne«!

V dveh letih in pol bomo zbrali za novo šolo na Mirni in modernizacijo šol v Mokronogu in Velikem Gabru 136 milijonov, ne da bi naši žepi preveč trpeli — Prispevek bi znašal 1,5 odstotka od neto osebnih dohodkov, od katastrskega dohodka, od dohodka iz obrti in od pokojnin

Slabih tričetrt kvadratnega metra na učenca v šolj na Mirni brez specialnih učilnic in kabinetov ne more omogočiti sodobnega pouka. Do leta 1970 se bo povečalo število otrok za več kot 130, torej en oddelek vsako leto več, ki jih ne bo mogoče dati nikamor, saj je šola ne samo zastarela, temveč tudi premajhna. Že v naslednjem letu bo pouk v treh izmenah. Nova šola z 8 učilnicami z 2 specialnima učilnicama za tehnični in naravoslovni pouk, s tremi kabineti in z nekaj drugimi potrebnimi prostori bj stala 180 milijonov dinarjev. Po načrtu bo narejena tako, da jo bodo lahko, ko bo potrebno, povečali.

Malo manj kričeče je stanje v Mokronogu in Velikem Gabru, kjer bi s preureditvijo prostorov in modernizacijo opreme, kar bi stalo skupno 30 milijonov, zadovoljili osnovne potrebe. V mokronoški šolj bodo preuredili stanovanje ravnatelja v učilnico in pomožne prostore. Število učencev se bo do 1969 večalo, naprej pa ne več. V Velikem Gabru sta dve učilnici v popolnoma neprimernih prostorih, število učencev pa se bo postopoma zmanjševalo.

Skupno je potrebno 210 milijonov dinarjev, ki jih občinski proračun nima in jih ne bo imel. Če kdo poreče, zakaj ne bi raje čakali na republiški denar, je treba povedati, da tega denarja ni, da pa bo pri kreditiranju imel prednost tisti, ki bo imel soudeležbo, to je nekaj svojega denarja za gradnjo. Z najetjem kredita bo občinski proračun lažje odplačeval preostali del, ker dajejo te kredite na daljša obdobja. Če pomislimo na vse to, ne bomo proti samoprispevku, ki je sedaj edinj način, da ne izgubimo po nepotrebnem časa, ne da bi šolstvo izboljšali. Tudi za šole v Trebnjem, Šentrupertu in Čatežu smo prispevali, sicer na drugačen način in nam ni žal za ta denar.

Če bo na zborih občanov, ki so pred nami, sprejet samoprispevek, bo ta obvezen za vse, ki stanujejo na območju občine Trebnje ne glede, kje so zaposleni. Stopnja prispevka bi bila 1.5 odstotka od katastrskega dohodka, 1,5 odstotka od neto osebnih dohodkov zaposlenih v družbenem sektorju in prav tolikšen odstotek od osebnega dohodka iz obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti ter pokojnin. Izjema bodo kmetovalci do 200 tisoč dinarjev katastrskega dohodka, če jim je zemlja edini vir dohodka, in upokojenci do 35 tisoč dinarjev pokojnine z vključno varstvenim dodatkom. Prispevka od zemljišč ne bodo plačevali tudj vsi lastniki zemljišč s katastrskim dohodkom do 50 tisoč dinarjev. Do konca leta 1968 bi zbrali 136 milijonov dinarjev, če začnemo z zbiranjem 1. julija letos. Delavec s 50 tisoč dinarji zaslužka na mesec ali kmet s 600 tisoč dinarji katastrskega dohodka bi plačevala na leto 9.000 starih dinarjev. Vsakdo lahko sam izračuna, koliko bi prispeval.

Kljub temu, da so osebni dohodki in dohodki kmetov ponekod že delno bremenjeni z dajatvami, bi bilo prav, da na zborih ne bj rekli »NE« za šolo, ki je bila vedno ponos mnogo revnejših časov in ki bo pokazala, da vemo, kje se začne človekov trud za vrednejše življenje.

To je edini znak na odcepu avtomobilske ceste pri Trebnjem, da je tu nekje tudi Mirna. Na smerokazih je npr. Žužemberk, ki ima glavni priključek pri Ivančni gorici; ni pa Mirne, ki ga ima pri Trebnjem! Prav tako ni pri odcepu v Starem trgu nobenega opozorila. Tovarna šivalnih strojev je sicer postavila lep znak, toda ostal je na starem odcepu, ker ga do sedaj ni še nihče prestavil na novega. Avtomobilisti in drugi, ki ne poznajo poti, pa morajo spraševati domačine, kako priti na Mirno. (Foto: M. Legan)

Otroški vrtec v Mokronogu?

Otroško varstvo je v občini Trebnje silno pomanjkljivo, saj obstaja vrtec le v Trebnjem, ki pa dela v skrajno nemogočih razmerah. Mirna in Mokronog ga sploh nimata kljub temu, da imata že precej žena zaposlenih. Za te stvari se ponavadi reče, da ni denarja. Zato je toliko bolj pohvale vredna spodbuda Društva prijateljev mladine Mokronog, ki namerava s prispevki občanov, ki bodo imeli v vrtcu otroke ter podjetij, v katerih so zaposleni, v razlaščenem delu hiše Jožeta Jerića preurediti prostore za otroški vrtec. Stroški bodo znašali orkog 2 milijona starih dinarjev

IZ MOKRONOGA

■ **SAMO GRDA NAVADA** prebivalcev je kriva, da še vedno odlagajo smeti in odpadno gradivo na razvaline nekdanje tovarne usnja navzlic temu, da je izven naselja poseben prostor določen za to. Lastnika razvalin je treba prisiliti, da ne bodo več kup nesnage in kačja farma!

■ **DA BI BIL KRAJ** lepši in prikupnejši naj lastniki stanovanj in najemniki očistijo okolje prebivališč, uredijo vrtove in okrase okna s cvetlicami. Krajevna skupnost je s pomočjo gozdnega obrata, Tržana in pionirjev že začela olepševati kraj. Pomagajmo ji v njeni prizadevnosti!

■ **DOLGO SE ŽE GOVORI**, da je treba urediti ruševine gradu in njegovo okolico, ker bj bilo dvorišče gradu primerno za prireditve na prostem. Iz ne dovolj dobro obveščenih krogov smo zvedeli, da bo ZB NOV letos začela pripravljati dela za spomenik NOB in ureditev ruševin.

Dela naj bodo tudi strokovno v redu!

Kljub temu, da krajevne skupnosti marsikje ne drže križem rok ter samo čakajo na denar od občine opažamo, da se premalo obračajo na občinsko skupščino, da bi jim pomagala in svetovala, kako naj tehnično dobro pripravijo dela. Škoda bi bilo, da ne bi dobra volja občanov zaradi tega obrodila sadov, ki bi jih lahko!

Pomoč mednarodnega RK

Pred nekaj dnevi je dobil občinski odbor rdečega križa v Trebnjem od mednarodne organizacije RK 17 baj blaga in oblek ter dva kartona čevljev v skupni teži 753 kg. Pomoč bodo razdelili med 14 krajevnih organizacij, ki bodo darilo po svojem preudarku razdelili tistim, ki pomoč najbolj potrebujejo.

Občani, udeležite se zborov volivcev!

Na njih boste odločili, če bomo zbrali denar za soudeležbo pri gradnji nove šole na Mirni in modernizacijo šol v Mokronogu in Velikem Gabru.

PREGLED ZBOROV

SOBOTA, 2. aprila:

1. PUSČAVA — na gozdnem obratu ob 19.00.

NEDELJA, 3. aprila:

2. ZAGORICA — v gasilskem domu ob 14.00
3. ŠENTRUPERT — nad mlekarno ob 7.30
4. ČATEŽ — v šolj ob 7.30
5. TREBELNO — v šoli ob 7.00
6. ŠENTLOVRENC — v šoli ob 7.00
7. DOBRNIČ — v zadružnem domu ob 7.00
8. STAN — pri Karlu Lokarju ob 14.00
9. ŠEVNICA — pri Amaliji Rebernik ob 14.00
10. ZABRDJE — pri Ivanu Bonu ob 13.00
11. GOMILA — pri Ani Gregorčič ob 14.00
12. BELI GRIČ — pri Stanetu Lukiču ob 8.00
13. OSTROŽNIK — pri Antonu Jermanu ob 8.00
14. SREDNJI LAKENČ — pri Francu Vovku ob 14.00
15. VRH NAD MOKRONOGOM — ob 8.00
16. BRUNA VAS — pri Sandiju Borštnarju ob 8.00
17. SELA SUMBERK — v šoli ob 7.00.

PONEDELJEK, 4. aprila:

18. TREBNJE — v prosvetnem domu ob 19.00.

TOREK, 5. aprila:

19. STARI TRG — pri Ani Zorc ob 19.00.

SREDA, 6. aprila:

20. VRH TREBNJE — pri Antonu Grmovšku ob 19.00.

ČETRTEK, 7. aprila:

21. MIRNA — v domu Svobode ob 19.00.

NEDELJA, 10. aprila:

22. ŠTEFAN — v gostilni Mišič ob 18.00
23. MIGOLICA — pri Antonu Kašiču ob 14.00.

PONEDELJEK, 11. aprila:

24. ČESNJICE — pri Antonu Žagarju ob 14.00
25. ORNUSKA VAS — pri Antonu Stariču ob 14.00
26. PRELESJE — pri Kristini Jurglič ob 18.00
27. SLOVENSKA VAS — v klubu na Dobu ob 18.00
28. DOL. JESENICE — v gasilskem domu ob 17.00
29. KNEZJA VAS — v šoli ob 14.00
30. RAČJE SELO — v gasilskem domu ob 19.00
31. PONIKVE — pri Emanuelu Grmovšku ob 19.00.

TOREK, 12. aprila:

32. MOKRONOG — v domu Svobode ob 19.00
33. LUKOVEK — v gasilskem domu ob 20.00.

SREDA, 13. aprila:

34. DOL. NEMSKA VAS — v šoli ob 20.00.

SOBOTA, 16. aprila:

35. VELIKA LOKA — v zadružnem domu ob 19.30.

NEDELJA, 17. aprila:

36. RDEČI KAL — pri Janezu Kožarju ob 14.00
37. GORENJI VRH — v šoli ob 14.00
38. HRASTOVICA — pri Jožetu Knezu ob 9.00.

Dokaz, da prodajajo ‚lučke'

Ne da bi šel gledat v trgovino, lahko v Trebnjem vsakdo ve, kdaj prodajajo priljubljene »lučke«, saj so pota, ki vodijo v trgovino, postlana z vrečkami, v katerih so zavite. Imamo zakon o javnem redu in miru, lani pa je občinska skupščina po dolgih pripravah sprejela odlok, vendar kaže, da je glede čistoče pomanjkljiv, ker kraj še vedno ni tak kot bi lahko bil. Zakon in odlok je treba izvajati, sicer je to le mrtva črka. Krivdo nosimo tudj prebivalci sami in podoba je, da bomo prisilili čuvarje javnega reda in miru, da nam bodo s kaznimi odpravljali našo malomarnost in nevzgojenost, ali pa bomo še nekaj več odtrgali od svojega zaslužka, da bomo plačali delavca, ki bo zbiral papir po tleh in posebej skrbel za čistočo v kraju.

17. aprila elektrika in cesta

Vaščani Jelševca, Roj in Štatenberka bodo 17. aprila svečano vključili električno napeljavo, ki je stala okrog 30 milijonov in za katero so razen Elektro Krškega in občinske skupščine prispevali velik delež sami. Sklenili so, da bodo do tega časa dokončali tudi gradnjo 8 km dolge ceste, ki jo gradijo s samoprispevkom, ki so ga sprejeli lani. Cesto delajo zelo požrtvovalno.

Kako bi bilo, če bi o tem malo premislili npr. vaščani Starega trga pri Trebnjem, ki jim je občina zgradila pred nosom asfaltno cesto, sedaj pa zahtevajo od nje še nesorazmerno veliko dodatnih del, kj bi jih lahko sami naredili!

Po mokrem cestišču v kamen

Jože Čerček iz Ljubljane se je 12. marca peljal v osebnem avtu proti Žužemberku. Na mokri cesti ga je zaneslo v obcestni kamen. Vozilo se je od kamna odbilo, se prevrnilo na levi bok in obtičalo na sredi cestišča. Škoda je le na avtomobilu in jo cenijo na 1.500 N dinarjev.

TREBANJSKE NOVICE

dinarjev. Razumem ugovore proti tej najnižji meji, češ da je še za mnoge nedosegljiva. Hkrati bi rad povedal, da zakon ne dovoljuje nobenih odpisov za samo zavarovanje. Lahko pa, dodaja isti zakon, stroške za zdravljenje posameznikom plača občina. Kdor bo hotel biti zavarovan, bo torej moral plačati vsaj 20.000 starih dinarjev.

Seveda pa se še ne ve, ali bo možno ob spodnji meji prispevkov (20.000 starih dinarjev) zbrati dovolj sredstev za zdravstveno zavarovanje kmetov. Ob načelu samofinanciranja se bo res nabralo 12 odst. več sredstev kot do zdaj, treba pa je vedeti, da so se v isti sapi povečale tudi pravice zavarovancev do zdravstvenega varstva oziroma zdravljenja.

O »izenačevanju« na vasi

Mnogi se sprašujejo, zakaj tako imenovani polproletarci niso dolžni plačevati teh prispevkov? Kaj je predvideno, da se bo položaj čistih kmetov izenačil s položajem polproletarcev?

— Na vasi se pojavljata dve kategoriji kmetijskih dohodkov: prva pri tistih, ki se preživljajo samo s tem, kar jim da zemlja, druga pa pri tistih, ki so zaposleni in jim je zemlja dopolnilni vir dohodkov. Prvi in drugi so kmetje, vendar so prvi tako v neenakem položaju v primerjavi z drugimi! Drugi, rekó jim polproletarci ali kar dvoživke, imajo, ker so zaposleni, vse ugodnosti iz socialnega zavarovanja delavcev. Na zemlji lahko torej ceneje pridelujejo in tako nelojalno izpodrivajo na trgu neprimerno bolj obremenjene čiste oziroma prave kmete. Zavarovanci kmečkega zavarovanja negodujejo, ko vidijo, kako ti njihovi »tekmeci« bolje živijo in so zavarovani, ne da bi za to od zemlje prispevali en sam dinar. Ob sprejemanju načela samofinanciranja so bile razprave tudi o tem vprašanju, vendar ni še nič predvidenega za »izenačevanje«. To tudi ni v pristojnosti skupščine kmetov, temveč bo moral o tem spet prvi spregovoriti temeljni zakon.

Osnovni prispevek velja tudi za borce

Kmetje borci NOV imajo zakonsko zagotovljeno brezplačno zdravstveno varstvo. Ali so kljub temu dolžni kaj prispevati? Na terenu to ni jasno, pa bi radi slišali vaše mnenje.

—Po zakonu o zdravstvenem zavarovanju morajo prispevek za osnovno zavarovanje plačati tudi kmetje borci. Pri zdravljenju pa jim ni treba plačati tistega dela stroškov, ki so jih po zakonu dolžni poravnati zdravstveni službi vsi drugi zavarovanci. Zanje plača republiški proračun. Potemtakem imajo borci enako pravico do zdravstvenega varstva kot tisti v delavskem zavarovanju. Zanje je zdravljenje vsake vrste brezplačno.

Za zdaj še nič z rizično skupnostjo

Predsednik občinske skupščine v Krškem inž. Franc Dragan je na prvi seji skupščine kmečkih zavarovancev rekel, da bi enotna slovenska rizična skupnost na področju socialnega zavarovanja omogočila smotrnejše prelivanje sredstev, ki se tu zbirajo za razne potrebe. Koliko na boljšem bi bile občine na območju novomeške komunalne skupnosti socialnega zavarovanja, ko bi do take vseslovenske rizične skupnosti res prišlo?

— Republiški zakon je za vso Slovenijo določil enako stopnjo prispevkov. Oglejmo si pavšalne prispevke v posameznih komunalnih skupnostih. V Kranju je predpisan pavšalni prispevek 1000 starih din, v Mariboru in Murski Soboti po 2000 din, Novem mestu 11.000 din, Celju 13.000 din, v Kopru 15.000 din, Ravnah na Koroškem 19.000 din, Ljubljani in N. Gorici pa po 20.000 din. Okrog 65 odst. zavarovancev živi na območjih skupnosti, ki imajo več kot 11.000 din pavšalnega prispevka. Povprečje enotne rizične skupnosti bi zneslo 13.500 dinarjev. Od našega prispevka je to torej 2.500 din več in bi morali razliko seveda plačati kmečki zavarovanci. Pri nas je tudi potrošnja sredstev manjša, ker je ta pač odvisna od razvitosti zdravstvene službe. V enotni, vseslovenski rizični skupnosti, kot jo imenujete, bi bil težak pregled prelivanja sredstev. Verjetno pa bi bila na ta način spet prikrajšana manj razvita območja. Zato so seveda pomisleki proti enotni skupnosti. Za nas zdaj taka skupnost še ne bi bila sprejemljiva.

IVAN ZORAN

ZAVOD ZA KLIMATSKO ZDRAVLJENJE OTROK – KRANJ

razpisuje

sezonska delovna mesta v otroškem zdravilišču NOVIGRAD (Istra):

2 KV kuharici

4 kuhinjske pomočnice

2 snažilki

Sezona traja od 1. maja do 1. oktobra 1966. Oskrba in osebni dohodki so zagotovljeni s pravilnikom zavoda. Razpis velja do zasedbe delovnih mest. Ponudbe pošljite na naslov: Zavod za klimatsko zdravljenje otrok, Kranj.

RAZGOVOR Z DELEGATKO ZA VI. KONGRES SZDL

Najlažje je reči: »Nimamo prostora!«

Delegatka za VI. kongres SZDL Slovenije, Kristina Plut, v pomenku o zaposlovanju invalidnih oseb

— Zaposlovanje invalidov se zlasti zdaj po reformi najbrž ne odvija gladko?

— Res je, kar pritrditi moram! Delovnih mest za invalide v naših podjetjih skoroda ni, če pa kakšno le najdemo, je postopek zvezan z velikimi težavami. V podjetjih poudarjajo, da potrebujejo predvsem produktivne ljudi... Te pravice jim ne more nihče odrekati in jim je tudi ne odreka!

Resnica pa je takšna: invalid, ki je razporejen na primerno delovno mesto, lahko naredi prav toliko kot zdrav proizvajalec. Zavoljo tega invalidov ne bi smeli podcenjevati!

— V katerem grmu je torej zajec, če smem uporabiti staro prispodobo?

— Največ je kriva organizacija dela, kakršna je pri nas v veljavi. Dobra organizacija dela v podjetju je pogoj, ki bo zagotovil invalidu zaposlitev na ustreznem delovnem mestu, mu nudil notranje zadovoljstvo ob zavesti da dela, da sodeluje v delovnem procesu in da ni potisnjen nekam ob stran. Dobra organizacija dela pa bo zagotovila podjetju, četudi dela v njem nekaj invalidov, normalno proizvodnjo in rentabilnost. Razen dobre organizacije dela, ki je na skrbi tehničnega vodstva, je potrebno še nekaj: dobro organizirana kadrovsko - socialna služba.

Organizacija dela mora biti tako popolna, da lahko brez posebnih težav najde delovna mesta, ki so primerna za zaposlitev invalidov ali pa jih priredi v ta namen. Kadrovsko socialna služba v podjetju pa bi morala takšne pobude posredovati tehničnemu vodstvu in nato voditi posebno skrb nad zaposlenimi invalidi. Oboje: organizacija dela kot kadrovskosocialna služba je pri nas dokaj nerazvito in zato se tako radi zatekamo k neutemeljenemu in asocialnemu izgovoru: »Reforma zahteva od nas zdrave proizvajalce!«

— Kakšno ugotovitev bi lahko izluščila iz najinega pomenka?

— V našem zavodu imamo z zaposlovanjem invalidov veliko težav, ker je pretežni del občanov pri nas že zaposlen, zdaj pa se ponujajo na delo več ali manj kakorkoli prizadeti ljudje. To velja zlasti za moške. Problem je tako resen, da bi kazalo o njem spregovoriti nekoliko širše, pa tudi zakon o zaposlovanju invalidnih oseb bi kazalo izpopolniti v prid invalidov. Prav bi bilo, ko bi o tem spregovoril tudi kongres SZDL!

MILOŠ JAKOPEC

ObS Novo mesto: proračun sprejet

Odborniki ObS Novo mesto so na seji 29. marca sprejeli med drugim tudi proračun občine za 1966. Razen tega so potrdili ureditveni načrt središča Novega mesta, sprejeli program dela skupščine za 1966, poslušali poročilo komisije za pripravo statutov delovnih organizacij ter rešili več gospodarskopravnih in upravnopravnih zadev. Podrobneje bomo poročali o seji v prihodnji številki.

GRENAK POUK OB KROMPIRJU

Če dogovorjene cene ne ustrezajo

Oškodovan naj bo tudi tisti, ki določa neustrezne cene!

Lanskoletne dogovorjene cene za krompir so bile nižje od proizvodnih stroškov. Kakor po navadi so najprej oddali krompir samo najbolj disciplinirani kooperanti in tisti kmetovalci, ki so bili v denarni stiski. Zatem je prodaja krompirja zastala; kupili so ga lahko samo še posamezniki, ki na dogovorjene cene niso bili vezani in so ga lahko bolje plačali. Cena krompirju se je tako zlagoma povečala. Naposled so lahko tudi zadruge bolje plačevale.

Kmetijska zadruga v Žužemberku je odkupila kljub slabi letini precej krompirja, lahko pa bi ga še več, ko ga prenekateri kmetovalci ne bi spravili v kleti in čakali na boljše spomladanske cene.

Na trgu je krompirja zmanjkalo, zato ga je država uvozila iz Poljske. Ko se je pojavil na trgu uvoženi krompir, so hoteli tudi kmetovalci prodati preostale zaloge, to pa je bilo precej težko. Zadruga namreč v zadnjem času lahko proda odkupljeni krompir samo preko agencij. Ker te tudi »pristavijo svoj lonček«, je dejanska cena krompirju nižja od popravljene dogovorejne cene v jeseni. Pouk: škoda za skupnost, katere organi so oblikovali neustrezne dogovorjene cene ob začetku odkupa, saj je morala seveda trošiti tudi devize in škoda za kmetovalca, ker ni prístal na popravljene cene in je oškodovan zavoljo kala pri uskladiščenju, razen tega pa je dosegel spomladi nižjo prodajno ceno.

Vprašati se je treba, ali bo pridelovalcem krompirja letošnjo jesen dana ustrezna zagarantirana cena in ali bodo organi, ki cene določajo, v prihodnje odgovarjali za neustrezne odločitve!?

M. S.

Za prvo pomoč – nad 170 izšolanih tečajnikov

Komisija za zdravstveno prosveto pri občinskem odboru RK v Novem mestu je že več let med najbolj prizadevnimi na Dolenjskem. Obilico dela je pokazala zlasti v zimskem obdobju. Tako je lani novembra v sodelovanju z Delavsko univerzo pripravila program predavanj in tečajev prve pomoči za podjetja in krajevne organizacije RK ter šole. Ustrezna dejavnost se je začela 28. decembra, končuje pa se v teh dneh.

Po podatkih komisije se je zvrstilo kar lepo število predavanj in tečajev. Bilo je 9 tečajev prve pomoči, udeležilo pa se jih je 142 tečajnikov iz podjetij NOVOLES, KREMEN, podmladka RK iz Dolenjskih Toplic in Novega mesta, SGP Pionir in krajevnega odbora RK v Stopičah. V NOVOTEKSU in pri GORJANCIH so imeli 80-urni tečaj prve pomoči, ki ga je obiskovalo 26 ljudi. Dobro obiskana so bila tudi predavanja, kjer so bili ljudem prikazani tudi zdravstveni filmi. Predavanj je bilo 9, dva večera pa so vrteli zdravstvene filme. Skupen obisk je nadvse zadovoljiv — kar 700 udeležencev! Marljivi predavatelji, zlasti zdravniki dr. Špiler, dr. Janžekovič, dr. Smrečnik in drugi, zlasti še predsednik komisije dr. Morela, so predavali v Šmarjeti, Mirni peči, Stopiču, Škocjanu, Malem Slatniku, Ajdovcu, Šmihelu pri Žužemberku, Žužemberku, Dvoru in Hinjah. Komisija je z delom nedvomno zadovoljna, saj se je v tej sezoni izšolalo kar 170 tečajnikov za prvo pomoč.

M. TRATAR

Varčuj in vlagaj pri

DOLENJSKI BANKI IN HRANILNICI prej

KB

v Novem mestu

SREDNJE STROKOVNO ŠOLSTVO

Februar je minil, kaj pa pogodbe?

Namesto 92 je doslej podpisanih v novomeški občini le 14 pogodb za financiranje srednjega strokovnega šolstva – Zakaj odlašamo in spravljamo srednje strokovne šole v nezavidljiv položaj? – Kaj če bo treba šole zapreti?

12. januarja letos je ObS Novo mesto odposlalo 92 delovnim organizacijam v občini Novo mesto priporočilo in po 1 izvod pogodbe, s katero naj bi posamezne delovne organizacije prispevale del svojih sredstev za izobraževanje v medobčinski sklad za financiranje srednjega strokovnega šolstva. Razprava o velikem pomenu tega šolstva, ki ostaja brez sredstev, je tekla tudi na seji novomeške skupščine, o tem je bilo veliko napisanega v časopisih, dosedanji odziv gospodarstva pa ni najboljši. Do konca februarja je bilo podpisanih le 14 pogodb, kar pomeni, da velika večina delovnih organizacij o tem pomembnem vprašanju sploh še ni razpravljala!

Izgovori o tem, da je treba počakati na zaključne račune, niso primerni, saj gre za sorazmerno majhna sredstva! Ne pozabimo, da pouk v srednjih strokovnih šolah teče, da te šole potrebujejo denar za nemoteni pouk! Če ne bo financiranje pravočasno rešeno in sredstva zagotovljena, bodo posamezne šole morale prenehati s poukom. Strokovnjakov s srednjo strokovno izobrazbo pa potrebujemo prav v naši občini precej, zato bo pametno, če se bomo kar najhitreje odločili in podpisali pogodbo!

Domiada letos v Novem mestu

Mladina domskih skupnosti Slovenije prireja vsako leto v raznih krajih naše ožje domovine kulturno-prosvetna in športna tekmovanja, združena s posvetovanji o vzgoji in sodelovanju mladine v domovih. Tako so bile te prireditve, DOMIADE, do zdaj v Murski Soboti, Celju in Kopru, letos pa bo gostitelj Dijaški dom Majde Šilc v Šmihelu pri Novem mestu. V soboto in nedeljo, 7. in 8. maja bodo športna tekmovanja v odbojki, košarki, namiznem tenisu ter šahu za moške in ženske, v nedeljo bo v Domu kulture v Novem mestu akademija, nato pa v dijaškem domu v Šmihelu ples in razdelitev diplom. Za dan zmage, 9. maja, bo mladina odšla v partizanski Rog, kjer bo na Bazi 20 partizanski miting. Na DOMIADI pričakujejo udeležbo mladine iz Murske Sobote, Celja, Kranja, Nove Gorice, Tolmina, Kopra, Ljubljane, Kočevja, Ribnice in Črnomlja.

Želimo, da bi Novo mesto in Dolenjska sprejela mlade goste čim lepše!

M. TRATAR

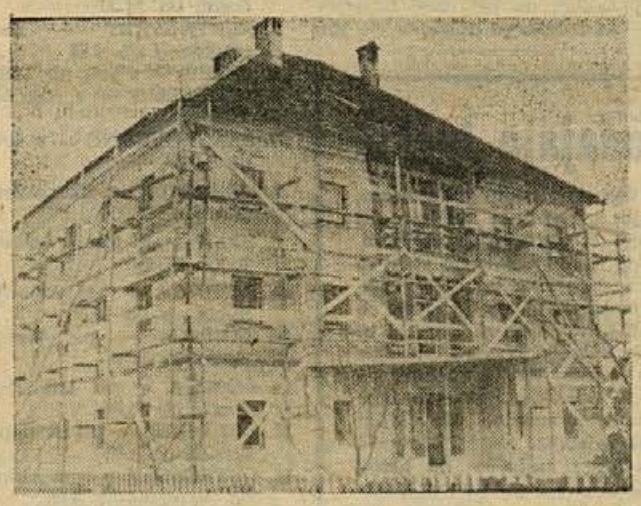

Če bo lepo vreme, bodo delavci gradbenega podjetja Bežigrad iz Ljubljane v kratkem dokončali obnovitvena dela v starem župnišču v Šentjerneju. V tej stavbi, kjer je bila do leta 1963 šola, bo odslej uprava Iskrinega obrata. V spodnjih prostorih bodo uredili tovarniško menzo. — Ko bodo odstranili zidarske odre, bo to ena najlepših stavb v Šentjerneju (Foto: Polde Miklič)

Pravilniki o delovnem razmerju

Občinski sindikalni svet Novo mesto je pretekli teden priredil razgovor s predstavniki 10 delovnih organizacij. V prisotnosti predstavnika republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije dr. Ivana Kristana so se zelo stvarno pomenkovali o pravilnikih o delovnih razmerjih. Andrej Dular iz IMV je navzočim obrazložil takšen pravilnik Industrije motornih vozil. Ostali so nato pojasnjevali, kakšna so določila njihovih pravilnikov in jih primerjali z določili pravilnika IMV.

LUDVIK KEBE

„Šola za dekleta pri bolniških posteljah"

Šola za zdravstvene delavce v Novem mestu bo poslala v poletju 1967 na delovna mesta diplomantke prve generacije — Poklic bolničarja in bolničarke bo popolnoma odpravljen

Ustanovno listino za to šolo so podpisali v letu 1965. Od tedaj je šola za zdravstvene delavce (sedma v Sloveniji) na spisku rednih srednjih šol v Novem mestu.

Ustanovitev take šole je narekovalo občutno pomanjkanje kadra v zdravstvenh ustanovah na območju celotne Dolenjske, zato je bila nedvomno mnogo lažje izvedljiva. V zdravstvenih domovih, ambulantah in bolnišnicah so imeli premalo kvalificiranega osebja, da bi lahko opravljali storitve zadovoljivo in v skladu s potrebami občanov. Kvalitetno delo je bilo še bolj zahtevano ob reorganizaciji zdravstvenega omrežja, ko je izbilo v ospredje tudi plačevanje zdravstvenih storitev. Nova novomeška bolnišnica je odprla veliko možnost zaposlitve za vse tiste, ki jih veseli delo v zdravstveni službi. Najbrž je treba v tem, izredno ugodnem pogoju iskati razlog za tolikšno zanimanje za ustrezno šolo, ki dpira vrata v zaposlitev v zdravstvu. Zanimivo je, da so se do zdaj vpisala in obiskujejo šolo predvsem dekleta. Le po naključju je zdaj šola ženska ustanova. Najbolje si to razložimo tako, če pravimo, da imajo ženske večje veselje do bolnikov kot moški. Po trenutnem stanju torej ne gre sklepati, da je omenjena šola zdaj za ženske, oziroma za pridobivanje ženskih poklicev, ker lahko do iste izobrazbe in istega poklica pridejo tudi fantje. Letos so v treh oddelkih vpisane 103 dijakinje. V jeseni bo šola dobila spet 35 novih, morda za spremembo tudi kaj dijakov. Šolsko leto 1966/67 naj bi torej bila mala prelomnica....

Prostori, prostori, prostori...

Ker je šola za zdravstvene delavce ustanovljena izključno zavoljo potreb pa kadrih v krajšem času, bi jo lahko imeli za priložnostno oziroma obdobno ustanovo. Predvidevajo, da bo v desetih do dvanajstih letih vzgojila dovolj strokovnega kadra za Dolenjsko, se pravi kadra, za katerega vzgojo so šolo ustanovili. Potem bi morala v zaton. Da se to ne bi zgodilo, bodo morali njeno dejavnost preusmeriti. Kakšne kadre naj bi vzgajala po dvajsetih letih, bo povedala prihodnost. Prezgodaj je, da bi o usodi šole po preteku dolgega desetletja ugibali že zdaj. Bolj važno vprašanje, ki ga bi morali rešiti, je vprašanje verifikacije šole. Pa smo tam, pri tistem kočljivem vprašanju, na katerega odgovor ni lahko dobiti. Kdaj bo šola verificirana, priznana? Splošne pogoje poznamo: imeti mora svoje prostore za teoretični in tudi praktični pouk, svoj predavateljski kader in podobno. Šola za zdravstvene delavce trenutno takih pogojev ne izpolnjuje. Najtežje gre s prostori. Naseljena je nad gimnazijsko telovadnico. Tam, kjer je bilo svojčas učiteljišče, dokler je bilo samostojen zavod. Predavateljev je 37 — za teoretični in praktični pouk, toda stalnih malo. Jedro predavateljskega kadra tvorijo zunanji — honorarci. Vendar so prostori glavna ovira, da šola ne vpiše več slušateljev. Pa tudi praktični pouk v dopoldanskih urah, le-ta zajema polovico učnih ur v šoli, je zdaj še tako organiziran, da ni prostora za več oddelkov, kot jih ima šola trenutno.

Bo jesen 1966 kaj bolj vesela?

Povprašali smo Jožeta Škufco, profesorja in ravnatelja šole za zdravstvene delavce, ali se morda kaj kmalu obetajo boljši časi. »Upamo, da bomo že v naslednjem šolskem letu, se pravi na jesen 1966, v novih prostorih. Vselili se bomo v stavbo, ki jo grade poleg nekdanje vajenske šole za ekonomsko srednjo šolo. V njej bodo prostorne učilnice in imeli bomo kabinete za teoretični in praktični pauk,« je rekel poln optimizma ravnatelj Škufca.

»Ali šola res velja za eno najtežjih srednjih šol v Novem mestu?«

»Vse strokovne šole so zahtevnejše kot splošne srednje šole, kar je povsem razumljivo, saj se dijaki in dijakinje pripravljajo neposredno za pouk. Razen tega imajo strokovne šole obvezno prakso, kakršne gimnazija in njej podobne šole druge stopnje ne poznajo. Naša dekleta, se pravi dijakinje šole za zdravstvene delavce, imajo prakso vsak dan dopoldne, popoldne pa še reden teoretični pouk. To je za mlade ljudi naporno delo, ni pa odveč. Praksa je obvezna po predmetniku, ki je podoben vsem drugim šolam te vrste v Sloveniji, in je ne smemo črtati. Veliko se tu ne bo dalo izboljšati.«

Novomeška bolnišnica in druge zdravstvene ustanove na Dolenjskem z zanimanjem spremljajo delo šole za zdravstvene delavce, saj jim ni vseeno, kakšen kader jim bo šola poslala.

Ob srnjakovi glavi v lovčevem domu

Slovenski in hrvaški divji lovci nezakonito iztrebljajo divjad v gorjanskih gozdovih

Ko sem pred dnevi slučajno prišel k orehovškemu lovcu L. Š., mi je pogled obstal na srnjakovi glavi v kotu na tleh. Že sem mislil, da bom deležen kosa pečene srnine. L. Š. pa je, kot bi mi bral misli z obraza, takoj povedal, kje je srnjakovo glavo dobil.

»Za 10. marca sem bil zmenjen z logarjem K. I. iz Vrhpolja, da mi bo šel odkazat drva v državni gozd. Ko sem se napotil proti dogovorjenemu kraju, se mi je v Cerovem logu pridružil žičničar gozdne uprave B. F. iz Doljnega Suhadola. Počasi sva se pomikala po dolini Pendirjevke. Nenadoma mi je korak zastal. Ob potoku sem zagledal srnjakovo glavo, ki je srepo buljila vame. Ker se ni premaknila, sem stopil proti njej. Takoj sem ugotovil, da leži tam dveletni srnjak (vilar). Strel ga je zadel v levo sprednjo stran. Torej spet žrtev divjega lovca! Žival je tam ležala kakšna dva dneva in so jo lisice ter jastrebi že načeli, samo glava je bila še nedotaknjena. Glavo sem odrezal in jo bom dal nagačiti, tako da mi bo za okras.

Divji lovci torej še vedno iztrebljajo divjad, četudi je na primer lov za srnjad ta čas zaprt. Lovski družini Šentjernej—Orehovica in Brusnice si prizadevata, da bi imeli na tem območju kar največ divjačine. To se jima ne posreči, ker je divji lov na tem območju še precej hud. Česar ne zmorejo domači divji lovci, naredijo še »raubšici« s hrvaške strani Gorjancev. Zgodilo se je, da smo v našem revirju že zasačili Hrvate. Po tem dogodku smo na vrhu Gorjancev sklicali lovski zbor. Ko smo hrvaškim lovcem kazali meje našega revirja, so izjavili, da se oni niso borili za meje in da jih tudi upoštevali ne bodo. Lani smo zasačili dva domača divja lovca, ki sta ustrelila srno. S pomočjo organov milice se nam je posrečilo dobiti puško in srno, to pa je bilo premalo, da bi prekršek dokazali na sodišču. Proti obsodbi omenjenih divjih lovcev je orehoviška lovska družina vložila pritožbo, v kateri so navedene zahteve poštenih lovcev. Če bodo za prekrške lovskega zakona še nadalje tako nizke kazni, si bodo lovske družine pač zaman prizadevale, da bi imele v svojih revirjih kaj več divjadi.

Da bi zaščitili že tako razredčeno divjad, bi bilo potrebno vsak prekršek strogo kaznovati. Morali bi namreč vedeti, da divjad ni samo dober prigrizek, temveč tudi turistična privlačnost pokrajine.

POLDE MIKLIČ

Srnjakovo mrtvo oko obtožuje divji lov (Foto: Polde Miklič)

»MATIČEK« V ŠENTJERNEJU

V nedeljo, 27. marca, je dramska skupina KUD France Prešeren iz Ljubljane uprizorila v Šentjerneju Linhartovo komedijo »Ta veseli dan ali Matiček se ženi«. Nabito polna dvorana gledalcev je dokaz, da v kraju manjka takih prireditev in da si jih prebivalstvo želi. Kaj pa domača mladina, je nič ne mika tako udejstvovanje?

P. M.

Potujoči kino Novo mesto

predvaja ameriški barvni film »Zadnji vlak iz Gun Hilla« v naslednjih krajih:

2. aprila na Otočcu ob 19.30;
3. aprila v Beli cerkvi ob 15.30;
3. aprila na Malem Slatniku ob 19.30;
4. aprila na Dvoru ob 19.30;
5. aprila v Šmarjeških Toplicah ob 19.30 in
6. aprila na Uršnih selih ob 19.30.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJE

Zadnjih 14 dni so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: **Pavel Golob**, član kolektiva Iskra, Novo mesto; **Ivan Jakše**, član kolektiva KZ Novo mesto; **Lojzka Rapuš**, članica kolektiva Novoteks, Novo mesto; **Janez Gornik** in **Ivanka Macedoni**, člana kolektiva Krka, Novo mesto; **Ludvik Markovič** in **Franc Kastelic**, dijaka ESS v Novem mestu; **Dušan Rustja**, upokojenec iz Novega mesta; **Anton Heel**, član kolektiva Iskra, Šentjerner; **Jože Smerke**, član kolektiva INIS Novo mesto; **Zofija Klemenčič**, gospodinja iz Ločne; **Albert Zupanc**, član kolektiva osnovne šole Šentjernej; **Ciril Brsan**, član kolektiva Kremen Novo mesto; **Jože Prhne**, posestnik iz Orehovice; **Marija Prhne**, gospodinja iz Orehovice; **Anton Zagorc**, posestnik iz Cerovega loga; **Franc Simončič**, delavec iz Vratna; **Alojz Lenčič**, posestnik iz Loke; **Tončka Rangus**, gospodinja iz Orehovice; **Janez Turk**, posestnik iz Dolnjega Mokrega polja; **Frančiška Bradula**, gospodinja iz Gornjega Vrhpolja; **Karel Turk**, delavec iz Gornje Stare vasi; **Angela Lipej**, gospodinja iz Cerovega loga; **Anton Radešček**, upokojenec iz Hrastulj **Fani Zagorc**, gospodinja iz Vratna; **Marija Maznik**, natakarica iz Orehovice; **Ana Kuhar**, gospodinja iz Dolnjega Vrhpolja; **Viktor Erjavec**, delavec iz Cerovega loga; **Angela Erjavec**, gospodinja iz Cerovega loga; **Marija Zupančič**, gospodinja iz Cerovega loga; **Janez Maznik**, upokojenec iz Orehovice; **Anton Zagorc**, delavec iz Vratna; **Franc Bradula**, delavec iz Cerovega loga; **Alojz Skrbec**, upokojenec iz Šentjerneja.

Anton Hudoklin in **Martin Kosec**, člana kolektiva Pionir Novo mesto; **Bojan Čeh**, **Marija Kastelic**, **Vida Mikec**, **Slavko Klobučar**, **Pepca Gajič** in **Marija Slak**, člani kolektiva Novoteks Novo mesto; **Jože Košmrlj**, član kolektiva IMV Novo mesto; **Alojz Zupančič**, član kolektiva Elektrotehnično podjetje Novo mesto; **Mirko Ferbežar**, član kolektiva Iskra Novo mesto; **Janez Smole**, član kolektiva INIS Novo mesto; **Elizabeta Zaje**, gospodinja iz Gornjih Laz; **Jože Kobe**, član kolektiva Krka Novo mesto; **Slavka Janežič** in **Ivan Bobič**, člana kolektiva KZ Novo mesto; **Branka Gorenc**, gospodinja iz Segonij; **Vinko Kapler**, mlinar iz Savinka; **Francka Bohte**, gospodinja iz Vinje vasi; **Anton Peterlin**, član kolektiva pošta Škocjan; **Ivan Brulc**, posestnik iz Hrastulij; **Marica Kirn**, delavka iz Goriške vasi; **Ivanka Bregar**, delavka iz Goriške vasi; **Janez Kirn**, posestnik iz Goriške vasi; **Julka Komljanec**, gospodinja iz Orešja; **Antonija Povše**, gospodinja iz Velikih Poljan; **Albina Prijatelj**, gospodinja iz Dobruške vasi; **Minka Oberč**, gospodinja iz Osrečja; **Marija Juršič**, gospodinja iz Brusnic; **Jože Praznik**, član kolektiva Industrija obutve Novo mesto; **Žane Povše**, delavec iz Zagrada; **Franc Šinkovec**, delavec iz Zaloga; **Ivan Mlakar**, član kolektiva ObS Novo mesto.

Komisija za sprejemanje in odpoved delovnega razmerja pri podjetju

»KROJAČ« — Novo mesto

razpisuje

3 delovna mesta za KV krojače in več delovnih mest za polkvalificirane krojače in šivilje

za delo na tekočem traku.

Vsi interesenti naj se javijo osebno ali pismeno v upravi podjetja.

Komisija za delovna razmerja pri

SEKCIJI ZA VZDRŽEVANJE PROGE NOVO MESTO

razpisuje delovno mesto

REFERENTA ZA MEHANIZACIJO

v NOVEM MESTU

Kandidat mora imeti izobrazbo strojnega tehnika in najmanj 5 let prakse na enakem ali podobnem delovnem mestu.

Družinsko stanovanje zagotovljeno.

Razpis velja do 30. aprila 1966.

60 krvodajalcev v Stopičah

Po decembrskem občnem zboru Rdečega križa v Stopičah se je novoizvoljeni odbor lotil dela z vso resnostjo. Najbolj je bila uspešna krvodajalska akcija, saj so se ljudje proti pričakovanju odzvali v velikem številu. Odbor je v dveh dneh dobil več kot 60 prijav. V akciji so sodelovali tudi podmladkarji, ki bodo za to prizadevnost na prvi skupni konferenci dobili knjižne nagrade.

Krajevni odbor RK v Stopičah je priredil tudi 25-urni tečaj prve pomoči, ki ga je redno obiskovalo 23 poslušalcev. Tečaj je vodil zdravnik Lavo Morela iz Novega mesta. Njegova prisrčna in preprosta predavanja so tečajnike res pritegnila in kar prehitro je minilo 25 ur.

Samostojnost je lahko varljiva spodbuda

Zakaj bi se radi tapetniki osamosvojili prav v času, ko vse teži k združevanju? — Družbeni proizvodni obrat se ne more zadovoljiti zgolj z obrtniškim načinom proizvodnje – Zakaj se razpihujejo nesoglasja, ki jih pravzaprav ni?

OPREMALESOV *tapetniški obrat v Novem mestu* bi se rad osamosvojil. Leta 1963 se je pripojil OPREMALESU v upanju, da bo združen z večjim podjetjem laže zgradil nove proizvodne prostore, ker se v dotedanjih ni mogel razvijati.

Novi proizvodni prostori OPREMALESA, v katerih bo našel novi dom tudi tapetniški obrat, bodo vsak čas dograjeni. Zdaj pa se tapetniki ne marajo seliti vanje in bi se raje odcepili. Še nekaj vzrokov navajajo: poslovanje se jim zdi po združitvi preveč komplicirano in zdi se jim, da režija ni pravično porazdeljena med oba obrata. Kot trdijo, jih je OPREMALES zapostavlja! pri nakupu opreme, pa tudi pravega obračuna, iz katerega bi lahko razbrali kako poslujejo, ni. Takoj po odcepitvi so namenjeni uvesti serijsko proizvodnjo (zdaj delajo na obrtniški način) in so prepričani, da bodo sami boljše uspevali.

V OPREMALESU povedo malce drugače kot pri tapetnikih. Tapetniki so se 1963 pripojili k njim in na skupnem zasedanju DS pristali na to, da se s svojimi sredstvi pridružijo rekonstrukciji OPREMALESA, s katero bodo tudi oni dobili potrebne proizvodne prostore. Do prvega spora je prišlo v drugem polletju 1963, ko je OPREMALES skušal uvesti v tapetniškem obratu serijsko proizvodnjo. Poskus ni uspel, ker so mu tapetniki preveč nasprotovali (obrtniška miselnost) in pa, ker so bili prostori neprimerni. Tapetniškemu obratu so sproti kupovali vso opremo, če je le kazalo, da bo zadostno izkoriščena. Glede obračuna priznajo, da so do letos delali samo grobi obračun po obratih, od 1. januarja letos pa delajo podrobnega. Režija je v tapetniškem obratu večja zato, ker imajo 12 proizvodnih delovnih mest in pet čistih režijskih. Takoj po preselitvi obrata v Gotno vas bodo lahko tri režijska delovna mesta ukinjena (kurir-dostavljač, skladiščnik in administrativna moč).

Kaj pa bo, če se tapetniki res odcepijo od OPREMALESA? Še naprej bodo ostali brez primernih proizvodnih prostorov, s serijsko proizvodnjo, o kateri se pogovarjajo, pa brez tega ne bo nič. Tudi kredit za obratna sredstva bodo težko dobili, trenutno pa imajo za več kot 30 milijonov S din zalog. Vsekakor je boljše zgladiti morebitna nesoglasja s sporazumom! Kako doseči sporazum, pa je težko reči, ker je videti, da botrujeta težnjam tapetnikov po odcepitvi izrazito obrtniška miselnost in pa strah pred drugačnim redom in organizirano proizvodnjo, ki se obetata po preselitvi v skupne prostore.

MILOŠ JAKOPEC

Novomeška kronika

■ **SVININE IN TELETINE** ni dobiti zadnje čase v novomeških mesnicah. Le redkokdaj si lahko potrošniki privoščijo ti dve poslastici. Razumljivo je torej, da so ogorčeni, ker prodajajo svinino in teletino v mesnici na Glavnem trgu »boljšim« strankam pod pultom . . .

■ **O SPEKULACIJI Z ZEMLJIŠČI** se govori po ulicah. Nekaj posameznikov je baje poceni kupilo zazidalna zemljišča pri naselju Majde Šilc, zdaj jih pa po slanih cenah prodajajo interesentom, ki bi radi gradili individualne hišice. Zakon določa za tak prestopek hude kazni, zato špekulantom ne bo prijetno, če jih najde roka pravice!

■ **SODOBNO JAVNO RAZSVETLJAVO** bo uredil NOVOTEKS na asfaltiranem odcepu ceste do tovarne. Postavili bodo 5 kovinskih stebrov s 7 živosrebrnimi lučmi. Vse skupaj bo stalo 1,800.000 S dinarjev, okolje NOVOTEKSA pa se bo spet polepšalo.

■ **ZAGREBŠKI ANSAMBEL** — »Bele strele« bo gostoval v nedeljo, 3. aprila, v Domu kulture. Predstavi bosta ob 18. in 20. uri. Vstopnice za obisk si ljubitelji zabavne glasbe lahko kupijo v predprodaji vsak dan od 7. do 14. ure v pisarni Zavoda za kulturno dejavnost, lahko pa si jih prav tam rezervirajo.

■ **NAD 30 TRGOVSKIH DELAVCEV** iz Novega mesta in okolice je začelo v ponedeljek, 28. marca, obiskovati 2-letno poslovodsko šolo, ki jo je organiziral Zavod za izobraževanje kadrov in proučevanje produktivnosti dela. Slušatelji imajo pouk trikrat na teden v popoldanskih in večernih urah. Prvi semester bo končan 1. julija in je najkrajši. Ob koncu vsakega semestra bodo slušatelji opravili kolokvije iz posameznih predmetov, po končanem šolanju pa zaključne izpite za diplomo. Diplomanti bodo tako kvalificirani za poslovodje ali glavne skladiščnike. Študij obsega 900 ur.

■ **KAKOR OBICAJNO** zadnje čase, je bil tudi v ponedeljek novomeški trg prav dobro založen. Največ je bilo jajc, a so jih težko prodali po 50 din, kolikor so ženske sprva zahtevale. Pojavila se je že berivka po 100 din merica, regrat so prodajali po 60 din krožnik, motovilec po 80 din in radič po 70—80 din merico. Za kilogram fižola so zahtevali 230—300 din, za liter mleka 140 din, za kg krompirja 110 din, za kg solate 400 din.

■ **RODILA JE** Ana Škedelj s Kandije 8 — Marka.

Kljub težavam – uspešno delo

Kljub slabi tehnični opremi in pomanjkanju denarja za njeno vzdrževanje, je bilo prostovoljno gasilsko društvo iz Šmihela pri Novem mestu v preteklem obdobju delavno, saj je priskočilo na pomoč, kadar je bilo potrebno. Na občnem zboru v nedeljo, 13. marca, so člani sklenili, da bodo prodali stari gasilski dom, denar pa vložili v gradnjo novega doma družbenih organizacij v Šmihelu v nekdanji delavnici IMV, kjer bodo imeli svoje prostore. Gasilci so se v preteklem letu posebno izkazali pri gašenju vojaških skladišč v Pogancih, kjer so bili izredno požrtvovalni, zato pa žal niso dobili niti skromne zahvale. Na zboru so ugotovili, da je potrebno obnoviti delo s pionirji, mladinci in ženami, saj je društvo v neposredni bližini Novega mesta in mora biti v stalni pripravljenosti.

Letos bodo proslavili 90-letnico PGD Novo mesto, kot opazovalci sodelovali na mednarodnem gasilskem tekmovanju v Varaždinu, sodelovali na raznih tekmovanjih in z zabavnimi prireditvami pridobivali tudi denarna sredstva. Izvolili so nov 9-članski upravni in 3-članski nadzorni odbor. Pred društvo so postavljene velike obveznosti, ki bodo uresničene le, če bodo člani odgovorni za svoje delo.

F. Š.

Novi komandirji

V enoti polkovnika Ivana Slapnika so zaključili tečaj za komandirje oddelkov. Na končnih izpitih so kandidati pokazali solidno znanje iz poglavij, o katerih so se učili zadnjih pet mesecev. Povprečni uspeh v vseh predmetih je prav dober.

A. K.

POJASNILO

Polde Miklič iz Šentjerneja nas je obvestil, da je vozil 12. marca letos kombi LJ 417-28 šofer Kunstek in ne šofer Novosel, kakor je bilo v poročilu »Brezobzirnost ne pelje k slavi!« v zadnji številki Dolenjskega lista na tej strani. Za pravo ime šoferja je Miklič zvedel šele po objavi svojega pisma v Dolenjskem listu.

Danes zbor tabornikov

Danes ob 18. uri bo v mali dvorani na Rotovžu (pritličje) redni letni občni zbor Odreda gorjanskih tabornikov. Vsi člani, prijatelji narave in organizacije ter starši in drugi vzgojitelji — vljudno vabljeni!

Vojaki iz kasarne Milana Majcna velik del prostega časa posvetijo merjenju moči za šahovskimi deskami. Najboljši med njimi je vodnik Dragutin Bjelanović, drugokategornik, ki si je zagotovil mesto med 10 najboljšimi šahisti v Novem mestu. Po njegovi zaslugi so fantje iz enote kapetana Koširja najboljši šahisti v kasarni, saj žrtvuje večino svojega prostega časa za organizacijo kulturno-zabavnega udejstvovanja vojakov — (A. K., foto: M. Radenković)

Zbor »Pionirjevih« športnikov

Pretekli teden je bil v Bršljinu občni zbor enega najboljših dolenjskih športnih društev SSD PIONIR. Občni zbor je bil razmeroma dobro obiskan.

Iz poročil je bilo razvidno, da je društvo v preteklem letu doseglo odlične športne rezultate. Največji uspeh so v zveznem in republiškem merilu dosegli balinarji Največji uspeh je bilo sedmo mesto na državnem prvenstvu, ki sta ga dosegla v dvojicah Barbič in Hren. Ekipa je dosegla peto mesto v Sloveniji, kar je tudi najboljša uvrstitev dolenjskih balinarjev. Lep uspeh je četrto mesto dvojic Barbič—Vovko na slovenskem prvenstvu. Tudi na dolenjskih prvenstvih so imeli prvo mesto v tolčenju Hren, drugo mesto pa v četverkah, dvojkah in Hren med posamezniki. Tudi mladinska balinarska ekipa je osvojila tretje mesto v državi in drugo mesto v Sloveniji.

Tudi kegljači so se uvrstili na šesto mesto v republiški ligi na 8 × 200 lučajev. V borbenih igrah so bili nekoliko slabši, saj so bili deveti v Sloveniji. V dolenjskem merilu so pobrali vsa prva mesta, najboljši pa so bili Krušič, Mrzlak in Hren. Zadnja dva sta se odlično uveljavila na državnem prvenstvu dvojic s 16. mestom.

Strelci so se udeležili manj tekmovanj; pomembnejši uspeh je dosegel Milan Knap z osvojitvijo zlate puščice. Šahisti so sodelovali v drugi sindikalni ligi mesta Ljubljane, odbojkarji so bili dvakrat drugi na sindikalnih tekmovanjih Novega mesta, aktivna je postala tudi teniška sekcija.

Ekipno je SSD Pionir doseglo več lepih uspehov. Največji je gotovo drugo mesto na republiških gradbenih igrah v Celju. Zmagali so na tekmovanju dolenjskih gradbincev in na sindikalnih športnih igrah Novega mesta. SSD je z uspehom organiziralo športni dan podjetja z množičnim tekmovanjem v več panogah.

V razpravi po poročilih so govorili o vključevanju mladine v ekipe, o nezanimanju mladine za šport, o premajhnem zaledju v posameznih kvalitetnih ekipah. Izvoljen je bil odbor društva, kjer bo še naprej predsednik Tone Furlan. Društvo je podelilo priznanja nekaterim najboljšim športnikom in organizatorjem. Za zaključek so pokazali barvni film o francoski smučarski šoli, ki nas je seznanil z lepotami tega zdravega športa.

(en)

Valentina Novak najboljša strelka v Sevnici

Strelskega tekmovanja, ki ga je organiziral občinski strelski odbor v Sevnici v počastitev dneva žena, so se udeležile tri ženske ekipe: tekmovalke iz sevniške Lisce, ekipa Lisce iz Senovega in strelska ekipa Lisce iz Zagorja.

Med tekmovalkami je osvojila prvo mesto s 143 krogi Valentina Novak, druga je bila Marija Filo in tretja Marija Jug.

Najboljši šahisti v kočevskih šolah

Na občinskem šahovskem prvenstvu za pionirje in pionirke, ki je bilo 24. marca v Kočevju, je med starejšimi pionirji zmagala osnovna šola Mirka Bračiča (Kočevje) pred Koprivnikom, Podpresko in Travo, med mlajšimi pionirji pa osnovna šola Jožeta Seška (Kočevje) pred Travo in Podpresko. Osnovna šola Mirka Bračiča ima najboljše šahistke pri starejših pionirkah, medtem ko so najboljše mlajše pionirke iz osnovne šole Jožeta Seška. Tekmovanje je vejalo tudi za kvalifikacijo za sodelovanje na dolenjskem pionirskem prvenstvu, ki bo 3. aprila v Novem mestu. Majhna udeležba kaže, da šah še ni popularna igra na vseh šolah v kočevski občini.

Tekmovanje je organiziralo DPM Kočevje. Najboljše skupine so prejele diplome in nagrade.

Ive Stanič

Sevnica: zlato puščico Mejaku!

20. marca so se strelci v dvorani sevniškega Partizana pomerili v tekmovanju za »zlato puščico«. Med 17 strelci in 2 strelkama iz šestih strelskih družin je zasedel prvo mesto in dobil »zlato puščico« Boris Mejak iz Kopitarne, ki je dosegel 484 krogov od 500 možnih. Drugi je bil Boris Kozamernik (Kopitarna) s 479, tretji pa Anton Flajs (SD Partizan) s 464 krogi. Med strelci iz Loke je bil najboljši mladinec Jože Fon, ki je dosegel 330 krogov.

S. Sk.

Zdravnik vam svetuje

Kako kašljaš, prijatelj?

V marcu in aprilu, ko se tople pomladne sape srečujejo s poslednjimi hladnimi zimskimi vetrovi, se prehlajamo kar naprej, ker navadno ne upoštevamo, da je ta muhasti čas nevaren za naše zdravje. Skoraj bi bilo bolj umestno, da bi zamenjali pozdrav »Kako se imaš?« s »Kako kašljaš, prijatelj?« Skoraj vsi namreč kašljamo v tem času. Nekdo kašlja bolj, drugi manj, nekdo dobi več, drugi spet manj vročine, nekomu curi kar naprej iz nosu, drugi spet kiha, nekoga boli glava, drugi je bled, po kosteh ga trga, hodi kot pijan, vrti se mu in tako naprej, vsakdo na nek način s prehladom pozdravlja pomlad.

Če takega bolnika vprašamo, kaj mu je, bo večinoma rekel, da ima gripo, ki jo stoje prestaja. Če pa je moral za nekaj dni v posteljo, potem pa sploh trdi, da je prebolel gripo. V večini primerov pa to še daleč ni res, bil je drugače bolan.

Starejša generacija se dobro spomni španske bolezni po prvi svetovni vojni, ki je pobrala precej ljudi. To je bila gripa. Tudi azijska gripa pred nekaj leti še ni pozabljena. Gripa je namreč nalezljiva bolezen, ki zajame velike pokrajine in države, pa tudi ves svet in v svojem silnem navalu pošteno opustoši prebivalstvo. Zaradi nje zapirajo urade, tovarne, šole in druge ustanove, ker ljudje množično obolevajo. Bolezen se širi s kužnimi kapljicami, ki jih bolnik izkašljuje. Oboli vsakdo. Hitrost njenega širjenja je podobna hitrosti prometa. Gripa ali influenca, kar je eno in isto, se začne naglo. Vse boli, posebno hrbet, prsa in udje. Občutek bolnika je tak, kakor da je bil pretepen. Vročina se giblje med 38 in 40 stopinjami, obraz je rdeč, oči tudi, kašelj je suh, boli grlo. Izgine apetit in bolnik sili v posteljo, kamor tudi spada. V treh dneh je bolezen končana in če ni komplikacij, bolnik ozdravi, vendar je še močno »zdelan«. Prebolevniška doba traja pri nekaterih bolnikih tudi teden dni in več. Najbolj običajna komplikacija gripe je pljučnica, ki lahko bolnika pobere, ker mu gripa odpornost organizma zmanjša na najmanjšo mero. Najboljše zdravilo proti gripi je pravočasno cepljenje, ki ga nekateri kolektivi radi organizirajo, ker lahko ob epidemiji te bolezni nemoteno delajo. O tem pričajo izkušnje. »Kačja slina«, antigripin ali kakor že imenovane žgane pijače, pa tudi vino, gripe ne preženejo, pač pa že tako oslabljen organizem še bolj oslabijo in s tem povzroče največkrat pljučnico, ki je kot komplikacija gripe nevarna.

Največkrat zbolimo spomladi za navadnim nahodom, ki ga najraje povzroča pri (k tej bolezni nagnjenih) ljudeh hiter padec temperature zraka. Zamaši se nos, pozneje pa začne curiti in njega najprej skoraj voden, pozneje pa tudi gnojen iztok. Bolnika boli glava, kiha in se solzi, včasih dobi celo vročino. Če se bonik dovolj ne pazi, lahko iz tega nastane vnetje obnosnih votlin, vnetje srednjega ušesa ali pa vnetje dihalnih cevi, čemur pravimo bronhitis. Nahod z dvigom zračne temperature sam preneha, pomagamo mu pa lahko tudi s kapljicami za nos, ki jih predpiše zdravnik.

Bronhitis ali vnetje dihalnih cevi je v tem času najbolj pogostna bolezen. Najprej nastane praskanje v grlu, bolečine pod prsnico, ker se je vnel sapnik, glavobol, utrujenost, tiščanje v prsih, potem pa suh kašelj. Kašlja je vedno več, pozneje preide v moker kašelj. Izkašljujemo najprej sluz, pozneje je izpljunek lahko gnojen. Ves čas bolezni traja vročina. Slabotne osebe in starejši ljudje lahko dobe iz tega pljučnico. Bolnik spada v vsakem slučaju v posteljo ali dobro oblečen v toplo sobo. Pije naj vroč čaj ali vročo limonado. Dobro je, če trikrat na dan poje s čajem po dve tableti acisala ali indola. Če se bo naučil pošteno odkašljati in izpljuniti odvečno sluz, bo kmalu zdrav.

Najraje bi videli, da ne bi staknili niti bronhitisa niti nahoda in da ne bi torej prikašljali svoje pomladi. Pravilna obleka, dovolj solate in sadja, malo potrpljenja, kanček več pozornosti do samega sebe in dobra volja, pa nam bo uspelo

Dr. BOŽO OBLAK

Trenutno vodita T. Škerlj in F. Gornik

Zaradi tehničnih ovir se je dolenjsko prvenstvo začelo že v petek, to je en dan prej, kot je bilo prvotno javljeno. Turnirja se od prijavljenih igralcev ni udeležil edino Praznik iz Stične, zaradi česar je na njegovo mesto vstopil Slavko Sitar, II. kat. iz Novega mesta, kot bivši novomeški prvak in večkratni udeleženec prejšnjih dolenjskih prvenstev.

Do sedaj so odigrali 4 kola. Turnir je borben, oster, zlasti pa ne manjka presenečenj. Tako so po IV. kolu ostali neporaženi le še trije igralci: Škerlj, Sitar in Gornik. Glavna favorita na papirju m. k. Penko in Šunjić sta že podpisala predajo. Penka je premagal v III. kolu s črnimi figurami Škerlj v kratki partiji, ker je Penko igral že v otvoritvi slabo. Šunjića je premagal Sitar v zelo lepo igrani partiji.

Med kočevskimi igralci (trije med njimi so še mladinci) je za enkrat najboljši Gornik, ki je premagal Ostrmana; ta je veljal za najmočnejšega kočevskega igralca. Kočevskim šahistom se pozna pomanjkanje samozavesti in turnirskega izkustva, ker včasih v dobrih pozicijah ne upajo igrati odločneje za zmago.

Nekaj rezultatov iz prvih štirih kol: Ostrman je premagal Ivića, Šunjić Papeža, Penko Tisuja, Gornik Istenča, Sitar Ivića, Mestek Avsca, Osterman Tisuja, Istenič Mestka, Penko Avsca, Ivić Tisuja in Škerlj Papeža. Drugi dvoboji so se končali z remijem, ki je ponavadi plod dolge borbene igre.

Po IV. kolu vodita s 3 točkami **Tone Škerlj in Franc Gornik**, tretji je **Slavko Sitar** z 2 in pol točkami in eno odloženo partijo, četrto do peto mesto delita **Igor Penko** in **Rudi Osterman** z 2 in pol točkama, šesto do osmo mesto pa dele z 2 točkama **Šunjić, Mestek in Istenič** itd.

JEK

Močnikovi prvakinji tudi v krosu

Na republiškem prvenstvu v krosu, ki je bilo v nedeljo, 27. marca, v Mariboru, sta nastopili tudi sestri Močnikovi, tekmovalki atletskega kluba Novo mesto. Starejša, Katja, je zmami v teku na 1000 m z rezultatom 4:13,6. Mlajša sestra, Danica, pa je bila najhitrejša med mlajšimi mladinkami v teku na 800 m s časom 3:19,6.

V nedeljo ju čaka še zahtevnejša naloga, ko bosta nastopili v Osijeku na državnem prvestvu v krosu v skupini mladink v teku na 1000 m, kjer se bosta srečali z državno prvakinjo Petnjaričevo in drugimi izkušenimi tekmovalkami. Štiri najboljše mladinke s tega tekmovanja bodo naslednjo nedeljo nastopile v Bolgariji na balkanskem krosu. Sestrama želimo, da bi si na zahtevnem tekmovanju v Osijeku priborili mesto za pot v Bolgarijo.

Zanimivo je, da sta sestri doma v bližini nekdanjega doma atleta Červana, našega najboljšega tekača na dolge proge.

JOŽE GLONAR

Jugoslovanska loterija

o žrebanju sreč 12. kola, ki je bilo 24. marca 1966

Srečke s končnicami	so zadele Ndin
90	6
41430	600
43250	400
71950	400
78520	400
240730	30.000
21	10
41	8
47331	400
16281	600
42	6
72	6
982	100
13452	400
87202	600
43	6
123	80
09213	1.000
11393	400
36533	2.000
79403	600
84	8
12684	408
25	10
45	20
95	6
175	40
628315	8.000
6	4
38286	604
77726	1.004
85296	1.004
90236	404
365986	10.004
77	8
6607	200
03827	600
23027	600
43197	400
083697	8.000
668387	100.000
48	8
78	6
34348	608
60658	400
66268	600
209048	10.008
9	4
04579	604
14779	1.004
527129	50.004

Večji dobitki v Sloveniji:

2.000 Ndin je zadela srečka št. 226533 prodana v Ljubljani, po 1.000 Ndin so zadele srečke št. 409213 in št. 685286 v Ljubljani, in na št. 214779 prodana pri PTT v Novi Gorici.

Srečka št. 182498, ki je v 11. kolu zadela glavno premijo 100.000 Ndin, je bila prodana v Mariboru, lastnik pa se še ni javil.

Krško: za telesno kulturo 2 milijona premalo!

Športni delavci, športniki in mladi ljudje v krški občini niso zadovoljni z delitvijo sredstev občinskega proračuna oziroma s preskromno odmerjenimi sredstvi za potrebe telesne kulture. Dva milijona starih dinarjev, kolikor je v ta namen določenih sredstev, ne bosta zadostovala, da bi opravili vsaj najnujnejše na področju telesnovzgojne dejavnosti.

Ob delitvi najbrž nihče ni upoštevalo, da je v občini 7.000 mladih, potrebnih in željnih telesne vzgoje. Nihče ni upoštevalo množičnosti športnih društev in telesnovzgojnih organizacij, ki morajo sicer delati kljub pomanjkanju denarja. Posamezniki, ki kljub temu zagnano delajo na tem področju, bodo morda delali še nekaj let, kaj pa potem?

Potrebno je omeniti, da je dala občinska zveza za telesno kulturo dokumentiran zahtevek za 7,5 milijona starih dinarjev, kolikor jih potrebuje v letu 1966. Strokovnjaki so najbrž ta zahtevek prezrli, ko so sestavljali proračun občine. To utemeljujejo s tem, da omenja gradivo, ki so ga odborniki občinske skupščine prejeli za razpravo, češ da »zahteva telesna kultura le 2 milijona din«.

V krški občini je več kot 5.000 šoloobveznih otrok, ki so potrebni redne telesne vzgoje. Izračunali smo, da pripada vsakemu občanu za telesno vzgojo na leto le 66,6 starih dinarjev iz proračuna. Športniki sosednje, brežiške občine, imajo kljub nekoliko večjemu občinskemu proračunu precej večje možnosti za razvoj telesnovzgojne dejavnosti. Za letošnje potrebe, na primer, so predvideli 8 milijonov starih dinarjev, kar je štirikrat več kot v krški občini. V imenu športnikov prosim za pojasnilo o tej zadevi!

Lado Hartman

Mačka ukradla puck

Mularija iz našega bloka (lahko mi verjamete, da je ni malo) dan za dnem nabija za blokom s krajšimi fižolovkami po konzervnih škatlah oziroma igra hokej. Vsi so se spremenili v Raguline, Almetove, Staršinove, Nedomanske, Dzurile in druge. Že zdavnaj so izza bloka pregnali odrasle, ki se običajno tam sončijo in Maksa (Čuan Tse Tunga) in Mirca (Li Fu Junga), ki sta menda še od lanskega SPENT neutrudno pimplala po razpokani in razmajani ping pong mizi.

Oni dan sem si tudi jaz ogledal najboljše hokejiste našega in sosednega bloka, seveda kar z okna. Najprej se jim je zataknilo, ker niso našli primernega pucka (beri: paka, vidi: konzervne škatle). — Končno se je eden izmed gledalcev spomnil, da so danes pri njih jedli MESNI DORUČAK. Škatlo so mulci kmalu zbrskali iz smetnjaka in tekma se je začela.

Toni (Ragulin) se je zapodil za piksno in razpalil po njej, da je dvignil precejšen oblak prahu. Publika je vpila:

— Bravo! Živijo! Kar tako naprej!

Golman Boris (Dzurila) pa se z njimi ni strinjal, čeprav MESNI DORUČAK ni priletel v gol, ampak je zletek za konjski noht mimo leve vratnice (postavljenega polena). — Požugal je s palico Toniju in ga oštel:

— Bik neumni, kaj ne veš, da igrava skupaj!?

Napadi so se vrstili zdaj na ta, zdaj na oni gol. Pri novem nevarnem položaju pred Borisovimi vrati se je Boris neustrašeno zakadil v gnečo, pa je kmalu priplesal iz nje po eni nogi in tulil:

— Au, au, au!

Njegova mati je zatarnala z okna:

— Ojoj! Ojoj! Odkar razsaja ta prokleti hokej, imajo vsi naši otroci razbite in črne noge!

Mularija je za nekaj trenutkov pozabila za puck (Mesni doručak), ki je odletel izven igrišča v travo. Poskušali so pozdraviti Borisa. Medtem pa je vrag od nekje prinesel sosedovo mačko, in sicer še ravno prav, da je videla, kako se nekaj (puck) kotali. Skočila je za prazno konzervo MESNEGA DORUČKA, ki se je ustavila v travi. Najprej jo je previdno ovohavala, ker pa ji je le prelepo dišala, jo je pograbila in skočila pred očmi presenečenih hokejistov in publike preko ograje na domači vrt.

Tekma je bila zaradi tehničnih razlogov za nekaj časa prekinjena.

J. PRIMC

Komaj se je končalo letošnje svetovno prvenstvo v hokeju, ki je bilo v Ljubljani, Zagrebu in na Jesenicah, že se je ta živahna igra razširila po vseh naših krajih. Fantje na sliki so sicer še mladi, drsalk in opreme nimajo, namesto hokejskih palic imajo navadne in namesto pucka le žogo, vendar je njihova igra (vsaj zanje) prav tako napeta in razburljiva kot one na svetovnem prvenstvu! Na sliki: »Po hokejskem prvenstvu v Kočevju« (Foto: J. Primc)

POVSEM NEPRIČAKOVANO: STOP, VOZNIK!

Komur lučka ne gori, mu predpis posveti...

V četrtek, 24. marca, je komisija za vzgojo in varnost v prometu pri oddelku za notranje zadeve ObS Novo mesto v sodelovanju s prometno milico pričela s petdnevno kontrolo splošnega prometa na nekaterih najbolj prometnih cestah v novomeški občini. Petčlanska posadka se je dela najprej lotila zgodaj zjutraj na treh najbolj prometnih vpadnicah v Novo mesto

Bledi žarometi tipljejo v polmrak marčevega jutra.

Moped lenobno pokašljuje po Karlovški cesti.

Rdeče rumena tablica v miličnikovi roki se nenadoma dvigne.

— Oprostite, splošen pregled vozil!

Vozniško in prometno dovoljenje? V redu. Luči, zavore, kolesa in drugo? Zanič. Razen tega vise z volana in pedalov konci žice.

— Tovariš, kako morete s takim vozilom na cesto?

— Saj poznam predpise. Veste, včeraj je bilo še v redu . . .

— Že dobro. Zdajle boste odšli peš v mesto, kasneje pa se boste pogovorili še s sodnikom za prekrške.

Rdeče rumena miličnikova tablica ustavi še nekaj mopedov, koles brez luči in zvoncev, sem in tja kakšen osebni avto. Slede opozorila: »Glejte, da boste pomanjkljivost odpravili!«

Psiček na mopedu, očka s kanglicami . . .

Do sedmih manjka še nekaj minut.

Stojimo pred gasilskim domom ob Cesti herojev.

Brrrr-rrr- Motorist dirka iz Ločne. STOP!

Po pregledu: »Lahko greste!«

Cin-cin! Ženska na kolesu. »Zakaj nimate luči?«

■ **In mopedist!**

■ **Ustavljen je KREMENOV** tovornjak. Nima zavornih luči. Kar lepo nazaj v podjetje, da napako odpravijo!

■ **In fant na horexu.**

»Vozniško dovoljenje?«

»Ja, veste, tale motor kupujem, pa sem zdaj na poskusni vožnji. Bom takoj pripeljal lastnika, da bo bolj pojasnil.« In res ga pripelje. »Drugič ne pridite brez dovoljenja na cesto!«

■ **Vozila v mesto, vozila iz mesta.** Brrr-rrr! Kaj pa tale moped?

»Saj se bo sesul pod vami, zakaj ga niste dali popraviti?«

In dolga zgodbica o tem, da je ta moped iz prve TOMOSOVE serije, da je res iztrošen, vendar še ne toliko, da bi ga zavrgel. »Veste, nov moped bom kupil!«

»Lepo, da ga boste, ampak zakaj vozite z raztrganimi gumami in zavore ne primejo?«

Naposled: 3.000 starih din mandatne kazni!

»Verjemite, vozim samo podnevi!«

Pol devetih.

Pred skladiščem v Bučni vasi.

Skoraj pol ure nič posebnega.

Kaj pa to: brr-tok-tok-brr-rrrr?

■ **Motorist na rdeči jawi.** STOP!

»Ob osmih sem šel zaradi žene v vinograd. Saj veste, kako je s to rečjo. Zdajle pa grem nazaj!«

»Da, nazaj greste. Pa sploh vidite, na kakšnem motorju se peljete? Ubito steklo pri žtrometu, zavore slabe, stojalnik udarja ob tla.«

»Vem, vse to vem, zato vozim samo podnevi.«

»Predpis zahteva kar najbrž veste, da se sme na cesto le s popolnoma opremljenim vozilom.«

»Ja, kakšne pa bodo potem posledice?«

»Vam bo že sodnik za prekrške povedal.«

■ **Kasneje ustavimo še tovornjak LJ 341-38.** Preizkušnja luči, zavor. Drugo je v redu. »Lahko nadaljujete.«

In tako dalje.

To dopoldne je mala prometna akcija končana.

Kontrola splošnega prometa.

IVAN ZORAN

Jutranje skice s treh prometnih vpadnic v Novo mesto, ali: kako znajo nekateri vozniki z napetimi zgodbicami opravičevati pomanjkljivosti na svojih vozilih . . .

— Šest let vozim, pa še nikoli . . Saj pravim, če se nesreča nekoga oprime, ga ne izpusti . . . (Intakodalje.)

Tam, kjer se Zagrebška razcepi . . .

Naravnamo ure. 5.35.

■ **Pred petnajstimi minutami** je bil voznik osebnega avta LJ 451-04 še doma.

»Kaj, kaj je narobe?« se malce razburi, ko je ustavljen. Očitno se mu zelo mudi.

Vrstni red napak: vozilo pomanjkljivo opremljeno z lučmi, gume preslabo napolnjene, kolesa majava . . .

Vzamejo mu registrske tablice. Za garancijo, da bo res peljal avto popravljat. Voznik mora pot nadaljevati peš.

■ **Voznik traktorja** je na Zagrebško cesto zavil iz Žabje vasi.

»Pregledali bomo vaše vozilo.«

Leva zavora ne dela, zadnja leva luč tudi ne, ogledal ni, stekla so umazana . . . In pripomba: »Le kako gre s tako umazanim vozilom na cesto?«

»Vsak dan prevozim 22 km od doma in toliko nazaj, pa nimam časa, da bi moped popravil.«

Pri pregledu: moped je ves povezan z žico, izpušna cev je kar na vrvici. »Tovariš, tako ne morete naprej! Kar peš jo boste mahnili kamor ste namenjeni!«

■ **Nekaj lučajev stran** cepijo pse. Menda proti steklini. Pa zavije na cesto mopedist s privezanim psičkom na rezervoarju.

»Kaj ne veste, da tako ne smete voziti?«

Mož odveže psička in ga postavi na tla. Hoče odpeljati tako, da bi mu psiček tekel za vozilom.

»Tudi tako ne boste potovali. Dol z mopeda!«

Mož polglasno zabrunda in odrine moped proti mestu.

■ **Starček s kanglicami** za mleko na kolesu hoče peljati kar mimo, pa ga pobara miličnik: »Očka drugič imejte luč in zvonec pritrdite na kolo, sicer boste kaznovani!«

»Bom, bom!«

V ponedeljek, 28. marca, ob 8.20 se je pri Goriči vasi (občina Ribnica) prevrnil osebni avto KR 17-63, ki ga je upravljal Ivan Gabron iz Kranja. Gabron je vozil proti Kočevju verjetno nekoliko preveč po sredini ceste. Zaradi tega se je splašil konj Jožeta Bojca, ki je peljal voz proti Ribnici. Voz je zadel v cestni smernik, nato pa se z zadnjim koncem odbil v avto. Šofer se je verjetno zmedel, zavozil na levo s ceste preko ob cesti zloženih telefonskih drogov in se nato na travniku prevrnil. Na avtomobilu je škode za okoli 4.000 novih din (foto: J. Primc)

»STARA SVINJA, ODPRI!«

Hude poškodbe zaradi skoka skozi okno — Prijateljstvo ne more temeljiti na žganju

Pred dnevi se je zagovarjal pred občinskim sodiščem v Kočevju Hasib Čerimović iz Gorenj pri Kočevju. Obtožnica ga je bremenila, da je iz malomarnosti hudo telesno poškodoval tasta, ko je 16. decembra lani vinjen razbijal po vratih stanovanja tašče in tasta ter vpil: »Stara svinja, odpri!« Tast in tašča sta se tako prestrašila, da sta skočila skozi okno, pri čemer se je tast huje poškodoval (zlomil nogo, poškodoval hrbtenico itd.).

Tast je povedal, da sta bila s Čerimovićem prijatelja, dokler se ni poročil z njegovo hčerjo. Dejal je: »Nosil mi je liker, vino, žganje pa sem mislil, da bo dober z mano.« (Verjetno je nekoliko zgrešeno vezati prijateljstvo na alkohol. Če zmanjka alkohola, zmanjka potem tudi prijateljstva. Podobno je tudi z ljubeznijo, ki je vezana na denar: zmanjka denarja, umre ljubezen, če ni denarja sploh vedno premalo).

Tašča je povedala, da je bila zaradi Čerimovičevega vpitja in razbijanja bolj preplašena, kot med vojno v Nemčiji zaradi bomb »ki so dol kapale« in da je morala zaradi zeta večkrat spati zunaj.

Iz izjav prič pa se je dalo razbrati, da je prihajalo v hiši do prepirov predvsem med obema ženskama (materjo in hčerjo). O Čerimoviču so sploh imeli lepo mnenje, saj so povedali, da je miren, delaven in da zelo lepo skrbi za vse tri otroke. Najhujše, kar so povedali o njem, je bilo »da je dober, kadar je trezen«.

Obtoženec je dejanje v glavnem priznal (razen tistega o stari pijani svinji), povedal pa je, da ni vedel, da bosta ženina starša zaradi razbijanja po vratih skočila skozi okno. Dejal je, da je hotel k njima le na razgovor. Do nesoglasij s starši je po njegovem prišlo predvsem zato, ker se nista strinjala, da se je hči poročila z muslimanom.

Sodišče je ob upoštevanju vseh okoliščin izreklo kazen: 5 mesecev in 10 dni zapora, pogojno za dve leti.

Pogrešanega našli mrtvega

Pisali smo že, da je 26. februarja odšel neznano kam Franc Mavrin iz Kočevja. Skoraj po mesecu dni, 23. marca dopoldne, pa je našel Miha Bubrih iz Kočevja v Rinži blizu kočevskega kegljišča utopljenca. Preiskava je pokazala, da je utopljenec pogrešani Farne Mavrin, ki je, kot vse kaže, napravil samomor.

Pokojni Mavrin je odšel od doma 26. februarja zvečer. Ker ga ni bilo domov, so ga miličniki in ostali občani iskali po okoliških gozdovih. Vse iskanje pa je bilo zaman. Samomor je verjetno napravil že isti večer, ko je odšel od doma.

Na mokri cesti zaman zaviral

10. marca zjutraj sta na Partizanski cesti v Novem mestu trčila drug v drugega osebni avto in tovornjak. Voznik osebnega vozila dr. Bogomir Vodnik je na mokri cesti zaviral in ga je zaneslo v tovornjak, kateremu se je sicer poskušal umakniti. Škodo na osebnem avtu cenijo na 2.500 N dinarjev, na tovornjaku pa na nekaj več kot 1000 N dinarjev.

POJASNILO: JANEZ, a NE JOŽE!

Po objavi notice »PREPOZNO SE JE SPOMNIL SMERI« v zadnji številki Dolenjskega lista smo dobili obvestilo, da je prišlo v uradnem sporočilu do neljube zamenjave imen: v moped Stefanije Dragan se je 14. marca zaletel **Janez Majer** iz Trebnja in ne Jože Majer, kakor je bilo tiskano.

NEPREVIDNOST, TODA ZARADI OTROKA

Franc Sladič iz Novega mesta se je oglasil v uredništvu lista in povedal, da je 19. marca popoldne res stopil na cestišče v Novem mestu, a le zato, da je s tem zavaroval svojega 5-letnega otroka, ki se je umaknil s pločnika na cesto nekemu drugemu pešcu. Motorist pa je vozil tako blizu pločnika, da sta se Sladič in motorist zares trčila, vendar je Sladič, kakor izjavlja sam, s tem rešil svojega otroka, da ni prišlo do hujše nesreče.

UREDNIŠTVO

Časi fevdalizma so za nami in gradovi so le še spomeniki ljudske sužnosti. Neki kmetič iz Cirnika onstran mirenske doline, tega raja prelepe Dolenjske, kakor jo je krstil Krek, ki sem ga srečal na nekem klancu, pa mi je pripovedoval, da šentrupertski farovž še zdaj dobiva od kmetov čez dve sto štrajhov vina pri beri. Dve sto štrajhov je deset tisoč litrov. Magnati v Mokronogu leto in dan točijo vino iz grozdja, ki ga plačujejo kmetom in bajtarjem po dinar ali dva za kilogram.

In nad tem rajem stoji Slančvrh, tiha vasica s pokopališčem, z lesenimi hišicami in polomljenimi plotovi, njeni prebivalci pa s krivimi nogami in debelimi golšami vlačijo vodo in butare po strmih pobočjih na vrh, kjer sveti sonce tako žarko in toplo.

Na poti do Slančvrha proti Telčam prideš kmalu spet na brezovški okus. Podoba tega kraja je vasica Jeperjek, postavljena na strmo grudo. Kup lesenih hiš s smrdljivimi kapnicami in siromašnimi, majhnimi njivami. Jeperjak stoji ob poti, ki že od davnih časov vodi iz Škocijana v Tržišče in veže obe dolini. Vas je popotnikom dajala prenočišče in je njeno ime nastalo iz »Herberge«. Ta pot je zdaj silno zanemarjena in težavna, pa vendar zelo potrebna. Ljudstvo že desetletja prosi in zahteva novo cesto. Na njen račun je bilo v Jugoslaviji izvoljenih že mnogo poslancev, toda ceste še zmerom ni in živina in ljudje se morajo po kolenih pobijati po kamnitih klancih stare poti.

Od Jeperjeka se zdijo Telče na sosednem hribu čisto blizu, toda popotnik mora hoditi skoraj pol ure, da pride do njih. Telče so škocijanska podružnica s trgovino, s šolo, z bajto neke »dobrotnice«, a brez krčme, kar se človeku zdi neverjetno, a je tako. V Telče so všolani vsi kraji od Malkovca do Češnjic nad Sevnico. Za postavitev šole na Telčah se je boril že slovenski pisatelj Peter Bohinjec, ko je bil župnik v Škocijanu, a so ga kmetje pognali iz Telč. Šola pa se je kljub temu ustanovila. Zdaj je dvorazrednica in ima dve sto petdeset otrok. Dve učni moči se mučita s to armado v pretesnih prostorih. Šolski upravitelj je proglašen za komunista in je za kazen prišel na Telče. Učinkovitejše kazni si predstojniki ljudske izobrazbe v Ljubljani pač niso mogli izmisliti.

Ljudsko šolstvo je posebno poglavje toliko opevane naše Dolenjske, o katerem pa ne bom posebej pisal. Navedel bom le to, kar so mi ljudje gredoč pripovedovali. Razkošni Št. Rupert, ki ima menda čez štiri tisoč prebivalcev, nima poslopja za ljudsko šolo, oziroma ga ima v starem, majhnem in tesnem poslopju, kamor menda komaj stlačijo dva razreda. A šola je šestrazredna. Drugi razredi gostujejo po kmečkih hišah. Zato pa ima Št. Rupert dva gradovom podobna farovža. Lakenci, ki se raztezajo uro hoda daleč in so svet zase, nimajo šole. Šola v Kle-

noviku gostuje pri kmetih. Vasi Štatenberg, Cerovec, Vode in ne vem katere še, so všolane v več kot uro oddaljeno Trebelno, čeprav je tam na kupu otrok za tri razrede. Od Češnjic do Telč rabijo kratke noge dve uri hoda.

Kazensko na Telče prestavljeni učitelj pa poučuje otroke, ki so jih matere zjutraj nakrmile s poparjenimi sadnimi tropinami. Ko je ustanavljal šolsko kuhinjo, mu je bilo na županstvu v Škocijanu rečeno, da je to potrata, češ zakaj pa imajo ljudje toliko otrok. Ko je prišel tisti učitelj na Telče, mu je njegov prednik dejal:

»Prišel sem med same tatove. Ne svetujem ti, da kar koli seješ na vrtu ali na šolski njivi, ker ti bo ta zanikrna banda vse pokradla, kakor je meni.«

Ta mož je bil kot dober šolnik prestavljen v lep kraj ob železnici z osemrazrednico.

Kaznjenec na Telčah pa si je mislil: glej, vrt imam in njivo imam, dohodki so pičli in nekaj bom na njivi tudi pridelal. Pa jo je posadil s krompirjem in zeljem ter čakal, kdaj bodo ljudje začeli krasti. In glej veliko čudo telško! Niti en sam krompirjev gomolj, niti ena sama zeljnata glava mu ni zmanjkala. Pač je nekega jesenskega jutra zagledal pred šolo dve revni ženici z motikami v rokah, ki sta mu rekli:

»Gospod, prišli sva, da vam pomagava izkopati krompir. Jesen je tu. Vi ste našim otrokom že toliko dobrega storili pa sva mislili, da tudi medve storiva kaj za vas.«

In nekega jutra je telški kaznjenec zagledal pred šolo kmečko vprego, naloženo z lepimi bukovimi drvmi. Kmet, ki jo je pripeljal, je dejal:

»Pripeljal sem vam drv, ker je zima pred durmi. Mislil sem si, naš novi učitelj ne bo zmrzoval, dokler bo med nami.«

Nikdar ni bilo kmeta ali kmetice v šolo brez zelenke vina. Učitelj je bil primoran, da je postavil v klet sod, kamor je zlival darovano vino, ker ga ni mogel sproti popiti.

Ker je v takih oddaljenih vaseh, kakor so Telče, tudi dolgčas doma, je učitelj najel lov Telč in sosednjih katastrskih občin. Najemnina je bila silno nizka, ker lova ni nihče dražil. Znani lovski zakupniki iz okolice so se telškemu učitelju krohotali, da v tem lovišču še veverice ne bo dobil, ker Telčani vse pokradejo.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 1. aprila — **Hugo**
Sobota, 2. aprila — **Franc**
Nedelja, 3. aprila — **Helena**
Ponedeljek, 4. aprila — **Izidor**
Torek, 5. aprila — **Vincenc**
Sreda, 6. aprila — **Ivo**
Četrtek, 7. aprila — **Radivoj**

PREKLICA

Jože Strajnar iz Ždinje vasi 20, Otočec, preklicujem in obžalujem, kar sem govoril o Mihaelu Jermanu iz Zagrada 1, Otočec, ker za svoje trditve nimam osnove.

*

Jože Barbo, Radna vas 16, Mokronog, prepovedujem vožnjo in hojo po mojem travniku v Brezju. Kdor tega opozorila ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

ZAHVALE

Ob izgubi naše ljube mame

MARIJE ROMIH

iz Pijavic

izrekamo iskreno zahvalo zdravniku dr. Štefanu Humarju iz Krmelja, ki ji je vse do zadnjih trenutkov lajšal trpljenje, vsem dobrim sosedom in obiskovalcem, ki so nji in nam nudili tolažilne besede in pomoč in vsem, ki so ji v zadnje slovo darovali vence. Najlepše se zahvaljujemo sindikalni podružnici KPD Dob pri Mirni in komercialnemu oddelku Cinkarne Celje, katerih zastopniki so nam izrekio sožalje, poklonili venco ni se od pokojne poslovili na pokopališču v Gabrijelah. Zahvaljujemo se govorniku za poslovilne besede in vsem sorodnikom in prijateljem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoča hči Marija, por. Giovanetti, ter sinova Rudi in Franci z družinami.

*

Ob izgubi dragega očeta in starega očeta

IGNACIJA MORETA

upokojenca iz Grčaric

se iskreno zahvaljujemo krajevni organizaciji SZDL Grčarice, upokojencem iz Grčaric ter vsem ostalim za darovane vence in cvetje. Zahvaljujemo se tov. M. Oražem in I. Grivec za poslovilne besede in vsem, ki so nam kakorkoli pomagali, z nami sočustvovali in ga spremili v tako lepem številu na njegovi zadnji poti.

Žalujoči hči Marija z družino.

*

Iz srca se toplo zahvaljujemo dr. Nikoli Marina iz Črnomlja za veliko požrtvovalnost in skrb pri ozdravitvi najinega otroka. Enaka zahvala velja tudi dr. Slamaju.

Družina Tkalec iz Črnomlja.

SUPERAVTOMATIČNI

PRALNI STROJI

vseh znamk
ZADNJI MODELI!

Nudimo garancijo, uredimo vse izvozne listine.

Plačilo v vseh valutah.
Devizni račun pri Banca commerciale, Trieste, 10650/0

PEROTTI-EXPORT, VIA CARPISON 20, TRIESTE

MALI OGLASI

CENIK: vsak oglas do 10 besed — 9 novih din, vsaka nadaljnja beseda 1 novi dinar. Za naslov v upravi lista: pribitek 1 novi dinar. — Redni zasebni naročniki Dolenjskega lista imajo pri vseh malih oglasih, zahvalah, osmrtnicah, čestitkah, prekličih in pod objavah 20 odst. popusta

PRODAM STIRISOBNO komfortno stanovanje s kopalnico, shrambo, prainico, podstrešjem in drvarnico. Cena ugodna. Oglasite se na naslov: Antonija Marinček, Trdinova 23, Novo mesto.

PRODAM DIESEL MOTOR 8 KS. Naslov v upravi lista (309/66).

BLIZU KRKE ali Temenice kupim hišico ali del, lahko preužitek. Krista Napokoj, Ljubljana-Polje, blok A.

PRODAM vprežno kosilnico in grabljo. Naslov v upravi lista (312/66).

PRODAM eno leto starega žrebeta. Darovic, Ločna 26, Novo mesto.

UGODNO PRODAM otroško postelico. Zajc, Zagrebška, blok B, Novo mesto.

POPOLNOMA NOVO kosilnico BCS ugodno prodam. Ponudbe pod »960.000«.

PRODAM MOTOR NSU MAXI v odličnem stanju z original ščitnikom. Ogled vsak dan. Vidic, Pionir, Novo mesto.

IZGUBIJENO AKTOVKO s ključem od Mačkovca do Zbur, oddajte proti nagradi v gostilno Vidrih, Otočec.

TAPETNIK Brane Jerman, Novo mesto, Prešernov trg 10, sprejme v uk vajenca.

PREMOŽNA DRUŽINA v Zahodni Nemčiji išče gospodinjsko pomočnico. Odlični pogoji, plačana pot. Pišite: Loos, Ljubljana, Gregorčičeva 21.

TAKOJ SPREJMEM gospodinjsko pomočnico, staro od 15 let naprej. Stane Korbar, Kajuhova, blok, Bled.

IŠČEM GOSPODINJSKO POMOČNICO k štiričlanski družini. Alojz Zoran, Majde Šilc 7, Novo mesto.

GOSPODINJSKO pomočnico sprejmem takoj. Plača dobra, možnost dodatne zaposlitve. Vukovič, Kneza Koclja 28, Ljubljana.

GOSPODINJSKO pomočnico sprejmem takoj. Zaželjeno delno znanje kuhe. Soss, Rutarjeva 5/A, Ljubljana.

DOBRA DRUŽINA v Ljubljani išče pridno dekle za pomoč v gospodinjstvu. Ponudbe na Pavel Strgulec, Ljubljana, Dermotova 8.

MLADO DEKLE — začetnico, ki ima veselje za priučitev v gostinstvu, dobi mesto v gostilni. Marija Černe, Brežice, Zakot 35. Nastop službe takoj.

POROČNE PRSTANE po zadnji modi izdeluje zlatar v Ljubljani, Gosposka 5 (poleg univerze).

SLUŽBO DOBI mizarski pomočnik za stavbena dela. Naslov v upravi lista (326/66).

UGODNO PRODAM rabljeno pohištvo: dve postelji, nočno omarico in omaro. Čuček, Zagrebška, stolpič B.

FIAT 600 D proda Lado Saje, Novo mesto, Nad mlini 22. Ogled od 17. ure dalje, možno tudi plačilo s čekom.

ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA — Zakaj obupujete pri zdravljenju svojega kronično obolelega želodca, jeter, žolča ali ostalih prebavil? Uporabljajte vendar rogaško »Donat« vodo, zdravilo, ki vam ga nudi narava! V Novem mestu ga dobite pri Trgovskem podjetju HMELJNIK — telefon 21-129, in STANDARD — telefon 21-158.

KINO

Brežice: 1. in 2. 4. bolgarski barvni film »Car Ivajlo«. 3. in 4. 4. ameriški barvni film »Trije narednik«. 5. in 6. 4. poljski film »Giuseppe v Varšavi«.

Kočevje »Jadran«: 1. do 3. 4. ameriški barvni film »Flandrijski pes«. 4. in 5. 4. italijanski film »Dan za leve«. 6. in 7. 4. ameriški barvni film »Zabranjene strasti«.

Kostanjevica: 3. 4. ameriški barvni film »Sladka ptica mladosti«. 6. 4. italijanski barvni film »Sardinski banditi«.

Mokronog: 2. in 3. 4. ameriški barvni film »V vrtincu«.

Ribnica: 2. in 3. 4. češki film »Ikarija X«.

Sevnica: 2. in 3. 4 ameriški film »Crni narednik«. 6. 4. japonski film »Hirošima, žalost moja«.

Sodražica: 2. in 3. 4. ameriški film »Konjenik«.

Šentjernej: 2. in 4. 4. barvni film »Streljanje v George Cityju«.

Trebnje: 2. in 3. 4. francoski barvni film »Afrodita, boginja ljubezni«.

Metlika: 2. in 3. 4. ameriški film »Veseli klub mladih«, in ameriški film »Srce Arizone«. 4. in 5. 4. ruski film »Peter Veliki«. 6. in 7. 4. ruski film »Poema o morju«.

Novo mesto »Krka«: 1. 4. ameriški barvni film »Sedem veličastnih«. 2. do 4. 4. italijanski barvni film »Včeraj, danes, jutri«. 3. 4. ameriški barvni film »Borba za obstanek«. 6 in 7. 4. poljski film »Utihnilo je orožje«.

Črnomelj: 1. in 3. 4. nemški barvni film »Poslednje jahanje v Santa Kruz«. 5. in 6. 4. francoski film »Melodije iz Susterna«.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Jelisava Štok iz Rumanje vasi — Igorja; Ana Grandljič iz Mirne peči — Jožeta, Anica Suhorepec iz Otovca — Vladimira, Slavka Vovk iz Družinske vasi — Jožico, Marica Smiljanič iz Keserjev — Nikolaja, Marija Jerele iz Stare vasi — Marjana, Milojka Petelin iz Žabje vasi — Karmen, Terezija Šoštarič iz Metlike — Branka, Fani Popit iz Mokronoga — Franclja, Terezija Gorenc iz Žaloga — Janeza, Tončka Lukše s Potovrha — Marijo, Rozika Bobnar iz Prečne — Francija, Ana Brulc iz Brusnic — Tomaža, Marjeta Fink iz Broda — deklico, Marija Jurečič iz Ostroga — dečka, Miroslava Cvitkovič iz Tribuč — dečka, Olga Moravec iz Malega Nerajca — deklico, Katarina Prus iz Metlike — dečka, Slavka Maleševec iz Mirne peči — deklico, Marija Šenica iz Drganjih sel — deklico, Ivanka Pašič iz Črešnjevca — deklico, Danica Kočevar iz Sevnice — deklico

OBVESTILA

Planinsko društvo Novo mesto daje za letno sezono od 1. maja do 31. oktobra 1966 v

zakup

planinski dom Vinka Paderšiča pri Gospodični na Gorjancih.

V poštev pridejo samo popolnoma zdrave osebe, ki so sposobne kuhe in strežbe gostov. Priporočljivo je, da ima zakupnik svoje prevozno sredstvo.

Ponudbe pošljite najkasneje do 15. aprila 1966 na upravni odbor Planinskega društva Novo mesto, Jerebova št. 2.

Planinsko društvo Novo mesto.

Po želji si izberite počitniški dom!

Delavci običajno preživljajo oddih v počitniških domovih svojega podjetja. Mnogi so bili že večkrat zapovrstjo na istem kraju, čeprav si želijo počitek v novem okolju. Žal jih veže na prvotni kraj zgradba in prav to je večkrat razlog, da ni toliko prijav za oddih kot jih ponekod pričakujejo, saj bi radi napolnili vsa razpoložljiva ležišča.

To so uvideli turistični delavci pri SAP in si omislili posredovanje zamenjav. Pozvali so podjetja, ki so lastniki počitniških domov, če so pripravljena za zamenjavo odstopiti ležišča drugim interesentom. Upajo, da bodo na ta način dosegli večjo zasedenost in ustregli mnogim delovnim ljudem.

Tudi Brežičani se lahko prijavijo, če se bodo v kolektivih ogreli za to zamisel. SAP bo verjetno naletel na precejšnji odziv, saj bodo ljudje z veseljem pozdravili tako zamenjavo. To je koristen predlog in v njem bi kazalo razpravljati, kajti prav te dni je rekreacijo delovnih ljudi na široko pretresal občinski sindikalni svet.

Brežiška turistična poslovalnica sprejema tudi posredovanje rezervacij za bivanje v hotelih in pri zasebnikih v vseh turističnih krajih države.

Na turistično poslovalnico v Brežicah se lahko obrnejo vsa podjetja in ustanove iz posavskih občin, če želijo spremeniti počitniško bivanje svojih članov in ustreči njihovim željam po srečanju z novimi kraji in novimi ljudmi.

SRNO PA JE NEKDO LE RES USTRELIL IN ODNESEL

KRIVO JE PRIČAL

Pred kratkim se je pred občinskim sodiščem v Kočevju zagovarjal Anton Štimec iz Čačičev zaradi krivega pričevanja. Govoril je namreč, da je Anton Klepec ustrelil srno in si jo prisvojil ter s tem oškodoval lovsko družino Osilnica. Štimec se je zagovarjal, da ga je njegov sodelavec napeljal k tej izjavi, ko je bil on vinjen. Povedal je tudi, da je bil vinjen, ko je dal enako izjavo miličniku. Sodnik ga je vprašal potem, če je kar naprej pijan, Štimec pa mu je odgovoril, da ne, ampak da je takrat slučajno tako naneslo. Obe priči sta povedali, da se ga obtoženi res »nakreše«, vendar ne prepogosto, a tudi preveč poredkoma ne.

Sodišče je Štimca obsodilo zaradi krivega pričevanja na mesec dni zapora, pogojno za eno leto.

Zanimivo pri vsem tem pa je, da je takrat, ko so se začele širiti govorice, res neki divji lovec (ali morda lovec) ustrelil srno in jo tudi odnesel. Neki lovec je celo priznal, da je videl divjega lovca s srno na 15 do 20 korakov, vendar ga ni spoznal, »ker je čakal, da pride še bliže in ga bo potem spoznal«. Vsekakor se je nekaj zgodilo, o čemer pa vsaj uradno nihče nič ne ve ali pa noče vedeti. Zaradi krivega pričevanja ali morda prikrivanja resnice pa bi bil lahko kaznovan nedolžen človek.

NESREČE

Nesreča zaradi druge kompozicije

K nesreči Avgusta Avbarja 15. marca v Bršlinu pri železniškem prehodu dodajamo, da je zaporničar Ivan Lindič zapornice odpiral, tako da je prvi avtomobil nemoteno odpeljal, ko je na prehod zapeljala še ena kompozicija vagonov, v katero je trčil Avbarjev avtomobil. Ves čas je pred prelazom gorela rdeča — opozorilna luč.

Mopedista v bolnišnici

24. marca se je po Partizanski cesti do križišča v Kandiji pripeljal mopedist Jože Irt iz Drganjih sel, ko mu je naproti na križišče pripeljal z Zagrebške ceste mopedist Anton Brezovar iz Gotne vasi. Mopedista sta se zaletela drug v drugega in padla. Irt se je hudo ranil, Brezovar pa si je odrgnil nos, vendar so oba odpeljali v novomeško bolnišnico. Na Irtovem mopedu je škode za 200 N dinarjev.

Osebni avto zadel »grajska« vrata

Anton Muc iz Črnomlja se je 24. marca zvečer pripeljal v osebnem avtu do restavracije Grad in se zaletel v desni rob njenih dvoriščnih vrat. Voznik in sopotnik se nista ranila, škodo na vozilu pa cenijo na 1.200 N dinarjev.

Hladilnik po strmini

25. marca je pripeljal Stanko Cvijanović iz Novega Sada do vasi Podgračeno po avtomobilski cesti tovornjak-hladilnik. Tu je nenadoma zapeljal na neutrjeni del cestišča, porušil železno odbojno ograjo, nakar se je vozilo prevrnilo 20 m po strmini. Voznik in sopotnik se nista ranila. Škodo cenijo na 50.000 N dinarjev.

Z ledu v jarek

26. marca zjutraj se je Vid Kambič iz Gradca peljal v osebnem avtu proti Metliki. Pri Podzemlju je vozilo zavoljo zaviranja zaneslo s poledenele ceste v jarek, kjer se je prevrnilo. Škoda je na vozilu za 1.200 N dinarjev.

Zaviral na ledu

26. marca ob 7. uri je z osebnim avtom proti Metliki potoval Saša Roth iz Črnomlja. Ko je pri Podzemlju opazil Kambičevo nesrečo, je hotel avto ustaviti. Med zaviranjem pa je vozilo zaneslo s ceste, kjer se je prekucnilo in se spet postavilo na kolesa na travniku. Vozniku in sopotnici ni bilo nič, škodo na avtu pa cenijo na 4.000 N dinarjev.

Madžarski voznik na njivi

26. marca je po avtomobilski cesti potoval s tovornjakom podjetja TRANSPORT — BECEJ Imre Gal. Pri Šentjurju je takoj za njim vozil tovornjak madžarski državljan Bela Wertheim. Pri Šentjurju je Gal vozilo zavri, ker je na cesti opazil, da Ljubljančan Vlasto Zemljič menja kolo svojemu osebnemu avtu, med tem pa se je vanj že zaletel Wertheim. Na Madžarskem tovornjaku se je pokvaril krmilni mehanizem, zato je vozilo z voznikom vred zdrčalo po nasipu in obstalo na njivi. Škodo na vozilih cenijo na 3.500 N dinarjev.

Motorist mrtev, sopotnik v bolnišnici

Marjana Mikuličič iz Zagreba je 26. marca okoli 18. ure na avtomobilski cesti pri vasi Križišče hotela prehiteti tovornjak s priklopom, ko je njenemu osebnemu avtu nenadoma pripeljal naproti motorist Avguštin Žibert iz Smednika pri Raki s sopotnikom Alojzom Žibertom. Pri trčenju je motorist udaril z glavo po strehi osebnega avtomobila in se tako hudo ranil, da je med prevozom v bolnišnico umrl. Sopotnika Alojza Žiberta, ki se je tudi hudo ranil, pa so odpeljali na zdravljenje v bolnišnico. Hudo so se ranili tudi potniki v osebnem avtu — voznica Marjana Mikuličič in še tri osebe. Škodo na vozilih cenijo na 9.000 N dinarjev.

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 1. APRILA: 8.05 Operna matineja. 9.25 Domače viže — domači ansambli. 10.15 Nagajive skladbice. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Jože Kregar: Vrt v aprilu. 12.40 Koncert zbora »France Prešeren« iz Celja p. v. Eda Goršiča. 14.35 Črnske duhovne pesmi. 15.20 Napotki za turiste. 15.45 Novo v znanosti. 17.05 Petkov simfonični koncert. 18.20 Igra Zabavni orkester RTV Ljubljana p. v. Bojana Adamiča. 18.45 Kulturni globus. 20.00 Iz arhiva operetnih melodij. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

SOBOTA, 2. APRILA: 8.05 Glasbena matineja. 9.45 Četrt ure s kvintetom Bogdana Dimitrijevića. 10.15 Iz oper ruskih avtorjev. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Julija Smole: Kaj bomo delali v sadovnjaku v aprilu in maju. 12.40 Ansambel Viljja Petriča in Veseli planšarji. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov. 17.05 Gremo v kino. 18.20 Iz naših relejnih postaj. 18.45 S knjižnega trga. 20.00 Sobotni koncert lahke glasbe. 20.30 Dr. Walter Gerteis: Vozli inšpektorja Braina »Začarana soba«. 22.10 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 3. APRILA: 6.00—8.00 Dobro jutro! 8.05 Mladinska radijska igra — Mirče Sušmel: Tisto o luni in bučah. 8.45 Iz albuma skladb za mladino. 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 10.00 Še pomnite, tovariši... Rafael Perhauc: Pilot poročnik Luigi Rugi. 10.25 Pesmi borbe in dela. 11.00—11.15 Turistični napotki za tuje goste. 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 13.30 Za našo vas. 13.45 Kvintet Jožeta Krežeta in ansambel Antona Birtiča. 14.00—17.00 Nedeljsko športno popoldne. 17.30 Radijska igra Ciril Kosmač — Mitja Mejak: Tantadruj. 20.00 Naš nedeljski sestanek.

PONEDELJEK, 4. APRILA: 8.05 Glasbena matineja. 9.10 Otroška igra s petjem: Veverica. 10.15 Iz opusa Domenica Cimarose. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Franc Grum: Kakšna krmila naj uporabljamo po dokrmljevanju krav pri paši. 12.40 Slovenske narodne pesmi. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Zabavni intermezzo. 17.05 Glasbena križanka. 18.20 Zvočni razgledi. 18.45 Družba in čas — Dr. Vid Pečjak: Psihološki vpliv anket na ljudi. 20.00 Skupni program JRT — studio Beograd.

TOREK, 5. APRILA: 8.05 Glasbena matineja. 9.25 Sprehod z velikimi zabavnimi orkestri. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Dr. Vlado Gregorič: Veterinarski nasveti ob pričetku paše. 12.40 Veseli hribovci in ansambel Pavla Kosca. 13.30 Priporočajo vam... 15.20 Zabavni intermezzo. 17.05 Koncert po željah poslušalcev. 18.45 Na mednarodnih križpotjih. 19.30 Večerni radijski dnevnik. 20.00 Mali koncert zbora »Slava Klavoras« p. v. Jožeta Gregorca. 20.20 Radijska igra — Friedrich Dürrenmatt: Stranitzky in narodni junak. 21.35 Iz fonoteke radia Koper.

SREDA, 6. APRILA: 8.05 Glasbena matineja. 9.10 Mladinski pevski festival 1965. 9.30 Jugoslovanski ansambli zabavnih melodij. 10.45 Človek in zdravje. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Mitja Černe: Varstvo pred gozdnimi požari. 12.40 Iz narodne zakladnice. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Zabavni intermezzo. 17.05 Nacionalne smeri v evropski glasbeni kulturi. 18.15 Iz studia 14. 20.00 Deset minut z malimi ansambli.

ČETRTEK, 7. APRILA: 8.05 Glasbena matineja. 9.45 Lahka orkestralna glasba. 10.15 Z našimi pevci v popularnih operah. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Skladbe o morju. 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Jože Šilc: Letošnji sortiment koruze za posamezne kraje in namene. 12.40 Čez hrib in dol. 14.35 Lirika za otroke: Mehurčki. 15.30 S češkimi pihalnimi godbami v ritmu koračnice. 17.05 Turistična oddaja. 18.45 Jezikovni pogovori. 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov. Sodelujejo: Trio Slak, pojo »Fantje s Praprotnas« — Ansambel Milana Vitka s pevci — Vaški kvintet, pojeta Božo in Miško — Planinski oktet iz Marbora.

RADIO BREŽICE

PETEK, 1. APRILA: 17.00—19.00 — Izredna prvoaprilska oddaja.

NEDELJA, 3. APRILA: 10.20 — Poročila — Z zadnje seje občinske skupščine Krško — Rajko Zupanc: Odgovornost organov upravljanja in vodilnih za napredek varnosti pri delu — Vsebina zadnjega sestanka občinskega komiteja ZK Brežice — Iz novinarjeve beležnice — Za naše kmetovalce: Zaščita pred pomladnim mrazom — Za dobro razpoloženje bo poskrbel kvintet Orssi iz Brestanice in ansambel Milana Vitka — Magnetofonski zapisek: Obisk na osnovni šoli Cerklje — Pozor, nimaš prednosti! — Pogovor s poslušalci — Obvestila in spored kinematografov. 13.05 — Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 5. APRILA: 20.00—20.10 — Obvestila in kratek filmski spored. 20.10—21.20 — Glasbena oddaja Izbrali ste sami.

Po kratkotrajni, mučni bolezni, nas je nepričakovano zapustil mož, oče in stari ata

Franc Gerjevič

krojač v Brežicah

Žalujoči:

žena Marija, hčerka Nevenka, sin Oskar z zaročenko Gabrijelo, hčerka Erika z možem Radom, vnuka Renata in Radomir ter drugo sorodstvo.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: Občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, Miloš Jakopec, Marjan Legan, Marjan Moškon, Jože Prime, Jožica Teppey in Ivan Zoran

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 50 par (50 starih dinarjev — Letna naročnina 20 n dinarjev (2000 starih dinarjev) polletna 10 n dinarjev (1000 starih dinarjev); plačljiva je vnaprej — Za inozemstvo 37.50 n dinarjev (3750 starih dinarjev) oz. 3 ameriške dolarje — Tekoči račun pri podr. SDK v Novem mestu 521-8-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon: 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA: Časopisno podjetje DELO v Ljubljani